

Building Systematic Theology: Lesson Two သျှင်တော်နယူဂရိပိညါ : တၢ်မၤလိခံ Contents

I. Introduction တၢ်ကတိၤလၢညါ

II. Orientation တၢ်နဲၣ်ကျဲ

- A. Definition တၢ်အနိပညီ
- B. Terms and Concepts တၢ်ကတိၤလၢပသ့ဒီးတၢ်ထံၣ်တဖၣ်
  - 1. Language in General တၢ်ကတိၤအကျိၣ်ယိယိ
  - 2. Language of Scripture လံာ်စီဆံၣ်အကျိၣ်
- C. Need တၢ်လိၣ်
  - 1. Many Terms – One Concept တၢ်ကတိၤအါထံၣ် - တၢ်ထံၣ်တခါဒါ
  - 2. One Term – Many Concepts တၢ်ကတိၤတဖျၢၣ် - တၢ်ထံၣ်အနိပညီအါမံၤ
- D. Place တၢ်လီၤ

III. Formation တၢ်ဒူးကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်

- A. Biblical Terms လံာ်စီဆံၣ်အတၢ်ကတိၤတဖၣ်
  - 1. Emphasizing One Term တၢ်ပာ်သးစၢၢ်ဆၢလၢတၢ်ကတိၤတခါ
  - 2. Emphasizing One Meaning တၢ်ပာ်သးစၢၢ်ဆၢလၢတၢ်အနိပညီတခါဃီ
  - 3. Creating New Meaning ဒူးကဲထီၣ်တၢ်အနိပညီအသီတဖၣ်
- B. Extra-Biblical Language အါန့ၢ်လံာ်စီဆံၣ်အကျိၣ်
  - 1. Common Terminology တၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢပညီန့ၢ်တဲအီၤ
  - 2. Philosophical Terminology တၢ်ကူၣ်သ့လၢအဒိၣ်အယိာ်ပိညါအတၢ်ကတိၤ
  - 3. Combined Terminology တၢ်ပာ်ဖျိၣ်ဃုာ်တၢ်ကတိၤ

IV. Values and Dangers အလုၢ်အပူၤဒီးတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်

- A. Christian Living ခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူ
  - 1. Enhancement တၢ်လၢအမၤဆူၣ်ထီၣ်တၢ်
  - 2. Hindrance တၢ်တြီတၢ်
- B. Interaction in Community တၢ်ဘၣ်ထွဲလၢပူၤတၢ်အပူၤ
  - 1. Enhancement တၢ်လၢအမၤဆူၣ်ထီၣ်တၢ်
  - 2. Hindrance တၢ်တြီတၢ်
- C. Exegesis of Scripture တၢ်ထူးထီၣ်လံာ်စီဆံၣ်တဆၢဘၣ်တဆၢအနိပညီ
  - 1. Enhancement တၢ်လၢအမၤဆူၣ်ထီၣ်တၢ်
  - 2. Hindrance တၢ်တြီတၢ်

V. Conclusion တၢ်ကတိၤလၢခံ

သျှင်ထီၣ်နယွၤဂ့ၢ်ပိညါလၢအဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒိ

တၢ်မၤလိခံ

ယွၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒိအတၢ်ကတိၤတဖၣ်

တၢ်ကတိၤလၢညါ Introduction

မ့ၢ်နပၣ်သျှင်ပၣ်သးလၢပုၤလၢအမၤတၢ်လၢဝဲၤကျိၤတခါဂ့ၢ်တခါဂ့ၢ်,တၢ်တမံၤဂ့ၢ်တမံၤဂ့ၢ်,ဒုးအိၣ်ထီၣ်အတၢ်ကတိၤလၢအတၢ်မၤအပူၤဒၣ်ဝဲစ့ၢ်ကိးဧါ?အဝဲသ့ၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အတၢ်ကတိၤအဖျၢၣ်ဒီးတၢ်ကတိၤအကျိၤတဖၣ်လၢအအိၣ်ဒီးအိၣ်ပညိၤလိၤဆီ,လၢပုၤလၢအတၢ်တဖၣ်တနၢ်ပၢၣ်ဘၣ်လိၤ. ကသံၣ်သရၣ်ဖးဒိၣ်တဖၣ်, ပီၤဂီၢ်တဖၣ်,ပုၤဘျီကိတဖၣ်,ပုၤထူစံၣ်တဖၣ်,ပုၤတ့ၢ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်တၢ်တဖၣ်-တၢ်မၤတမံၤဂ့ၢ်တမံၤဂ့ၢ်;ပစးထီၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကတိၤလၢအလိၤဆီ,တဘျီတခါနီၣ်ပၣ်ဘျီဒီးတၢ်ကတိၤအဖျၢၣ်လၢအကိၤလၢအဝဲသ့ၣ်တဂၤဒီးတဂၤအဂီၢ်လိၤ.

လၢတၢ်နၢ်ပၢၣ်အိၣ်ဘိအပူၤ,တၢ်အံၤပၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်မၤန့ၢ်အိၣ်လၢယွၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒိအပူၤလဲၣ်လိၤ. ပုၤမၤလိယွၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒိတဖၣ်သျှင်ထီၣ်အယွၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒိဒီးတၢ်ကတိၤလၢအလိၤဆီတဖၣ်လိၤ.အဝဲသ့ၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အကျဲဒၣ်ဝဲလၢတၢ်ကနၢ်ပၢၣ်လိၤသးလၢတၢ်စံးတၢ်ကတိၤအဂီၢ်သ့တၢ်ကတိၤအဖျၢၣ်လၢအမ့ၢ်ထဲပုၤမၤလိယွၤဂ့ၢ်ပိညါနၢ်ပၢၣ်ဝဲလိၤ.

အဝဲအံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်မၤလိခံလၢတၢ်မၤလိ,သျှင်ထီၣ်နယွၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒိအပူၤ,မ့ၢ်တၢ်မၤလိလၢပဗျုသ့ၣ်ညါပုၤထီၣ်ဒီးသလးဖိတဖၣ်အတၢ်သျှင်ထီၣ်ယွၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒိလဲၣ်လိၤ.ပတၢ်မၤလိတခါအံၤအိၣ်တီမ့ၢ်ဝဲ“ယွၤဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်ကတိၤတဖၣ်”ဒီးလၢတၢ်မၤလိအံၤအပူၤပကထံၣ်တၢ်ကတိၤလိၤဆီတဖၣ်ဒီးအဖျၢၣ်လိၤဆီတဖၣ်လၢကမၤစၤပုၤမၤလိပုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒိတဖၣ်ဒ်သိးအတၢ်ကတိၤကတံၢ်အဂီၢ်လိၤ.

ပတၢ်မၤလိအံၤပကနီၤဖးအိၣ်သၢတီၤလိၤ.တၢ်,ပကမၤန့ၢ်တၢ်နဲၣ်ကျဲၣ်တၢ်ကတိၤတဖၣ်လၢပသ့အိၣ်ထဲလၢယွၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒိအပူၤ;အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤန့ၢ်ဒီးအိၣ်လၢယွၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒိဖဲလဲၣ်တတီၤလဲၣ်လိၤ.ခံ,ပကမၤသ့ၣ်ညါတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကတိၤတဖၣ်အံၤအဂ့ၢ်;ပုၤမၤလိယွၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒိတဖၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကတိၤလိၤဆီတဖၣ်အံၤလၢကျဲၣ်လဲၣ်.ဒီးသၢ,ပကကွၢ်တၢ်အလုၢ်အပူၤဒီးတၢ်လိၤဘၣ်ယိၣ်လၢတၢ်သ့တၢ်ကတိၤလိၤဆီတဖၣ်အံၤလၢယွၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒိအပူၤဒီးကျဲၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်မၤဆူၣ်ထီၣ်ဒီးတြီဆာဃာ်ပတၢ်ကျဲးစးလၢပကသျှင်ထီၣ်ယွၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒိလဲၣ်လိၤ.ပကစးထီၣ်အိၣ်လၢတၢ်နဲၣ်ကျဲၣ်လၢပကထံၣ်န့ၢ်တၢ်ကတိၤလိၤဆီတဖၣ်အံၤလိၤ.

တၢ်နဲၣ်ကျဲၣ် Orientation

ဒ်သိးပကန့ၢ်ဘၣ်တၢ်အံၤလၢအတၢ်ကတိၤလၢအလဲၣ်န့ၢ်,ပကကွၢ်သကိးတၢ်ဂ့ၢ်လွံၢ်ခါလိၤ.တၢ်တခါ,ဖဲပတဲတၢ်ကတိၤလိၤဆီဖဲအံၤန့ၢ်အိၣ်ပညိၤမ့ၢ်မန့ၢ်လဲၣ်.ခံ,ပကမၤပုၤဒုးတၢ်ရုၤလိာ်ဘၣ်ထွဲလၢယွၤဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်ကတိၤလၢပအၢၣ်လိၤတူၢ်လိာ်ဒီးယွၤဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်ထံၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်လၢပဖီၣ်တသ့တဖၣ်အဘၢၣ်စၤလိၤ.သၢခါတခါ,ပကပၣ်သျှင်ပၣ်သးလၢတၢ်လိာ်လၢပကဘၣ်သ့တၢ်ကတိၤလိၤဆီတဖၣ်အဂ့ၢ်လၢယွၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒိအပူၤလိၤ.

ဒီးလွံၣ်,ပကတဲတၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်အံၤကဘၣ်အိၣ်ဖဲလဲၣ်ဖဲတၢ်သျှင်ထီၣ်နုၤယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒီအဆၢကတိၤလီၤ.ပကကွၢ်အဆိကတၢ်လၢအခိပညီလီၤ.ဖဲပတဲတၢ်ကတိၤလီၤဆီန့ၣ်အခိပညီဒ်လဲၣ်.

တၢ်အခိပညီ Definition

ဖဲစးထီၣ်မၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒီန့ၣ်,မ့ၢ်တၢ်လၢအဖျါတြၢကလၢလၢပကဘၣ်မၤလိပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒီအတၢ်ကတိၤအကျိၣ်လီၤ. ညီန့ၣ်ပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒီတဖၣ်အံၤသုတၢ်ကတိၤအဖျါဒီးအကျိၣ်လၢပတညီန့ၣ်သုတဖၣ်လီၤ.ဒီးဖဲအဝဲသ့ၣ်တံးသုမ့ၢ်ဆ့ၣ်မုၢ်ဂီၤအတၢ်ကတိၤဒၣ်လဲၣ်,အဝဲသ့ဝဲလီၤဆီဒိၣ်မးလီၤ.ကျဲလီၤဆီလၢပထံၣ်အိၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပကိးအိၣ်လၢ “ယုၤဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်ကတိၤအကျိၣ်လီၤဆီ” တဖၣ်လီၤ.လၢတၢ်မၤလိအံၤအပူၤ,ပကသုတၢ်ကတိၤအကျိၣ်လီၤဆီအံၤဒ်အမ့ၢ် “အဖျါဒီးအကျိၣ်လၢအအိၣ်ဒီးအခိပညီလီၤဆီလၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါအပူၤလီၤ”.

တဘျီတခိၣ်,ပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒီတဖၣ်သုတၢ်ကတိၤအကျိၣ်လီၤဆီတဖၣ်လၢကနီၤဖးတၢ်တခါဒီးတခါအဆၢလီၤ.အဒိန့ၣ်,တၢ်ကတိၤ, “ယုၤဂ့ၢ်ပိညါလၢအဘၣ်ဘျိးဘၣ်ဒါ” အခိပညီမ့ၢ်တၢ်မၤလိဘၣ်ဃးကစၢ်ယုၤဒီးကစၢ်ယုၤအနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲလီၤ.တၢ်မၤလိအံၤပာ်အသးစၢ်ဆၢလၢကစၢ်ယုၤအအိၣ်,အတၢ်ဒိၣ်တၢ်မုၢ်,ဒီးအတၢ်လီၤဂၢ်လီၤ.လၢအလီၤဆီဒီးအတၢ်ကတိၤအံၤ,တၢ်ကတိၤအဖျါထဲ, “ယုၤဂ့ၢ်ပိညါ” န့ၣ်အခိပညီမ့ၢ်ဝဲတၢ်လၢပမၤလိအဂ့ၢ်တခါဂ့ၢ်တခါဂ့ၢ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးကစၢ်ယုၤ, လၢအပာ်ဃုာ်ဒီးတၢ်မၤလိဘၣ်ဃးပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိ,တၢ်ဒဲးဘး,ဒီးတၢ်အုၣ်က့ၢ်ခိၣ်က့ၢ်လီၤ.

တဘျီတခိၣ်တၢ်ကတိၤအဖျါမ့ၢ်တမ့ၢ်အကျိၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါပုၤမ့ၢ်တမ့ၢ်မၤညီထီၣ်န့ၣ်ပကျဲဒီဖျါတၢ်ကတိၤလၢအကီအခဲဒီးအခိပညီအါတဖၣ်မၤဆံးလီၤဝဲဒ်သိးကကဲထီၣ်တၢ်ကတိၤတဖျါမ့ၢ်တမ့ၢ်တကျိၣ်ဖိလီၤ.အဒိန့ၣ်, တၢ်ကတိၤအဖျါဒ်, “ယုၤသၢဂၤတဂၤဃီ” မ့ၢ်တၢ်ကတိၤတကျိၣ်လၢအပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဘၣ်ဃးကစၢ်ယုၤအတၢ်မ့ၢ်တၢ်လီၤ.မ့ၢ်တၢ်လၢအညီလၢပကသုတၢ်ကတိၤအံၤလၢအမ့ၢ် “ယုၤသၢဂၤတဂၤဃီ” အါန့ၣ်ဒဲးပကရဲပူးတၢ်ခဲလၢာ်ခဲဆုလၢအအိၣ်ဒီးအခိပညီလၢအကဆူးကတ့ၢ်တက့ၢ်လီၤ.အဃိလၢတၢ်မၤသးခဲလၢာ်အပူၤ,ယုၤဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်မ့ၢ်တၢ်ကတိၤအဖျါဒီးအကျိၣ်တဖၣ်လၢအအိၣ်ဒီးအခိပညီလီၤဆီတဖၣ်လၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါအပူၤလီၤ.

ခဲအံၤပအိၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်ပာ်ဘၣ်ဃးတၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်လံ,အဃိပကကွၢ်သကိးဆူတၢ်ဂ့ၢ်အဂၤတခါ;တၢ်ရူလိာ်မုာ်လိာ်လၢတၢ်ကတိၤလၢပတူၢ်လိာ်အိၣ်သ့ဒီးတၢ်ထံၣ်အဘၣ်စၢၤလီၤ.တၢ်မနုၤလၢအဒုးဘၣ်ထွဲတၢ်ကတိၤလၢပသုအိၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်လၢအပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်ကတိၤအဖျါတဖၣ်အံၤလဲၣ်?အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ထွဲဘၣ်ဃးလိာ်အသးဒ်လဲၣ်?

တၢ်ကတိၤလၢပသုဒီးတၢ်ထံၣ်တဖၣ် Terms and Concepts

ပကကွၢ်သကိးတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီအံၤခံကပလီၤ.တၢ်တကပ,တၢ်ကတိၤလၢပသုဒီးတၢ်ထံၣ်လၢအဘၣ်ထွဲလၢကျိၣ်အပူၤ,ဒီးခံကပတကပ,တၢ်ဘၣ်ထွဲလၢတၢ်ကတိၤလၢပသုဒီးတၢ်ထံၣ်လၢပထံၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢလံာ်စီဆ့ၣ်အ

ကျိၣ်လီၤ.ပကကွၢ်အဆိကတၢ်တၢ်ကတိၤအဖျၢၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်အတၢ်ဘၣ်ထွဲလိၣ်သးလၢပတၢ်ကတိၤပကျိၣ်အပူၤလီၤ.

တၢ်ကတိၤအကျိၣ်ယိယိ Language in General

နမ့ၢ်သံကွၢ်ပုၤအါဂၤလၢတၢ်ကတိၤန့ၣ်ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ထံၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဆိကမိၣ်အပူၤဒ်လဲၣ်န့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တဲန့ၣ်လၢတၢ်ကတိၤလၢအဝဲသ့ၣ်သူကိးဖျၢၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ထွဲဒီးအတၢ်ထံၣ်လီၤ.ပုၤအါဂၤဆိကမိၣ်ဝဲလၢတၢ်ကတိၤဒီးတၢ်ထံၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲလိၣ်သးမဲၣ်သကိးမဲၣ်အဒိပညီလီၤလီၤ.

တမ့ၢ်တၢ်ကိလၢအဝဲသ့ၣ်ကဆိကမိၣ်တၢ်ဒ်အံၤဘၣ်.ဖဲပကကွၢ်ဖိသ့ၣ်ဖိအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်လၢတၢ်မၤလိၣ်န့ၣ်ကျိၣ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်စးထီၣ်လၢတၢ်မၤလိၣ်န့ၣ်ပုၤအါမံၤ,တၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်ဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအယိယိဖိတဖၣ်လီၤ.အမိကနဲၣ်လီၤအနီၣ်ကစၢ်အသးဒီးကိးပူး“မိမိ”မ့တမ့ၢ်ပူးအိၤပိၣ်မိးဒီးတဲပူးအိၤ, “ကိၣ်ပိၣ်မိး”လီၤ.ဒီးတၢ်ဆၢကတိၤဂဲၤလဲၤပူၤကွံၣ်ဒီး,ဖိသ့ၣ်ဖိတဖၣ်ကမၤလိၣ်န့ၣ်တၢ်ကတိၤအါထီၣ်,ဒီးအတၢ်ကတိၤတဖၣ်ကသ့ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ထံၣ်အါထီၣ်လီၤ.ပုၤသးပုၤလၢအမၤလိၣ်ကျိၣ်ခံကျိၣ်တဖၣ်စးထီၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်မၤလိၣ်တၢ်ကတိၤတဖျၢၣ်ဘၣ်တဖျၢၣ်ဒ်ဖိသ့ၣ်ဖိအသိးလီၤ.လၢတၢ်အပတီၢ်အဖျၢၣ်ဖိအံၤ,မ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်လၢပကတဲလၢတၢ်ကတိၤတဖျၢၣ်ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ထံၣ်တခါလီၤ.

သန့ၣ်ကွဲၣ်ပပတုၣ်ပတၢ်ဆိကမိၣ်န့ၣ်ပထံၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်လိၣ်မုၢ်လိၣ်လၢတၢ်ကတိၤဒီးတၢ်ထံၣ်အဘၣ်စၢၤမ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ဘူဒိၣ်ဒ်တၢ်တက့ၢ်လီၤ.တၢ်လၢအကိအဘၣ်ဘူအံၤပနီၤဖးအိၤသ့လၢကျဲၣ်ယိယိဖိခံဘိလီၤ.လၢကျဲၣ်တဘိန့ၣ်,တၢ်ကတိၤအါထံၣ်အဒိပညီအိၣ်ထဲတၢ်ထံၣ်တခါသ့လီၤ.လၢကျဲၣ်အဂၤတဘိန့ၣ်,တၢ်ကတိၤတထံၣ်တဲပုၤတၢ်ထံၣ်အါထံၣ်သ့လီၤ.ပကကွၢ်သကိးကျဲၣ်ခံကဟၤလၢၣ်,ဒီးစးထီၣ်အိၤလၢတၢ်ကတိၤအါထံၣ်အဒိပညီမ့ၢ်တၢ်ထံၣ်ထဲတခါသ့လီၤ.

တမ့ၢ်တၢ်လၢအကိလၢပကထံၣ်လၢတၢ်ကတိၤအါဘိပာ်ဖျါတၢ်ထံၣ်ထဲတခါဘၣ်.အဒိန့ၣ်,ယအိၣ်ဒီးယဖိမုၢ်အမံၤလၢဘဲးခံၣ်လီၤ.ဒီး,လၢယကတိၤတၢ်ဒီးပုၤတဂၤအခါပကိးအိၤလၢ “ဘဲးခံၣ်” “ယဖိမုၢ်” “စါတၢ်ရၢန့ၣ်အမါ” “မဲၣ်ကံၣ်အမိ,” “လုလုၣ်အမိ,” “ယဖိမုၢ်ဖိ” “ယဖိမုၢ်ထဲတဂၤ” သ့လီၤ.ဒီးယကိးအိၤသ့အါန့ၣ်အအံၤလီၤ.လၢတၢ်တမံၤလၢလၢအပူၤ,ယတၢ်ကတိၤအဖျၢၣ်ကလီၤဆိဝဲဘၣ်တၢ်ထံၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါတခါမ့ၢ်တမံၤဃီလၢအမ့ၢ်အဝဲမ့ၢ်ပုၤလီၤဆိလၢယဂီၢ်လီၤ.

တၢ်ကဲထီၣ်အသးဒ်အံၤတဘျီဝံၤတဘျီလၢကျိၣ်ယိယိအပူၤလီၤ.ပာ်ကဲအဒိတၢ်လၢပကိးလၢပိၣ်လဲၣ်သ့တဖၣ်တက့ၢ်.ကွၢ်အဒိတၢ်ကတိၤလၢန့ၣ်လၢန့ၣ်တဲဖျါထံၣ်ကိၢ်တဘျီတက့ၢ်.လၢတၢ်ကတိၤအကျိၣ်လၢပာ်ခိၣ်ချၢအံၤ,ပထံၣ်လၢတၢ်ကတိၤအဖျၢၣ်အါဖျၢၣ်ဒုးပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်ထံၣ်တခါဃီလီၤ.

လၢအဂၤတကဟၤန့ၣ်,တၢ်ကတိၤအဖျၢၣ်တဖျၢၣ်အိၣ်ဒီးအတၢ်ထံၣ်အါမံၤစ့ၢ်ကိးလီၤ.လၢပကကွၢ်တၢ်အံၤ,ပကကွၢ်သကိးပလံာ်ဝီၢ်ဩဒ်ဝဲတက့ၢ်.လၢပလံာ်ဝီၢ်ဩအပူၤ,ပကထံၣ်ဘၣ်တၢ်ကတိၤတဖျၢၣ်လၢအိၣ်ဒီးအဒိပညီအါမးလီၤ.ဒီးအဒိပညီအါမံၤပာ်ဖျါထီၣ်လၢတၢ်ကတိၤတဖျၢၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်အါမံၤလီၤ.

ပကဟံးတၢ်အဒိလၢမုၢ်ဆ့ၣ်မုၢ်ဂီၤအတၢ်ကတိၤတက့ၢ်.ပကကွၢ်အဒိကိၤလၢဝါအတၢ်ကတိၤ “ဘါရဲ” လီၤ.တၢ်ကတိၤတဖျၢၣ်အံၤအဒိပညီအိၣ်အါမံၤလီၤ.အဒိပညီကဲသ့ၣ်ထူၣ်ဖးထီတကျိၣ်,မ့တမ့ၢ်လၢၣ်ကမူၣ်မဲးကမူၣ်လၢပိၣ်လဲၣ်ကဟၤ,မ့တမ့ၢ်တၢ်တြီၤဃာ်တၢ်,မ့တမ့ၢ်ဝီၢ်ရီၤကရၢဖိတဖု,ပုၤဆါအိၣ်တၢ်ထံၣ်ဒီးကိၣ်အလီၢ်, ဒီးအဒိပညီအါမံၤ

လီၤ. ဒီးသန့အသးလၢပသုၤအိၣ်လဲၣ်န့ၣ်,အဝဲအံၤဒီးအတၢ်ကတိၤအါဖျၢၣ်ပၢ်ဖျါထီၣ်အတၢ်ထံၣ်လၢအလီၤဆီလိာ်သးအါမံၤလီၤ.

အယိဒီး,တၢ်အကျိၣ်ယိယိဖိန့ၣ်,လၢပကတဲလၢတၢ်ကတိၤတဖျၢၣ်အံၤအိၣ်ပညိဒီးတၢ်ထံၣ်တခါအံၤဇါန့ၣ်တမၤအသးညိန့ၣ်ဘၣ်.လၢအလီၤန့ၣ်,တၢ်ကတိၤအါဖျၢၣ်အိၣ်ပညိအိၣ်တခါ,ဒီးတၢ်ကတိၤထဲတဖျၢၣ်အိၣ်ပညိအိၣ်အါထံၣ်လီၤ.

ခဲအံၤပထံၣ်ကျဲအါဘိလၢအဒုးဘၣ်ထွဲတၢ်ကတိၤအါဖျၢၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်တဖၣ်လၢပကျိၣ်ယိယိအပူၤ,ဒီးခဲအံၤပကလဲၤဆူအတၢ်ဘၣ်ထွဲလၢလံာ်စီဆုံအကျိၣ်တခါလီၤ.မ့ၢ်တၢ်ကတိၤဒီးတၢ်ထံၣ်တဖၣ်ဘၣ်ထွဲလိာ်အသးဒ်လဲၣ်ဖဲပတဲဘၣ်ဃးလံာ်စီဆုံန့ၣ်?မ့ၢ်တၢ်အိၣ်သးလီၤဆီဧါ?မ့ၢ်တမ့ၢ်တခါဒ်သးလိာ်အသးဧါ?

လံာ်စီဆုံအကျိၣ် Language of Scripture

ပသုၣ်ညါဘၣ်လၢလံာ်စီဆုံဘၣ်တၢ်ကွဲးအိၣ်လၢတၢ်ကတိၤမုၢ်ဆ့ၣ်မုၢ်ဂီၤလီၤ.အယိဒီးဒ်တၢ်ကတိၤတဖၣ်အိၣ်ပညိဟဲဖျါထီၣ်လၢတၢ်ထံၣ်လၢတၢ်ကတိၤယိယိပူၤအသး,တၢ်ကတိၤအါထံၣ်ပၢ်ဖျါစ့ၣ်ကိးတၢ်ထံၣ်တမံၤဃီလၢလံာ်စီဆုံအကျိၣ်စ့ၣ်ကိးလီၤ.ဒ်ကျိၣ်ယိယိဖိအပူၤလၢတၢ်ကတိၤတဖျၢၣ်ပၢ်ဖျါထီၣ်အတၢ်ထံၣ်အါမံၤအသး,လၢလံာ်စီဆုံအပူၤစ့ၣ်ကိးတၢ်ကတိၤတဖျၢၣ်ပၢ်ဖျါထီၣ်တၢ်ထံၣ်အါမံၤစ့ၣ်ကိးန့ၣ်လီၤ.ပကကွၢ်အဆိကတၢ်လၢလံာ်စီဆုံတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအပူၤလၢတၢ်ကတိၤအါဖျၢၣ်န့ၣ်အိၣ်ပညိအိၣ်တခါလီၤ.

ကျဲအိၣ်ပညိတဘိလၢပကကွၢ်တၢ်သုၣ်တၢ်ကတိၤအံၤအဂီၢ်ပကကွၢ်သကိးလံာ်စီဆုံအတၢ်ကတိၤတဖၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်ဘၣ်ဃးခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူလီၤ.ပပာ်အဒိကျဲအါဘိလၢပကကွဲးလံာ်စီပီလူး,ပုၤတၢ်မၤဖိစီပီလူး,သုၣ်ဖဲအတဲဘၣ်ဃးခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူလီၤ.အဝဲကိးခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူလၢ“တၢ်စီတၢ်ဆုံ”လၢ ၁သးစၢလနံၣ်ဒုး ၃ အပူၤလီၤ.အဝဲတဲစ့ၣ်ကိးခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူမ့ၢ်“တၢ်ကလုာ်တီ”လၢ ၁ကရံၣ်သူးဒုး ၁၇ လီၤ.အဝဲတဲစ့ၣ်ကိးခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူဒ်“တၢ်ဒိကနာ်”လၢ လံာ်ရီမ့ၢ်၁၆ဒုး ၁၉ လီၤ. အဝဲထုးထီၣ်စ့ၣ်ကိးဝဲအိၣ်ပညိဒ်အံၤ, “လဲၤတၢ်လၢသးန့ၣ်အပူၤ”လၢ ကလၢတံၣ်စ့ၣ် ၂၅ အပူၤလီၤ.ဒီးအဝဲကွဲးစ့ၣ်ကိး“လီၤကၢ်ဒီးအဖိခွါအကွၢ်အဂီၢ်” လၢရီမ့ၢ်၆ ၂၉ ဒ်န့ၣ်အသး“တၢ်လဲၤလိာ်ပသး”လၢ ၂ကရံၣ်သူးဒုး ၁၈ န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အဒိခဲလၢာ်အံၤအပူၤ, စီပီလူးကတိၤတၢ်လၢအဒုဒိၣ်တခါဃီ တၢ်လၢပကိးလၢ“ခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူ”လီၤ.

လံာ်စီဆုံအတၢ်ထံၣ်အိၣ်စ့ၣ်ကိးအါတီၤလၢအပာ်ဖျါထီၣ်ကျဲအါဘိလီၤ.အဒိန့ၣ်,ပကဆိကမိၣ်ထီၣ်မံၤယုၣ်ဂ္ဂူးလၢလံာ်စီဆုံအပူၤလီၤ.အဝဲဘၣ်တၢ်ကိးအိၣ်လၢ“ယုၣ်ဂ္ဂူး”မ့ၢ်တမ့ၢ်“ပုၤနစၢရံးဖိယုၣ်ဂ္ဂူး,”အဝဲဘၣ်တၢ်ကိးစ့ၣ်ကိးအိၣ်လၢခရံၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ခရံၣ်ဖိထီၣ်လၢဟ့းလုၣ်အကျိၣ်,လၢအမ့ၢ်ဟ့းလုၣ်အတၢ်ကတိၤကျိၣ်ထံက့ၤဇုၤတြီၤအတၢ်ကတိၤလၢအမ့ၢ်မ့ၢ်ရံၣ်အၢ,အိၣ်ပညိ“ဘၣ်တၢ်ဖူအိၣ်”လီၤ.အဝဲဘၣ်တၢ်ကိးစ့ၣ်ကိးအိၣ်လၢ “ကစၢ်” လၢလံာ်မၤတၢ် ၁: ၂၁ ဒီး“တၢ်အုၣ်ခိၣ်ကစၢ်”လၢ ၂ပုးတဂ္ဂူး ၁: ၁၁ လီၤ.အါန့ၣ်အန့ၣ်,လံာ်စီဆုံကိးစ့ၣ်ကိးအိၣ်လၢ “ကစၢ်ယုၤ”လၢလံာ်တံတူး ၂: ၁၃ “တၢ်ကလုာ်” ယိၤဟၣ် ၁: ၁, “အၢဒၣ်လၢခံကတၢ်”လၢ ၁ကရံၣ်သူး ၁၁ဒုး ၄၅ “ယုၤအဖိခွါ” လူၤကၣ် ၁: ၃၅ “စီၤအဝဲအဖိခွါ” မးသဲ ၂: ၁၉ “စီၤပၤ”လၢလူၤကၣ် ၁၉: ၃၈, “တၢ်ဘၣ်တုဲခဲလၢာ်အပူၤဝဲၣ်ကိး” လၢကလီးစဲ ၁: ၁၅ဒီး“ပုၤလၢအကဲတၢ်ဘၣ်စၢ”လၢ ၁တံၤမသုး ၂: ၅ အပူၤလီၤ. မ့ၢ်လံာ်,တၢ်ကတိၤခဲလၢာ်အိၣ်ဒီးအိၣ်ပညိလၢအလီၤဆီ, သန့က့အဝဲသုၣ်ပာ်ဖျါတၢ်ကတိၤတဖၣ်လၢအတဲပုၤထဲတဂၤအဂ့ၢ်ပကစၢ်ဒီးပကစၢ်ယုၣ်ဂ္ဂူးခရံၣ်,ယုၤသၢကတၢ်လၢအမ့ၢ်ပုၤခံကတၢ်လီၤ.အယိဒီးပထံၣ်လၢဒ်တၢ်ကတိၤကျိၣ်ယိယိအသး,လံာ်စီဆုံသုစ့ၣ်ကိးတၢ်ကတိၤအါဖျၢၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်ထံၣ်တမံၤဃီလီၤ.

လၢကျဲတဘီၣ်န့ၣ်,လံာ်စီဆံၣ်သုၣ်စ့ၣ်ကိးတၢ်ကတိၤတခါလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်အါကလုာ်လီၤ.တဘျီတခါဒါအဲၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်ကတိၤယိၤဖိတဖၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်တဖၣ်လၢအရ့ၣ်ဒိၣ်တဆံးတက့ၢ်လၢယုၤဝဲၣ်ညါဘၣ်ဝဲၣ်ဘၣ်ဒီအပူၤလီၤ.သနၢ်က့ၣ်ညါန့ၣ်န့ၣ်လံာ်စီဆံၣ်သုၣ်စ့ၣ်ကိးတၢ်ကတိၤတခါလၢအပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်ထံၣ်အါမံၤလၢအမ့ၢ်တၢ်ထံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအရ့ၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်မးလၢယုၤဝဲၣ်ညါအပူၤလီၤ.ပကကွၢ်သကိးတၢ်ကတိၤခံၣ်ဖျါလၢလံာ်စီဆံၣ်အပူၤလၢအမ့ၢ်တၢ်အကံၢ်အစီလၢယုၤဝဲၣ်ညါဘၣ်ဝဲၣ်ဘၣ်ဒီအပူၤလီၤ.အဆိကတၢ်,ပကကွၢ်တၢ်ကတိၤ“တၢ်ပာ်တီၢ်ပာ်လီၤ” ဒီးခံၣ်ဖျါတဖျါပကကွၢ်သကိးတၢ်ကတိၤလၢအမ့ၢ်,“တၢ်စီတၢ်ဆံၣ်”လီၤ.

အဆိပကကွၢ်သကိးလံာ်မဲာ်ဖျါလၢအဘၣ်ထွဲဒီးလံာ်စီဆံၣ်အသီတကတြုၤဟ့ၣ်လုာ်အတၢ်ကတိၤဝီၤသြဲလၢအမ့ၢ်ဒါခါယါအိၣ် (Dikaio) တၢ်ကတိၤအဖျါလၢပညီၣ်န့ၣ်ကျိၣ်ထံအိၣ်လၢ“ပာ်တီၢ်ပာ်လီၤ”“ပာ်တီၢ်ပာ်လီၤတ့ၢ်အိၣ်”ဒီး“တၢ်ပာ်တီၢ်ပာ်လီၤအိၣ်”လီၤ.လံာ်စီဆံၣ်အသီတကတြုၤတဲတၢ်အါမးဘၣ်ဃးတၢ်ပာ်တီၢ်ပာ်လီၤ, ဘၣ်ဆၣ်လၢပတၢ်မၤလိၣ်အံၤအဖီခိၣ်ပကကွၢ်သကိးထဲလံာ်စီဆံၣ်အံၤခံၣ်ဆၢလီၤ.

အဆိကတၢ်,လၢလံာ်ရိမ့ၤ၃: ၂၈စီပီလူးကွဲးတၢ်ကတိၤတဖၣ်အံၤ-

အဝဲၣ်ဒါအံၤ,ပစံးလၢပုၤကညီဘၣ်တၢ်ပာ်တီၢ်ပာ်လီၤလၢတၢ်န့ၣ်ဒီးတမ့ၢ်ဘၣ်လၢတၢ်သိၣ်တၢ်သီအတၢ်မၤဘၣ် (ရိမ့ၤ၃:၂၈ ကညီစီၤလံာ်စီဆံၣ်).

တၢ်ကတိၤလၢအဘၣ်တၢ်ကျိၣ်ထံအိၣ်“ပာ်တီၢ်ပာ်လီၤတ့ၢ်”လၢလံာ်စီဆံၣ်တဆၢအံၤန့ၣ်ဟဲလီၤစၢၤလၢတၢ်ကတိၤ (Dikaio) ဖဲအံၤဒီးလံာ်စီဆံၣ်အါတီၤအပူၤ,စီပီလူးတဲဘၣ်ဃးတၢ်ကတိၤဒါခါယါအိၣ်ဖျါရဲၣ်ရဲၣ်လၢအကဲထီၣ်သးခီဖျါ“ထဲတၢ်န့ၣ်တမံၤဇၢ”ဒီးတဘၣ်ဃးဒီးပုၤကညီအတၢ်မၤဂ့ၤဘၣ်လီၤ.ဖဲအံၤ,တၢ်ပာ်တီၢ်ပာ်လီၤမ့ၢ်တၢ်တဲဖျါထီၣ်ပုၤတီၤပုၤလီၤလၢအကဲထီၣ်အသးဖဲခရံၣ်ဖိစးထီၣ်န့ၣ်ကစၢ်ခရံၣ်ဒီးခရံၣ်အတၢ်တီၤတၢ်လီၤတဖၣ်လီၤဘၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အလီၤလီၤ.

တၢ်ကတိၤအံၤဒါခါယါအိၣ်န့ၣ်ဖျါထီၣ်စ့ၣ်ကိးဖဲလံာ်ယၢကိာ် ၂:၂၄အပူၤလီၤ.ဖဲန့ၣ်ပစးဘၣ်လၢ-

မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီးသုထံၣ်လၢပုၤကညီဘၣ်တၢ်ပာ်တီၢ်ပာ်လီၤအိၣ်လၢတၢ်မၤတဖၣ်အဃိ,ဒီးတမ့ၢ်ဘၣ်ထဲတၢ်န့ၣ်အဃိဘၣ် (လံာ်ယၢကိာ် ၂:၂၄ ကညီစီၤလံာ်စီဆံၣ်).

ဖဲအံၤစီယၢကိာ်သုတၢ်ကတိၤဒါခါယါအိၣ်,လၢအဘၣ်တၢ်ကျိၣ်ထံအိၣ်“ပာ်တီၢ်ပာ်လီၤတ့ၢ်”န့ၣ်လီၤဆီဒီးစီပီလူးအတၢ်သုအိၣ်လၢရိမ့ၤ၃:၂၈အပူၤလီၤ.စီပီလူးတဲလၢတၢ်ပာ်တီၢ်ပာ်လီၤမ့ၢ်လၢ“တၢ်န့ၣ်ဒီးတမ့ၢ်ဘၣ်လၢတၢ်သိၣ်တၢ်သီအတၢ်မၤဘၣ်,”ဘၣ်ဆၣ်စီယၢကိာ်တဲတၢ်ပာ်တီၢ်ပာ်လီၤမ့ၢ်,“တၢ်မၤတဖၣ်အဃိ,ဒီးတမ့ၢ်ဘၣ်ထဲတၢ်န့ၣ်အဃိဘၣ်”လီၤ.

မ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤဆီလၢ,စီယၢကိာ်ဒီးစီပီလူးခံၣ်ကလၢာ်ဖျါလၢအဟံးန့ၣ်တၢ်အဒိလၢစီအၢတြၢဟ့ၣ်အအိၣ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်အတၢ်ပာ်သးလီၤ.ဖဲပကကွၢ်စီပီလူးအတၢ်ကတိၤသကိးဘၣ်ဃးစီအၢတြၢဟ့ၣ်လၢရိမ့ၤ၄:၁-၅န့ၣ်,ဖျါဝဲရဲၣ်ရဲၣ်လၢအဝဲတဲဖျါတၢ်ဂ့ၢ်လၢအမၤအသးလၢဝဲမိၤရှၢ၅အပူၤ,စီအၢတြၢဟ့ၣ်န့ၣ်ကစၢ်ယုၤ,ဒီးဖဲအတၢ်န့ၣ်ဒုးပာ်တီၢ်ပာ်လီၤအိၣ်လီၤ.အဝဲအံၤမ့ၢ်စီအၢတြၢဟ့ၣ်ဘၣ်တၢ်ပာ်တီၢ်ပာ်လီၤအိၣ်လၢအဆိကတၢ်တဘျီ,ဖဲကစၢ်ယုၤဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်လၢအဝဲမ့ၢ်ပုၤတီၤပုၤလီၤလၢတၢ်န့ၣ်တမံၤဇၢအဃိလီၤ.

သနၢ်က့ၣ်စီယၢကိာ်ဟံးန့ၣ်ဝဲမိၤရှၢ၂,လၢအမၤအသးလၢလံာ်ဝဲမိၤရှၢ၅အပူၤ,အပူၤကွံာ်သၢဆံးမးလီၤ.လၢလံာ်ဝဲမိၤရှၢ၂အပူၤ,ကစၢ်ယုၤမၤကွၢ်စီအၢတြၢဟ့ၣ်လၢကပာ်ဖျါထီၣ်အတၢ်န့ၣ်ခီဖျါတၢ်လုၢ်ထီၣ်အခါစီအံၤ

စဲးလၢကစၢ်မိၤရံၤယၤလီၤ.လံာ်ယၤကိာ် ၂:၂၃ တဲဘၣ်ဃးစီၤအၢၤတြၢၤဟၣ်အတၢ်နၢ်လၢအဆိတဖၣ် “လၢထီၣ် ပှဲထီၣ်”ဝဲလီၤ.လၢတၢ်အံၤ,စီၤယၤကိာ်တတဲဘၣ်ဃးစီၤအၢၤတြၢၤဟၣ်တၢ်နၢ်လၢအဆိတခါဘၣ်, မ့ၢ်တခါတၢ် ပာ်တီပာ်လီၤအံၤဟဲဒီဖျါလၢ“တၢ်မၤဖျါထီၣ်တၢ်နၢ်”မ့တမ့ၢ်“ဒူးနဲၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီလၢအနၢ်ဝဲဒီဖျါတၢ်မၤ” လီၤ.

အဃိဒီး,လံာ်စီဆံၣ်အသီတကတြၢၤအပူၤကွဲးလံာ်တဖၣ်သုဟူးလုၣ်အတၢ်ကတိၤဒံၤခါယီၤအိၣ်လၢအခိပ ညီလီၤဆီလိာ်သးခံမံၤလီၤ.

ခဲအံၤတၢ်လၢပထံၣ်လၢအမၤအသးလၢတၢ်ကတိၤတၢ်ပာ်တီပာ်လီၤအံၤန့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်လီၤတီၢ်လီၤဆီ ဘၣ်.ပာ်ကဲအဒိ,တၢ်ကတိၤလၢအဒိဘူးဒီးတံၢ်ဒီးဟူးလုၣ်အဝီၢ်သြဲဟၣ်ကံၣ်ယၤစိၣ်ညီန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ကျိးထံ အံၤ“တၢ်စီဆံၣ်”“တၢ်ဒူးစီဆံၣ်”“ပှၤစီဆံၣ်”ဒီး“စီဆံၣ်”ဒုၣ်လဲာ်လီၤ.အဃိတၢ်ကတိၤလၢအဒီးဘူလိာ်သးတဖၣ်အံၤမ့ၢ် အိၣ်အါဖျါဒီးအခိပညီအိၣ်စ့ၢ်ကိးအါမံၤလၢလံာ်စီဆံၣ်အသီတကတြၢၤအပူၤလီၤ. လၢပကဟ့ၣ်တၢ်အဒိန့ၣ်, ပက ထံၣ်တၢ်ထံၣ်လီၤဆီသၢမံၤလၢပှၤကွဲးလံာ်တက,ပှၤတၢ်မၤဖိစီပီလူး,လၢတၢ်ဒူးဖျါထီၣ်တၢ်ကတိၤတဖျါၣ်လီၤ.

အဆိ,လၢ၁ကရံၣ်သူးဖိး၁၁ပဖးဘၣ်တၢ်ကွဲးဒ်အံၤလီၤ-

ဒီးသုဝဲတနီၤနီၤ,သုမ့ၢ်တုၢ်ပှၤဒ်န့ၣ်အသိးလီၤ.မ့မ့ၢ်လၢပကစၢ်ယုၣ်ဂူးခရံၣ်အမံၤ,ဒီးပကစၢ်အသးသတးဒီး သုဘၣ်တၢ်သုစီကွံာ်,ဒီးသုစီဆံၣ်ထီၣ်,ဒီးသုဘၣ်တၢ်ပာ်တီပာ်လီၤသုလီၤ.(၁ကရံၣ်သူး ဖိး၁၁).

လၢလံာ်တတိၤအံၤ,စီၤပီလူးသုတၢ်ကတိၤ“စီထီၣ်ဆံၣ်ထီၣ်”မ့တမ့ၢ်ဟၣ်ကံၣ်ယၤစိၣ်လၢအတဲဖျါ တၢ်တမံၤမံၤလၢယုၤမၤဝဲပှၤတကဟဲဆူခရံၣ်အအိၣ်အဆိကတၢ်န့ၣ်,စီဖျါလၢပှၤတကအံၤဘၣ်တၢ်တူၢ်လိာ်အံၤ လၢကစၢ်ယုၤဒီးဘၣ်အိၣ်လီၤဖးဒီးတၢ်ဒဲးဘးလီၤ.တဘျီတခါဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်အခိပညီလၢတၢ်စီဆံၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.ပ တဲသုလၢအဝဲသုဝဲတၢ်ကတိၤအံၤလၢတၢ်လီၢ်အဂၤအါတီၤဒုၣ်လဲာ်အခိပညီမ့ၢ်တၢ်အံၤလီၤ.အဝဲပှၤအတဲဘၣ်ဃး ပှၤကရံၣ်သူးဖိန့ၣ်အဝဲတဲဝဲလၢအဝဲသုၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်“မၤကဆိအံၤ”ကဆိက့ၤလၢအတၢ်ဒဲးဘးတဖၣ်အပူၤ“စီ ဆံၣ်ထီၣ်”ဘၣ်တၢ်ပာ်တီပာ်လီၤဒီးတူၢ်လိာ်အံၤလၢကစၢ်ယုၤဒီး“ဘၣ်တၢ်ပာ်တီပာ်လီၤတုၢ်အံၤလၢအကဲထီၣ်ပှၤတီပှၤ လီၤလၢတၢ်နၢ်လီၤ.ဖဲအံၤ“မၤစီမၤဆံၣ်ထီၣ်”အခိပညီပာ်ဖျါထီၣ်လၢပှၤစ့ၢ်က့ၤန့ၣ်က့ၤတၢ်လၢအသီတဖၣ်ဘၣ်တၢ် မၤစီဆံၣ်အံၤဒီးကဲထီၣ်ပှၤတီပှၤလီၤဖဲအဝဲသုၣ်တူၢ်လိာ်ခရံၣ်အဆိကတၢ်အခါန့ၣ်လီၤ.

ခံခါတခါ,တၢ်ကတိၤ,“မၤစီဆံၣ်ထီၣ်”(မ့တမ့ၢ်ဟၣ်ကံၣ်ယၤစိၣ်)ဟဲဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကိးလၢ၁သူးစၢၤလနံၣ်ဒုး၃အပူၤ လီၤ.ဖဲန့ၣ်စီပီလူးကွဲးတၢ်ကတိၤတဖၣ်အံၤ-

အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ,ယုၤအတၢ်ဘၣ်အသးန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အံၤ,ဒ်သိးသုကစီကဆံၣ်,ဒီးသုကဟးဆူးတၢ်မၤကမ့ၢ်မ့ၢ်က မ့ၢ်ခါ (၁သူးစၢၤလနံၣ် ၄:၃).

လၢလံာ်စီဆံၣ်တတိၤအံၤအပူၤ,စီပီလူးတဲဘၣ်ဃးတၢ်လၢပှၤစ့ၢ်က့ၤန့ၣ်က့ၤတၢ်ကဘၣ်မၤဝဲလီၤ.တဘျီတခါဘၣ် တၢ်အံၤတၢ်ကိးအံၤလၢတၢ်စီဆံၣ်လၢပကဘၣ်ဂုာ်မၤန့ၣ်အံၤလီၤ.စီပီလူးရဲပှၤတၢ်လၢပကဘၣ်စီဆံၣ်ထီၣ်အကျဲဒ်အမ့ၢ် တၢ်ဟးဆူးတၢ်မၤကမ့ၢ်မ့ၢ်ကမ့ၢ်ခါလီၤ.ဖဲအံၤဟၣ်ကံၣ်ယၤစိၣ်မ့ၢ်ပှၤစ့ၢ်က့ၤန့ၣ်က့ၤတၢ်တဖၣ်ဘၣ်ကျဲးစးမၤဝဲ လၢတၢ်အိၣ်မူတစါသးအပူၤလီၤ.တၢ်မၤမ့ၢ်တၢ်ဟးဆူးတၢ်ဒဲးဘးလီၤ.

လၢလံာ်စီဆံၣ်သၢတီၤတတိၤအပူၤ,စီပီလူးသုတၢ်ကတိၤဟၣ်ကံၣ်ယၤစိၣ်လၢကျဲအသီတဘိလီၤ.ပကက န့ၣ်သကိးတၢ်လၢအဝဲတဲဝဲလၢ ၁ကရံၣ်သူး ၇:၁၄ အပူၤတက့ၢ်.

အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ,တၢ်လၢအတၢ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်တၢ်,တၢ်ပၢ်အံၤလၢအကဆိလၢအမၤအဃိ,ဒီးမၤလၢအတၢ်န့ၣ်ဘၣ်
တၢ်တၢ်,တၢ်ပၢ်အံၤလၢအကဆိလၢတၢ်အဃိလီၤ.မ့တမ့ၢ်ဘၣ်ဒ်န့ၣ်ဒီး,သုဖိမ့ၢ်တကဆိဘၣ်လီၤ.မ့မ့ၢ်ခဲ
ကန့ၣ်အံၤ,မ့ၢ်အကဆိဝဲလီၤ. (၁ကရံၣ်သူး ၇:၁၄)

လၢလံာ်စီဆံၣ်တတိၤအံၤအပူၤ,စီပီလူးသုတၢ်ကတိၤလၢတၢ်အဒိဘူးဒီတံၢ်ဒီးတၢ်ကတိၤဟၣ်ကံၣ်ယၢစိၣ်သၢဘျီဖဲ
အဝဲတဲဘၣ်ဃးဟံၣ်ဖိဃိဖိလၢအန့ၣ်တၢ်ဒီးဟံၣ်ဖိဃိဖိလၢအန့ၣ်တၢ်တဖၣ်ဆိဟံၣ်ဆိဃိအခါလီၤ.အဆိကတၢ်,
အဝဲတဲဘၣ်အတၢ်လၢအတၢ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ပၢ်စီပၢ်ဆံၣ်အံၤ,ဟၣ်ကံၣ်ယၢစိၣ်ဒီဖျိလၢအမၤစ့ၢ်က့ၤန့ၣ်က့ၤတၢ်အဃိ
လီၤ.ခံမံၤတမံၤ,အဝဲတဲဘၣ်လၢတၢ်အံၤမ့ၢ်စ့ၢ်ကီးတၢ်အမ့ၢ်အတိၤလၢမၤလၢအစ့ၢ်က့ၤန့ၣ်က့ၤတၢ်အဂီၢ်လီၤ.ဒီးသၢမံၤ
တမံၤ,အဝဲသုတၢ်လၢအတဲဖျါအါထီၣ်တၢ်ကတိၤတဖျါအံၤဒ်သီးကဒူးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ပုၤကရံၣ်သူးဖိတဖၣ်လၢဟံၣ်
ဖိဃိဒ်အံၤတဖၣ်အဖိအလံာ်တဖၣ်မ့ၢ်ပုၤ“စီဆံၣ်”မ့တမ့ၢ်ဘၣ်တၢ်မၤစီဆံၣ်အံၤလီၤ.

ခဲအံၤ,စီပီလူးတပၢ်အဒိပညီလၢကစၢ်ယူၤမၤလီၤဆိပုၤစ့ၢ်က့ၤန့ၣ်က့ၤတၢ်လၢတၢ်ဒဲးဘးဒ်သီးအဝဲတူၢ်
လိာ်အဝဲသ့ၣ်ကန့ၣ်ဘၣ်.တမ့ၢ်ဘၣ်စ့ၢ်ကီးလၢပုၤစ့ၢ်က့ၤန့ၣ်က့ၤတၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်အုၣ်က့ၤနီၣ်က့ၤဘၣ်.အဝဲ
တတဲစ့ၢ်ကီးလၢအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဂုၢ်မၤစီဆံၣ်အသးဒ်ခဲရံၣ်ဖိတဖၣ်ဘၣ်.လၢစီပီလူးအတၢ်ကွဲးလၢအပိာ်ထီၣ်အခံတ
ဖၣ်အပူၤဖျါရဲမးလၢတၢ်န့ၣ်လိာ်ဝဲလၢတၢ်အုၣ်က့ၤနီၣ်က့ၤအဂီၢ်လီၤ.စီပီလူးတဲစ့ၢ်ကီးဝဲတၢ်လၢပကီးလၢတၢ်
စီဆံၣ်လၢအတပၢ်ဃုာ်ဒီးတၢ်အုၣ်က့ၤနီၣ်က့ၤန့ၣ်,မ့ၢ်တၢ်ထံၣ်လၢအတဲဝဲပုၤတစ့ၢ်က့ၤန့ၣ်က့ၤတၢ်ဒီးအဖိတဖၣ်လၢ
ဟံၣ်ဖိဃိဖိလၢအအိၣ်ဒီးပုၤစ့ၢ်က့ၤန့ၣ်က့ၤတၢ်နီၣ်နီၣ်တကန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ပၢ်စီဆံၣ်အံၤဒီးပၢ်လီၤဆိအံၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢ
ဒီဖျိလၢပုၤစ့ၢ်က့ၤန့ၣ်က့ၤတၢ်တကအဃိလီၤ.အဃိဒီးပထံၣ်လၢစီပီလူးသုလံာ်စီဆံၣ်အတၢ်ကတိၤဟၣ်ကံၣ်ယၢစိၣ်
လၢကတဲဖျါတၢ်လဲၤဒီဖျါအဆိကတၢ်လၢပုၤစ့ၢ်က့ၤန့ၣ်က့ၤတၢ်နီၣ်နီၣ်တဖၣ်လဲၤဒီဖျါဝဲ,ဆူတၢ်ဂုၢ်ဟံးန့ၣ်လံာ်စီဆံၣ်,
ဒီးတၢ်ပၢ်လီၤဆိပုၤစ့ၢ်က့ၤန့ၣ်က့ၤတၢ်တဖၣ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်တအိၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်လၢအအုၣ်က့ၤနီၣ်က့ၤအံၤသ့ဒ်လဲာ်
လီၤ.

ခဲအံၤလၢပထံၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ပၢ်စီဆံၣ်ဒီးတၢ်ပၢ်တီပၢ်လီၤန့ၣ်လံာ်မဲာ်ဖျါအဂၤလၢအဂ့ၢ်ဒ်လၢယူၤဂိုပီညါ
အဂီၢ်လၢအအိၣ်လၢလံာ်စီဆံၣ်အပူၤစ့ၢ်ကီးမ့ၢ်တၢ်တမံၤဃိလီၤ.ဒ်လံာ်ယိယိအသး/ကျိာ်ယိယိအသးလံာ်စီဆံၣ်အ
တၢ်ကတိၤတဖျါဟ့ၣ်ထီၣ်အဒိပညီအါမံၤလီၤ.တၢ်ရဲလိာ်ဘၣ်ထွဲလၢတၢ်ကတိၤဒီးတၢ်ထံၣ်လၢအဘၣ်ဘူအံၤပ
ကွၢ်သကီးအံၤဝံၤဒီးပကလဲၤဆူတၢ်ထံၣ်အဂၤတခါ,တၢ်လိာ်လၢတၢ်ကတိၤအဖျါဒီးအကျိာ်တဖၣ်လၢယူၤဂိုပီ
ညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒီအပူၤလီၤ.

တၢ်လိာ် Need

ဖဲပုၤကွၢ်တဖၣ်မၤလိဘၣ်ယူၤဂိုပီညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီသီသီအခါန့ၣ်,အဝဲသ့ၣ်အခိၣ်န့ၣ်ကျဲၣ်ကျိာ်လၢလံာ်မဲာ်
ဖျါလၢအအိၣ်ဒီးအဒိပညီလၢအအိၣ်ဒီးအဒိပညီလီၤဆိတဖၣ်လၢအကတၢ်ကတိၤတသ့လၢအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်မၤ
လိန့ၣ်ဝဲလီၤ.ပုၤသံကွၢ်ယၢတၢ်သံကွၢ်အံၤပုၤဘျီလဲၣ်န့ၣ်ယဂံၢ်တဘၣ်ဘၣ်.တၢ်သံကွၢ်မ့ၢ်ဝဲ,ဘၣ်မနုၤအဃိပဘၣ်
မၤလိတၢ်ကတိၤလီၤဆိတဖၣ်အံၤလဲာ်?ဘၣ်မနုၤအဃိပတဲဒ်ထဲလၢလံာ်စီဆံၣ်အကျိာ်တသ့ဘၣ်လဲာ်?

ဂုၤလံ,ပမ့ၢ်ကွၢ်လၢကျဲတဘိလံာ်အဖျါလီၤဆိတဖၣ်အံၤအလီၢ်တအိၣ်ထဲန့ၣ်ဘၣ်.ပမၤလိ,ဖးလိ,ဒီးသိၣ်
လိယူၤဂိုပီညါလၢအတပၢ်ဒီးတၢ်ကတိၤလီၤဆိတဖၣ်အံၤသ့လီၤ.သန့က့ၤလၢကျဲအဂၤတဘိ,ပလိာ်ဘၣ်တၢ်က
တိၤလီၤဆိတဖၣ်အံၤဒ်သီးပကဒူးအိၣ်ထီၣ်ယူၤဂိုပီညါလၢပန့ၣ်န့ၣ်သ့လၢအဟံးန့ၣ်လံာ်စီဆံၣ်အတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီခဲ

လၢၤတၢ်လီၤနီၤဖျါလၢတၢ်ဘၣ်ထွဲလၢလံာ်စီဆုံအတၢ်ကတိၤဒီးအတၢ်ထံာ်တဖၣ်အိၣ်ဝဲအါအါဂီၢ်ဂီၢ်အဃိ,ပုၤမၤလိ ယူဂိုပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီတဖၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်လံာ်မဲာ်ဖျါၣ်လီၤဆီတဖၣ်လၢတဘျီတခါမ့ၢ်လံာ်မဲာ်ဖျါၣ်အဘျီၣ်,သ နၢ်က့မၤစၢၤပုၤဒ်သိးပကကတိၤသကိးတၢ်/ဆဲးကျိးလိာ်သးကရဲထီၣ်အဂီၢ်လီၤ.

ကမ့ၢ်တၢ်လၢအမၤစၢၤပုၤဖဲပကကတိၤလိာ်ဘၣ်လၢခံကပၤလၢၤအအိၣ်လီၤ.တၢ်,ပကကတိၤသကိးတၢ်လၢအ ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သဘံာ်ဘၣ်လၢအတဲဖျါတၢ်ကတိၤအါဘီအခီပညီအိၣ်ထဲတခါ;ဒီးခံ,ပကထံာ်တၢ်သဘံာ်ဘၣ်လၢ အဟဲအိၣ်ထီၣ်လၢတၢ်ကတိၤတမံၤဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ထံာ်အါမၤလၢလံာ်စီဆုံအပူၤလီၤ. ပကကတိၤအဆိကတၢ်လၢ တၢ်လိာ်လၢတၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢလံာ်စီဆုံအပူၤလၢအမ့ၢ်တၢ်ကတိၤအါထံာ်လၢပာ်ဖျါထီၣ်အတၢ်ထံာ်အခီပညီ ထဲတခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကတိၤအါထံာ်-တၢ်ထံာ်တခါဇါ Many Terms – One Concept

ပထံာ်ဘၣ်တၢ်လံာ်အသိး,ပုၤကွဲးလံာ်စီဆုံတဖၣ်ညီန့ၣ်တဲတၢ်ထံာ်တမံၤဃီဒီးသုဝဲတၢ်ကတိၤအါကလုာ်လၢ အတၢ်ဒ်သိးလိာ်အသးဘၣ်လီၤ.ညီန့ၣ်န့ၣ်,တၢ်အံၤကဲထီၣ်တၢ်ကီတၢ်ခဲလၢပုၤမၤလိယူဂိုပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီတဖၣ် အဂီၢ်ဒ်သိးအဝဲသ့ၣ်ကန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ပျီပျီလီၤတံာ်လီၤဆဲးလၢအဝဲသ့ၣ်သးလီဝဲလီၤ.အဃိဒီးပုၤမၤလိယူဂိုပိညါ ဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီတဖၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကတိၤအကျိာ်လီၤဆီတဖၣ်လၢကရဲပုၤအခီပညီမ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲာ်န့ၣ်လီၤ.လၢပ ကဒုးန့ၣ်တၢ်အံၤမၤအသးဒ်လဲာ်န့ၣ်,ပကကတိၤသကိးလံာ်စီဆုံအတၢ်ထံာ်ဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်ဖျိာ်တက့ၢ်.

လံာ်စီဆုံအတၢ်သိာ်လိသီဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်ဖျိာ်အတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်အတၢ်သိာ်လိန့ၣ်တၢ်ကိးအီၤလၢ“အံၣ် ချံာ်စံာ်ဇါလိာ်ကွံာ်”(တၢ်အိၣ်ဖျိာ်အဂ့ၢ်ပိညါ)န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတိၤလီၤဆီအံၤဟဲလၢတၢ်ကတိၤအံၣ်ချံာ်စံာ်ယၢ လၢအမ့ၢ်ဟ့းလ့ၣ်အတၢ်ကတိၤလၢလံာ်စီဆုံအသီတကကြူၢ်အပူၤလၢအမ့ၢ်“တၢ်အိၣ်ဖျိာ်” လီၤ.ပာ်အဒိပုၤမၤလိယူဂိုပိညါအိၣ်တဒူၣ်လၢအဟ့ၣ်တၢ်သိာ်လိလၢပုၤမၤလိယူဂိုပိညါတဖုအအိၣ်ဒီးသုတၢ် ဂ့ၢ်ခိာ်တီလၢအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သးဝဲလီၤ.ပုၤမၤလိယူဂိုပိညါတကစးထီၣ်လၢအတၢ်ကတိၤဒ်အံၤ,“တနံၤ အံၤယကတဲသကိးတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်အဂ့ၢ်ဘၣ်ဃးယူဂိုပိညါအံၣ်စရုလး”လီၤ.ပုၤမၤလိယူဂိုပိညါအဂၤတကတဲဝဲ“ယ ကတဲပုၤသုတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်အမိၢ်ပုၤအဂ့ၢ်ဘၣ်ဃး‘ယူဂိုပိညါလုာ်ဟံာ်’လီၤ”.အဂၤတကတဲဝဲ“ယကတဲပုၤသု‘ခရံာ် အနီၢ်’ခိအဂ့ၢ်လီၤ.”

မ့ၢ်လံာ်,တဖျါလီၤကလၢပုၤမၤလိယူဂိုပိညါတဖၣ်အဲၣ်ဒီးတဲတၢ်မနုၤလဲာ်န့ၣ်တဖျါတဘျီဃီဘၣ်.လၢခံက တၢ်တၢ်လၢလံာ်စီဆုံတဲဘၣ်ဃး“ယူဂိုပိညါအံၣ်စရုလး”“ယူဂိုပိညါအတၢ်လုာ်ဟံာ်”ဒီး,“ခရံာ်အနီၢ်ခိ”အခီပညီတမ့ၢ်ထဲ တၢ်အိၣ်ဖျိာ်ဘၣ်.မ့ၢ်တခါအခီပညီကဲအဂၤသ့စ့ၢ်ကိးလီၤ.“ယူဂိုပိညါအံၣ်စရုလး“အခီပညီကဘၣ်ထွဲဒီးအံၣ်စရုလး အထံအကီၢ်သ့လီၤ.“ယူဂိုပိညါအတၢ်လုာ်ဟံာ်”အခီပညီကမ့ၢ်စ့ၢ်ကိးတၢ်လုာ်ဟံာ်လၢလံာ်စီဆုံအလီၢ်လံာ်တကကြူၢ် အပူၤလီၤ.“ခရံာ်အနီၢ်ခိ”ကမ့ၢ်ခရံာ်အနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအနီၢ်ခိသ့လီၤ.ပတဲလၢအခီပညီကမ့ၢ်အဝဲအံၤအဝဲန့ၣ်ကသ့ ဒ်လဲာ်.

ခဲအံၤ,တမ့ၢ်တၢ်လၢအကမ့ၢ်လၢပကတဲလၢတၢ်အိၣ်ဖျိာ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ထံာ်အါဒ်တၢ်လၢပတဲဖျါလၢအဖီ ခိာ်တဖၣ်အံၤအသိးလီၤ. လံာ်စီဆုံအသီတကကြူၢ်တဲဖျါတၢ်အိၣ်ဖျိာ်အခီပညီလၢကျဲဒ်အံၤဒီးကျဲအဂၤအါမၤစ့ၢ် ကိးလီၤ.သန့က့,တမ့ၢ်တၢ်လၢအကီၢ်လၢတၢ်အခီပညီတဖၣ်အံၤမၤဘံာ်ပတၢ်ဆိကမိာ်သ့ဘၣ်.ပတဲလီၤတံာ်လီၤ ဆဲးတသ့လၢပုၤမၤလိယူဂိုပိညါတဖၣ်မ့ၢ်အတဲတၢ်ဂ့ၢ်ခိာ်တီလီၤဆီလိာ်အသးလဲာ်ဘၣ်.ဒ်သိးပကဟးဆွဲးတၢ်ဘံ ဘူစ့ၢ်သၢအံၤအဂီၢ်,ပုၤမၤလိယူဂိုပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီတဖၣ်သုဝဲတၢ်ကတိၤ“အံၣ်ချံာ်စံာ်ဇါလိာ်ကွံာ်”(တၢ်မၤ

လိတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အဂ့ၢ်ပိညါ)ဒိတၢ်ကတိၤလိၤဆီအသိးလၢပကတဲသကိးလံာ်စီဆံ့အတၢ်သိၣ်လိလၢတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အဂီၢ်လိၤ.

ပတဲယိယိဖိန့ၣ်,တၢ်သဘံၣ်ဘုၣ်စးထီၣ်ခီဖျိလံာ်စီဆံ့အတၢ်ကတိၤအါဘီတဲတၢ်ထံၣ်တမံၤဃီလိၤ.သန့က့တၢ်ဘၣ်ဘုၣ်အံၤစ့ၤလိၤသ့ဖဲပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါတဖၣ်သုတၢ်ကတိၤလိၤဆီလၢကမၤရဲထီၣ်အခိပညီတဖၣ်အခါလိၤ.

တၢ်ကတိၤတဖျါ - တၢ်ထံၣ်အခိပညီအါမံၤ One Term – Many Concepts

ပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝိတဖၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကတိၤလိၤဆီဒိသိးကဟးဆဲးတၢ်သဘံၣ်ဘုၣ်လၢတၢ်ကတိၤအပူၤခီဖျိတၢ်တူၢ်လိာ်လၢတၢ်ကတိၤတဖျါမ့တမ့ၢ်တကျါအခိပညီအိၣ်အါမံၤသ့ဝဲလၢလံာ်စီဆံ့အပူၤလိၤ.အဃိဒီး,ဒိသိးပကတိၤသကိးတၢ်ကသ့ရဲၣ်အဂီၢ်,ပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝိတဖၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကတိၤလိၤဆီဆီ,ညီန့ၢ်အိၣ်ဝဲ,တၢ်ကတိၤအခိပညီတဖၣ်လၢတၢ်ကတိၤလိၤဆီအဂီၢ်လိၤ.

ပကဟ်အဒိ,ကျဲတဖၣ်လၢပသုတၢ်ကတိၤ“တၢ်ပာ်တီပာ်လိၤ”ဒီး“တၢ်မၤစီဆံ့ထီၣ်”လၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝိအပူၤတက့ၢ်.ဖဲတၢ်ဆိတလဲတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အဆၢကတိၢ်,ပုၤထီဒါခဲးသလုးတဖၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ကျဲလၢကတဲဖျါတၢ်ကတိၤအိၣ်ရဲဒါစၢလူၤထံးစံ(တၢ်အဂ့ၢ်အဝီလၢအတဲတၢ်အုၣ်က့ၢ်နီၣ်က့ၢ်လၢပုၤတက့ၢ်တက့ၢ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲ)လၢအလိၤဆီဒီးရဲမဲခဲးသလုးတဖၣ်အယုၤဂ့ၢ်ပိညါလိၤ.လၢပုၤထီဒါခဲးသလုးတဖၣ်အတၢ်ကတိၤအကျါအပူၤန့ၣ်,တၢ်ပာ်တီပာ်လိၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တဲဖျါထီၣ်လၢတၢ်ဒုးကဲထီၣ်ပုၤလၢပုၤတီပုၤလိၤဖဲကစၢ်ယုၤဟ့ၣ်လိၤခရံၣ်အတၢ်တီတၢ်လိၤတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီဆူပုၤတက့ၢ်အအိၣ်အခါလိၤ.တၢ်ပာ်တီပာ်လိၤမ့ၢ်သးစီဆံ့အတၢ်မၤ,အဝဲန့ၣ်အခိပညီလၢ,ကစၢ်ယုၤမၤဝဲခဲလၢာ်,ဒီးပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိတဖၣ်မၤတသ့နီၣ်တမံၤဘၣ်န့ၣ်လိၤ. တၢ်ပာ်စီဆံ့,တခီန့ၣ်,ပုၤထီဒါခဲးသလုးတဖၣ်ထုးထီၣ်ဝဲအခိပညီလၢအိၣ်ရဲဒါစၢလူၤထံးစံအပူၤဒ်အမ့ၢ်တၢ်မၤတခါလၢပကြးဆဲးမၤအိၣ်,ကြးစီဆံ့ထီၣ်လၢအပိာ်ထီၣ်တၢ်ပာ်တီပာ်လိၤအခံလိၤ.တၢ်မၤစီဆံ့ထီၣ်,လၢဖဲအံၤန့ၣ်,တမ့ၢ်သးစီဆံ့အတၢ်မၤတခါဖါဘၣ်,မ့မ့ၢ်တခီတၢ်မၤသကိး,လၢတၢ်ပာ်ဃုာ်ဒီးကစၢ်ယုၤတက့ၢ်ဘၣ်ပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိအတၢ်ဘၣ်သးစ့ၢ်ကိးလိၤ.တၢ်နီၤဖးတၢ်ထံၣ်တဖၣ်အံၤအဆၢမ့ၢ်တၢ်လၢအရဲဒိဒိဒိမးလၢပုၤထီဒါခဲးသလုးတဖၣ်အယုၤဂ့ၢ်ပိညါအပူၤလိၤ.

သန့က့ပကထံၣ်မ့ၢ်ပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါတဖၣ်လၢအရဲပုးတၢ်သိၣ်လိဘၣ်ဃးတၢ်မၤစီဆံ့ထီၣ်လၢအသုတၢ်ကတိၤ“တၢ်ပာ်တီပာ်လိၤ”ဒီး“တၢ်မၤစီဆံ့ထီၣ်”လၢကျဲလၢပထံၣ်တ့ၢ်ခဲလၢာ်အပူၤလၢပထံၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢလံာ်စီဆံ့အသိတကကြူၢ်အပူၤတက့ၢ်.

ပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါတဖၣ်ပထံၣ်သ့လၢအဝဲကတဲဝဲ,အဆိကတၢ်,“တၢ်မၤစီဆံ့ထီၣ်န့ၣ်ကဲထီၣ်အသးတၢ်ပာ်တီပာ်လိၤဝံၤအလိၤခံလိၤ”. တၢ်န့ၣ်တခါအံၤဘၣ်ပုၤထီဒါခဲးသလုးတဖၣ်အသးဂ့ၢ်မးလၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ထံၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်အုၣ်က့ၢ်နီၣ်က့ၢ်လိၤ. သန့က့ပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါလၢအတဟံးဃာ်ပုၤထီဒါခဲးသလုးအတၢ်ကတိၤအကျါလိၤဆီတဖၣ်ကတဲဝဲလၢ,ခံ,“တၢ်မၤစီဆံ့ထီၣ်န့ၣ်ကဲထီၣ်အသးတဘျီဃီဖဲတၢ်ပာ်တီပာ်လိၤအဆၢကတိၢ်အခါလိၤ.”အဝဲသ့ၣ်တဲတၢ်ဒ်အံၤသ့ခီဖျိလၢလံာ်စီဆံ့အသိတကကြူၢ်သုတၢ်ကတိၤတၢ်မၤစီဆံ့ထီၣ်လၢအဘၣ်ဃးဒီးတၢ်စီဆံ့အဆိလၢပုၤတက့ၢ်န့ၣ်ဘၣ်ဝဲဖဲအဝဲဘၣ်တၢ်ပာ်တီပာ်လိၤအိၣ်အဆၢကတိၢ်လိၤ.ဒီးပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါတဖၣ်လၢအတဟံးသ့ၣ်ပာ်သးလၢအတထီဒါခဲးသလုးအတၢ်ကတိၤလိၤဆီအကျါတဖၣ်န့ၣ်ကတဲစ့ၢ်ကိးဒ်အံၤ,သၢ,“တၢ်မၤစီဆံ့ထီၣ်န့ၣ်ကဲထီၣ်အသးလၢအတဟံးဃုာ်ဒီးတၢ်ပာ်တီပာ်လိၤဘၣ်”အဝဲသ့ၣ်တဲဝဲဒ်အံၤသ့ခီဖျိလၢလံာ်စီဆံ့အသိတကကြူၢ်တဲဝဲလၢတၢ်မၤစီဆံ့ထီၣ်ဖိသ့လၢအအိၣ်ဖျိၣ်လၢဟံၣ်ဖိဃီဖိလၢမိၢ်မ့တမ့ၢ်ပၢ်တကဲပုၤစ့ၢ်ကိးန့ၣ်က့ၢ်တၢ်အပူၤအဃိလိၤ.

တၢ်ထံၣ်တၢ်ကွဲးတဖၣ်အံၤမ့ၢ်လၢအဘၣ်ဃးဒီးလံာ်စီဆံၣ်ဖျါလၢအဝဲသ့ၣ်သ့တၢ်ကတိၤတဖၣ်လၢအအိၣ်လၢလံာ်စီဆံၣ်အပူၤအယီၤလီၤ.သနၢ်က့တမ့ၢ်တၢ်လၢအကီၤလၢပကထံၣ်လၢတၢ်ထံၣ်တဖၣ်အံၤကဲထီၣ်တၢ်လၢအမၤဘၣ်တၢ်ဘၣ်.ပမ့ၢ်န့ၢ်ဟ့ၣ်ပူၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါတဂၤတဲတၢ်ကတိၤတထံၣ်လၢပတဲတ့ၢ်အဖီခိၣ်အံၤ,တခါဝံၤတခါလၢအတပာ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ပုၤဒီးအဒိပညီန့ၢ်,တၢ်သံကွၢ်ကဟဲအိၣ်ထီၣ်ဒၣ်အတၢ်လီၤ.တၢ်ထံၣ်စီမနုၤတခါန့ၢ်ဘၣ်လဲၣ်?အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ထံၣ်ခဲလၢာ်ဘၣ်န့ၢ်ပတဲတသ့ဘၣ်.အဆိကတၢ်,ပတဲသ့လၢတၢ်ထံၣ်စီတဖၣ်အံၤထီၣ်ဒါလိာ်အသးလီၤ.

လၢအံၤတၢ်မၤလိတခါအံၤအပူၤန့ၢ်,ပကထံၣ်ဘၣ်ပူၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါတဲတၢ်မနုၤဖဲအဝဲသ့ၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၤအံၤလဲၣ်လီၤ.ခဲအံၤန့ၢ်ပတဲဆိပာ်လၢပူၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီတဖၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်လံာ်မဲာ်ဖျါန့ၢ်လီၤဆီတဖၣ်ဖဲအတဲတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်မၤစီဆံၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ပာ်တီပာ်လီၤသ့ၣ်တဖၣ်ဒ်သိးကဟးဆွဲးတၢ်ဂ့ၢ်ကီၤတဖၣ်အံၤလီၤ.အဝဲသ့ၣ်ထုးထီၣ်လံာ်မဲာ်ဖျါတဖၣ်အံၤအဒိပညီလီၤတံၢ်လီၤဆဲးဒ်သိးကဘၣ်ဒီးတၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ပာ်လီၤဝဲတဖၣ်လီၤ.

ခဲအံၤပထံၣ်ဘၣ်တၢ်လိာ်လၢပကအိၣ်ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျါလီၤဆီတဖၣ်ဝံၤအလီၤခံ,ပကြၢးတရံးပတၢ်သးစၢၢ်ဆၢဆူယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီပာ်တၢ်ကတိၤလီၤဆီဆဖၣ်အံၤအတၢ်လီၤလီၤ.

တၢ်လီၤ Place

လၢတၢ်ကတိၤတဖျါန့ၢ်ပတဲလၢ,တၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်မ့ၢ်တၢ်သျှင်ထီၣ်အဒိၣ်ထံးခိၣ်ဘိလၢယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီအဂီၢ်လီၤ.လၢတၢ်မၤလိအပူၤကွံာ်တခါအပူၤ,ပထံၣ်လၢပူၤထီၣ်ဒဲးသလုးတဖၣ်အယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါန့ၢ်ပိာ်ဒဲဒဲဒၣ်ပူၤကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢခဲးသလုးလၢပူၤတဖၣ်အစါ,လၢအဟံးန့ၢ်တၢ်ထံၣ်လၢအရံးထီၣ်ထံးလ်အအိၣ်လီၤ.လၢတၢ်အံၤအပူၤ,ယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီအိၣ်ဒီးအယီၤသ့ၣ်လွံၣ်သ့ၣ်-တၢ,အဝဲဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အဒိပညီလၢတၢ်ကတိၤအဂီၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးလီၤ.ခံ,အဝဲသ့တၢ်ကတိၤတဖၣ်အံၤလၢကဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တဖၣ်လီၤ.သၢ,အဝဲသ့တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဆိတဖၣ်အံၤလၢစံၣ်လိာ်ကံၣ်စၢၢ်အပူၤဒ်သိးကသ့ၣ်ထီၣ်တၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်အဂ့ၢ်မိာ်ပုၤတဖၣ်လီၤ.ဒီးလွံၣ်,အဝဲပာ်လီၤအတၢ်ကတိၤတဖၣ်လၢအအိၣ်ဒီးအဂ့ၢ်အဝီအအိၣ်ဒီးတၢ်ဆိကမိာ်ပဲာ်ထံနီၤဖးလီၤ.ပူၤတလူၤပိာ်ထွဲမၤထွဲတၢ်သိၣ်တၢ်သီလီၤလီၤနီၤတဂၤဖဲသ့ၣ်ထီၣ်ယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါ,ဘၣ်ဆၢတၢ်ကွဲးအတက့ၢ်အံၤမ့ၢ်ကျဲလၢအကဲဘျးကဲဖျါလၢအဖျါလၢအကမၤစၢၢ်ပူၤလၢပကထံၣ်လၢတၢ်သျှင်ထီၣ်ယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီလၢအအိၣ်ဒီးအကျါအကျဲဘၣ်လီၤဘၣ်စးလီၤ.

ပကွၢ်အဒိလၢကဒုးန့ၢ်ပာ်ပူၤတၢ်လၢပအဲၣ်ဒီးတဲဖျါလီၤ.ပာ်ကဲအဒိပူၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီတနီၤအဲၣ်ဒီးတဲကစၢ်ယုၣ်ဂူးခရံၣ်အတၢ်သံအဂ့ၢ်လီၤ.အဆိကတၢ်အဝဲသ့ၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်မ့တမ့ၢ်ကွဲးလီၤအတၢ်ကတိၤလၢအအိၣ်ဒီးအဒိပညီလီၤဆီတဖၣ်လၢအအိၣ်လၢခရံၣ်ဖိအတၢ်ကတိၤလၢအမ့ၢ်တၢ်ဟဲလီၤစၢၢ်လီၤသ့ၣ်အပူၤလီၤ.လၢဖဲအံၤန့ၢ်,တၢ်ကတိၤအါဖျါကမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်,ဒ်,“စိၣ်ထံၣ်ရံၣ်စါလိာ်ကူၣ်”(တၢ်သိၣ်လိဘၣ်ဃးတၢ်အုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤ),ဟံးစံထီၣ်ယုၤစၢၢ်လူၤထံးစံ(ကစၢ်ယုၤအတၢ်မၤလၢပဲတၢ်အုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤလၢတၢ်စံၣ်စါတဲစါအပူၤ),“တၢ်ပူၤက့ၤလၢပူၤလီၤ”(တၢ်ထံၣ်လၢခရံၣ်သံလၢပလီၤလၢယုၤအတၢ်သးဒိၣ်လူၤလီၤလၢပဂီၢ်)ဒီး“အိၣ်ရံဒါစၢၢ်လူၤထံးစံ”(တၢ်ကလုၢ်လၢတၢ်အုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤဟဲဆူနီၤတဂၤဘၣ်တဂၤအအိၣ်) အဝဲသ့ၣ်တဲဖျါစ့ၢ်ကီးတၢ်ကတိၤဒ်“တၢ်န့ၢ်အတၢ်အုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤ,”“တၢ်ပီၤယၢ်လီၤက့ၤသး,”“တၢ်ပျါတၢ်ဒဲးဘး”ဒီး“ခရံၣ်”အဂ့ၢ်လီၤ.

ခံမံၤတမံၤ,လၢက့ၢ်တဘီၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်တဘီၣ်န့ၣ်,ပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီၤတဖၣ်ပာ်တဖၣ်တၢ်ထံၣ်တဖၣ် အံၤလၢကကဲထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢအပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်အက့ၢ်အဂီၢ်လၢလံာ်စီဆံၣ်တပုၤဘၣ်ဃးခရံၣ်အတၢ်သံဒ်လဲၣ် အဂ့ၢ်လီၤ.အဒိန့ၣ်,အဝဲသ့ၣ်ကတဲမ့ၢ်တမ့ၢ်ကဆိကမိၣ်တၢ်ဒ်အံၤ-“တၢ်အုၣ်က့ၢ်ဒိၣ်က့ၢ်အပီၤညါအံၤဘၣ်တၢ်နီၤဖး ဒီၣ်လၢက့ၢ်ခံဘီ-အိၣ်ဂီၢ်စၢလူၤထံးစံးဒီးဟ့းစံးထီၣ်ယၢစၢလူၤထံးစံးလီၤ.”“ခရံၣ်အတၢ်သံမ့ၢ်တၢ်သံလၢပုၤဂ့ၢ်က့ၢ် န့ၣ်က့ၢ်တၢ်တဖၣ်ကဘၣ်သံအလီၤလီၤ.မ့ၢ်တၢ်ပုၤက့ၢ်အတၢ်သံလီၤ.”“တၢ်န့ၣ်ဒီဖျါတၢ်အုၣ်က့ၢ်ဒိၣ်က့ၢ်ဒီးတၢ်ပီၤ ယၢလီၤက့ၢ်ပသးမ့ၢ်တၢ်ထံၣ်အဂ့ၢ်ဒိၣ်လၢအိၣ်ဂီၢ်စၢလူၤစံးစံးအပူၤလီၤ”.အဝဲအံၤဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်အကအါထံၣ်ပာ် ဖျါထီၣ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤလၢတၢ်ကတိၤသကိးယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါအပူၤလၢအဘၣ်ဃးဒီးခရံၣ်အတၢ်သံလီၤ.

လၢသၢပတီၢ်တပတီၢ်န့ၣ်,ပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီၤတဖၣ်ပာ်တဖၣ်လီၤဝဲအတၢ်ကတိၤလီၤဆိတဖၣ်ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဆိတဖၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်န့ၣ်အပူၤဖဲအဝဲသ့ၣ်ဃုထံၣ်န့ၣ်တၢ်အုၣ်သးလၢအဒုးစဲးဘူးတၢ်ဂ့ၢ်ဒိၣ်သ့ၣ် တခါဒီးတခါအဘၣ်စၢအခါလီၤ.အဒိန့ၣ်,အဝဲသ့ၣ်ကတဲမ့ၢ်တမ့ၢ်ကကွဲးတၢ်ကွဲးပာ်ဖျါဒ်အံၤ,“တၢ်မၤလိဘၣ်ဃး တၢ်အုၣ်က့ၢ်ဒိၣ်က့ၢ်လၢအဂ့ၢ်ဒိၣ်လၢပထံၣ်လၢခရံၣ်အတၢ်သံအပူၤကြၢးဘၣ်တၢ်ထံၣ်အံၤဒ်ပံးစံးထီၣ်ရံၤယၢဒီး အိၣ်ဂီၢ်စၢလူၤထံးစံးအသိးလီၤ.လၢက့ၢ်တဘီၣ်န့ၣ်,ပံးစံးထီၣ်ရံၤယၢစၢလူၤထံးစံး,အတၢ်အုၣ်က့ၢ်ဒိၣ်က့ၢ်အတၢ်စံၣ်စီ တဲစီ,တုၤလၢအထီတုၤလၢပထံၣ်လၢခရံၣ်အတၢ်သံအပူၤလီၤ.အတၢ်သံမ့ၢ်တၢ်ပုၤက့ၢ်လၢပုၤဟီၣ်ဒိၣ်ဖိအလီၤ လၢအကဟုကယာ်တၢ်ပျါတၢ်ဒဲးဘးလီၤထူလီၤယိာ်လီၤ.လၢက့ၢ်အကတဘီ,ပုၤလၢအဘၣ်တၢ်ပျါအတၢ်ကမၣ် ဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်အုၣ်က့ၢ်ဒိၣ်က့ၢ်လၢခရံၣ်အတၢ်ပုၤက့ၢ်လၢအတပာ်ဃုာ်ဒီးအိၣ်ဂီၢ်စၢလူၤစံးန့ၣ်တအိၣ်နီတကဘၣ်. ဖဲပုၤတကဘၣ်တကမၤထွဲတၢ်အုၣ်က့ၢ်ဒိၣ်က့ၢ်အတၢ်န့ၣ်အခံဖျါတၢ်ပီၤယၢလီၤက့ၢ်သးလၢတၢ်ဒဲးဘးဒီးတၢ်န့ၣ် ခရံၣ်လၢပျါအတၢ်ဒဲးန့ၣ်,အဝဲသ့ၣ်ဒီးန့ၣ်တၢ်အုၣ်က့ၢ်ဒိၣ်က့ၢ်လီၤ.

လၢခံကတၢ်,တၢ်ကတိၤလီၤဆိတဖၣ်,တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တဖၣ်,ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်န့ၣ်အဂ့ၢ်တဖၣ်ဘၣ်ဃးဒီးခရံၣ် အတၢ်ပုၤက့ၢ်ကဆုၤပုၤဆူယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီၤဆူတၢ်ထံၣ်လၢအလဲၤဒိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်မၤစဲးဘူအ တၢ်ကတိၤသကိးဘၣ်ဃးခရံၣ်အတၢ်သံလၢပုၤဟီၣ်ဒိၣ်ဖိအဂီၢ်ဃုာ်ဒီးယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီၤလၢအတက့ၢ် လဲၣ်,လၢအညါန့ၣ်စံးဆၢတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်အံၤလီၤ.ကစၢခရံၣ်အတၢ်သံအိၣ်လၢတၢ်မၤလိဘၣ်ဃးတၢ်အုၣ်က့ၢ်ဒိၣ် က့ၢ်အပူၤဒ်လဲၣ်?တၢ်မၤလိဘၣ်ဃးတၢ်အုၣ်က့ၢ်ဒိၣ်က့ၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါလၢအဘၣ်ဃးဒီးယုၤ,တၢ်မၤလိဟီၣ် ဒိၣ်ဖိအဂ့ၢ်,ပီၤညါဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်ဖျါဒီးပီၤညါဘၣ်ဃးမ့ၢ်န့ၣ်လၢခံကတၢ်ဒ်လဲၣ်?

က့ၢ်လၢပသ့ၣ်ထီၣ်ယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါဒ်အံၤတကလုာ်အါစုအါဘျီဖျါလၢတမ့ၢ်တၢ်နီၤကီၢ်ဘၣ်.ဘၣ်မနုၤအဃိလဲၣ် ,လၢတၢ်နီၤကီၢ်တဒိပတနီၤဖးတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အံၤဘၣ်.မ့ၢ်တၢ်ဒီအဝဲသ့ၣ်စဲးဘူးလိာ်အသးဒ်ကပီၤယဲၤအသိးလၢအ ပံးန့ၣ်ဘျးကဒဲကဒဲလီၤ.ဖဲပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါတဖၣ်သ့ၣ်ထီၣ်အယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါန့ၣ်,အဝဲသ့ၣ်ပာ်ဃုာ်ဝဲတၢ်အပတီၢ် လွံၢ်မံၤလၢာ်လီၤ.သန့က့ၢ်ပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါတဖၣ်အံၤမ့ၢ်အမၤဝဲလၢက့ၢ်ဒ်လဲၣ်တဒိ,ဒီးသန့လီၤအသးလၢတၢ် ကတိၤလီၤဆိတဖၣ်အဖိဒိၣ်လၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်ဃီသ့ၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီၤအပူၤလီၤ.

ခဲအံၤပတဲဘၣ်ဃးတၢ်လၢပကြၢးသ့ၣ်ညါဆိလၢတၢ်ကတိၤလီၤဆိလၢအအိၣ်လၢယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါအပူၤဝံၤ အလီၤခံ,ပကကွၢ်တရံးဆူတၢ်ဂ့ၢ်ဒိၣ်တီၢ်ခံမံၤလၢပတၢ်မၤလိအံၤအပူၤ-တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကတိၤလီၤဆိတဖၣ် အံၤလီၤ.မ့ၢ်ပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီၤတဖၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကတိၤလၢအသ့ဝဲတဖၣ်ဒ်လဲၣ်?

တၢ်ဒုးကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ် Formation

ပသုၣ်နီၣ်ဒီးလၢတဘျီအခါပုၤထီၣ်လိာ်စီဆုံကွီတကၤဟဲဆူယအိၣ်လၢတၢ်သးဘၣ်တံာ်တၢ်အပူၤဖဲကွီပျါဝံအခါလီၤ.အဝဲကွၢ်ထီၣ်ယၢဒီးတဲဝဲဒ်အံၤလီၤ.ယကဲထီၣ်ပုၤခရံၣ်ဖိအါနီၣ်အါလါလံ,သန့ကွၢ်ယတနုၤပၢၢ်တၢ်ကတိၤလၢနသုတဖၣ်တတၢ်ဒၣ်လဲၣ်ဘၣ်.နလဲၤမၤန့ၢ်တၢ်ကတိၤတဖၣ်န့ၣ်ဖဲလဲၣ်?ယကွၢ်ထီၣ်ဒီးဒီးယတဲဆၢဒီးဒ်အံၤ“တၢ်ကတိၤလၢယသုအါပျါတမ့ၢ်ယဒုးအိၣ်ထီၣ်ဒၣ်ယဲဘၣ်.ယမၤန့ၢ်လၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒီအပူၤလီၤ.”ဒီး,အဝဲတဲကွၢ်ယၢဒ်အံၤ,“ဂ့ၢ်လံ,မ့မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်တဲယၢလၢအဝဲသ့ၣ်လဲၤမၤန့ၢ်တၢ်ကတိၤတဖၣ်လၢဖဲလဲၣ်တက့ၢ်.

မ့ၢ်တၢ်လၢအဖျါတြၢကလၢလၢတၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢပသုအိၣ်လၢလံာ်စီဆုံကွီတဖၣ်မၤသးအ့န့ဒီးတုၤဒၣ်လဲၣ် အဝဲသံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်လၢအဂ့ၢ်တဖျါဒ်အံၤလီၤ.မ့ၢ်တၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒီအံၤအပူၤဟဲဖဲလဲၣ်?

လၢအနီၣ်ကီၢ်န့ၣ်,တၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒီတဖၣ်အံၤအပူၤန့ၣ်ကဲထီၣ်ဝဲလၢကျဲအါဘိလီၤ.လၢပကဗျာ်ထံကျဲတနီၤလၢအကဲထီၣ်ဝဲအံၤ,ပကကွၢ်သကိးတၢ်န့ၣ်ကျဲခဲဘိအံၤလီၤ.အဆိကတၢ်,ပကထံၣ်လၢတၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒီတဖၣ်အံၤအပူၤဟဲလၢလံာ်စီဆုံအတၢ်ကတိၤတဖၣ်လီၤ.ဒီးခံခါတခါ,ပကထံၣ်လၢတၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်အံၤဟဲလၢလံာ်လဲၣ်အဂၤတဖၣ်လၢအတမ့ၢ်လံာ်စီဆုံစ့ၢ်ကိးလီၤ.ပကကွၢ်အဆိကတၢ်လၢကျဲလၢပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒီတဖၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်အံၤဒီဖျါတၢ်ဟံးန့ၢ်လံာ်စီဆုံအတၢ်ကတိၤတဖၣ်လီၤ.

လံာ်စီဆုံအတၢ်ကတိၤတဖၣ် Biblical Terms

ပုၤခရံၣ်ဖိအါပလၢၢ်ဘၣ်လၢမ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ဖဲပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါတဖၣ်သုလံာ်စီဆုံအတၢ်ကတိၤမ့ၢ်ဖျါထီၣ်လၢအယုၤဂ့ၢ်ပိညါအပူၤအခါလီၤ.ပအဲၣ်ဒီးပယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒီလၢကမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီလၢလံာ်စီဆုံအတၢ်သိၣ်လိအပူၤလီၤ.အဃိဒီးမ့ၢ်လၢအမၤမုၢ်ပသးဖဲပန့ၢ်ဟူပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါတဖၣ်ကတိၤတၢ်သိၣ်လီၤကံဒီးလံာ်စီဆုံလီၤ.မ့ၢ်န့ၣ်သက့ဒ်န့ၣ်ဒီး,ပလိၣ်ဘၣ်လၢပကသ့ၣ်ညါလၢလံာ်စီဆုံအတၢ်ကတိၤဒ်တၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါအပူၤတဖၣ်တမ့ၢ်အကတိၤတၢ်လီၤလီၤဒ်အဖျါအသိးဘၣ်.

ပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒီတဖၣ်ဒုးကဲထီၣ်တၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်လၢအဟံးန့ၢ်ဝဲလၢလံာ်စီဆုံအပူၤလၢကျဲသဘိလီၤ.တၢ်,လၢတၢ်ပာ်သးစၢၢ်ဆၢဒိၣ်ဒိၣ်လၢလံာ်စီဆုံအတၢ်ကတိၤတခါလၢလံာ်စီဆုံအတၢ်ကတိၤအဂၤတဖၣ်အဖီခိၣ်လၢအပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်ထံၣ်တမံၤဃီ;ခံ,လၢတၢ်ပာ်သးစၢၢ်ဆၢလၢတၢ်အဒိပညီတမံၤလၢလံာ်စီဆုံအတၢ်ကတိၤတခါလၢလံာ်စီဆုံအဒိပညီအဂၤတဖၣ်အဖီခိၣ်လၢအတဲတၢ်တမံၤဃီ;ဒီးသၢ,တၢ်ဒုးကဲထီၣ်လံာ်စီဆုံအတၢ်ကတိၤအဒိပညီတဖၣ်လၢအတဖျါလၢလံာ်စီဆုံအပူၤဘၣ်လီၤ.ကမ့ၢ်တၢ်လၢအကဲဘျးဖဲပဘျာ်လီၤတၢ်န့ၣ်ကျဲသခါဒ်အံၤလီၤ.အဃိဒီးပကစးထီၣ်ကျဲလၢပမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒီတဖၣ်ပာ်သးစၢၢ်ဆၢလၢလံာ်စီဆုံအတၢ်ကတိၤတဖျါလၢအတၢ်ကတိၤအဂၤတဖၣ်ဖီခိၣ်လီၤ.

တၢ်ပာ်သးစၢၢ်ဆၢလၢတၢ်ကတိၤတခါ Emphasizing One Term

ဒ်ပထံၣ်တ့ၢ်လံအသိး,ပုၤကွဲးလံာ်စီဆုံတဖၣ်ညီန့ၢ်သုတၢ်ကတိၤအါန့ၢ်တဖျါဖဲအတဲဘၣ်ဃးတၢ်ထံၣ်မ့ၢ်တၢ်တမံၤဃီလီၤ.ဒ်သိးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ကတိၤတဖၣ်ကဖျါရဲအဂီၢ်,ပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒီတဖၣ်ညီန့ၢ်

ဃုထာတၢ်ကတိၤတဖျၢၣ်လၢအဟံၣ်ဖျါတၢ်ထံၣ်တမံၤလၢလံာ်စီဆံၣ်အပူၤဒ်အမ့ၢ်တၢ်ကတိၤလီၤဆီ,ဒီးအဝဲသ့ၣ်သ့ တၢ်ကတိၤလီၤဆီအံၤလၢအတဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်အဂၤဘၣ်လီၤ.

ဒ်သိးပကတဲပွဲးတၢ်အံၤအဒိပညီန့ၣ်,ပကကွၢ်သကိးတၢ်အဒိဘၣ်ဃးတၢ်စူၣ်တၢ်န့ၣ်အတၢ်သိၣ်လိလၢအ မ့ၢ်တၢ်မၤကွၢ်သးလၢအသီလီၤ.လၢယူဂိုပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီအပူၤ,“မ့ၢ်တၢ်မၤကွၢ်သးလၢအသီ”မ့ၢ်တၢ်ကတိၤ တဖျၢၣ်လၢအတဲပွဲးယူဂိုပိညါဘၣ်မၤလၢနီၣ်သးတၢ်အိၣ်မူအသီန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤဆူပုၤတဂၤလီၤ.အဝဲအံၤတဲ ပွဲးပုၤလၢတၢ်ဆီတလဲအသးမ့တမ့ၢ်တၢ်ဆီတလဲလၢအဟံးန့ၣ်အလီၤဖဲပုၤတဂၤဟးထီၣ်လၢတၢ်သံဒီးတၢ်ဒီးဘးအ ပူၤဆူတၢ်အိၣ်မူအသီလၢခရံၣ်အပူၤလီၤ.

တၢ်ကတိၤအါဖျၢၣ်လၢလံာ်စီဆံၣ်အပူၤတဲဘၣ်ဃးတၢ်ထံၣ်တမံၤအံၤလီၤ.တၢ်ကတိၤ“တၢ်မၤကွၢ်သးလၢ အသီ”မ့ၢ်ဟ့းလ့ၣ်အတၢ်ကတိၤလၢဘၣ်တၢ်ကျိးထံကွၢ်အီၤ,ဟ့းလ့ၣ်အတၢ်ကတိၤမ့ၢ်ဖၣ်လံာ်ကွဲးန့ၣ်ယၤလၢအ ဟဲဖျါထီၣ်လၢလံာ်စီဆံၣ်အသီတကကြူၣ်အပူၤခံဘျီလီၤ.-တဘျီဖဲ မး၁၉: ၂၈ ဒီးတဘျီဖဲ လံာ်တံတူး၁၅လီၤ.ဒီးလံာ်တံတူး၁၅မ့ၢ်တၢ်လီၤထဲတတိၤလၢလံာ်စီဆံၣ်အပူၤဖဲ,“တၢ်မၤကွၢ်သးလၢအသီ”န့ၣ်ဘၣ် တၢ်သုအီၤလၢကျဲတဘိလၢအဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်စးထီၣ်တၢ်အိၣ်မူအသီလၢခရံၣ်အပူၤလီၤ.သန့ကတၢ်ထံၣ်တခါဃီ အံၤဘၣ်တၢ်ကွဲးအီၤလၢတၢ်ကတိၤအဖျၢၣ်အဂၤစ့ၢ်ကိးလီၤ.အဒိန့ၣ်,လၢလံာ်ယံၤဟၣ်၁၃ပထံၣ်န့ၣ်ဟ့းလ့ၣ်အ တၢ်ကတိၤကွဲးန့ၣ်ဒီးအနီၣ်သၢနီၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ကျိးထံကွၢ်အီၤ,“အိၣ်ဖျဲၣ်ကဒီးတစု”မ့တမ့ၢ်“အိၣ်ဖျဲၣ်လၢထး”,ဒီး လၢလံာ်,၁ပးတရူး,ပထံၣ်န့ၣ်ဟ့းလ့ၣ်အတၢ်ကတိၤဟၣ်န့ၣ်ကွဲးန့ၣ်ဒီးညီန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ကျိးထံကွၢ်အီၤလၢ“အိၣ်ဖျဲၣ်ကဒီး တစု”လီၤ.လၢလံာ်ယၤကိာ်၁၃အပူၤ,တၢ်ကတိၤအဖၣ်ခုၣ်ယံၤဒီးလၢအဒိပညီမ့ၢ်ဝဲ“ဒုးအိၣ်ဖျဲၣ်”မ့တမ့ၢ်“ဟဲစိာ် ဃီ”လီၤ.ဒီးလံာ်အဖုးစူး၂၁ဝသုတၢ်ကတိၤစံးတံစါအဒိပညီမ့ၢ်“တုလီၤ”န့ၣ်လီၤ.လၢလံာ်ကလၢတံဖိး၁၅အပူၤ တၢ်ကတိၤတၢ်မၤကွၢ်သးလၢအသီဘၣ်တၢ်သုစ့ၢ်ကိးအီၤဒ်အမ့ၢ်တၢ်ကတိၤခဲအံၤန့ၣ်ခံးထံစံးမ့တမ့ၢ်“တၢ်တုအ သီ”ဒီးလၢအဖုး စူး၁၅အပူၤခုၣ်ယံၤနိးစံးအံၤနီၣ်ထီၣ်ဖိးစံးမ့တမ့ၢ် “နီၣ်ခိအသီ” လီၤ.

တၢ်ကတိၤအါဖျၢၣ်မ့ၢ်တဲတၢ်ထံၣ်တမံၤဃီဘၣ်ဆၣ်,ပုၤမၤလိယူဂိုပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီတဖၣ်သ့ဝဲတၢ်က တိၤလၢအမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီလၢအမ့ၢ်“တၢ်မၤကွၢ်သးလၢအသီ”လီၤ.လံာ်စီဆံၣ်အတၢ်ကတိၤတဖျၢၣ်အံၤဘၣ် တၢ်ဃုထာသုအီၤလၢတၢ်ကတိၤအဂၤတဖၣ်အဖီခိၣ်ဒ်သိးကဖျါရဲၣ်ဒီးပနၢ်ပၢ်အီၤယိယိဖိကသ့အဂီၢ်လီၤ.

တၢ်ပာ်သးစၢ်ဆၢလၢတၢ်အဒိပညီတခါဃီ Emphasizing One Meaning

အါန့ၣ်တၢ်ပာ်သးစၢ်ဆၢလၢလံာ်စီဆံၣ်အတၢ်ကတိၤတဖျၢၣ်လၢအဂၤတဖၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်,ပုၤမၤလိယူဂိုပိ ညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီတဖၣ်ဒုးကဲထီၣ်တၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်ခိဖျါတၢ်ပာ်အသးစၢ်ဆၢလၢတၢ်အဒိပညီတခါလၢလံာ် စီဆံၣ်အတၢ်ကတိၤတဖျၢၣ်လၢတၢ်အဒိပညီအဂၤအဖီခိၣ်လီၤ.

ဒ်ပထံၣ်ဘၣ်တုၣ်လံအသိး,ပုၤလၢအကွဲးလံာ်စီဆံၣ်တဖၣ်ညီန့ၣ်သုတၢ်ကတိၤတခါဃီလၢအဒိပညီအိၣ်အါ ကလုာ်လီၤ.ကျဲတဘိလၢပုၤမၤလိယူဂိုပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီတဖၣ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးပးဆွဲးတၢ်သဘံၣ်ဘုၣ်လၢတၢ်အိၣ် သးဒ်အံၤအပူၤမ့ၢ်တၢ်ပာ်သးစၢ်ဆၢလၢလံာ်စီဆံၣ်အဒိပညီတခါလၢတၢ်ကတိၤတထံၣ်အဂီၢ်လၢအဒိပညီအဂၤတ ဖၣ်အဖီခိၣ်လီၤ.

ပုၤမၤလိယူဂိုပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီလၢပနၢ်န့ၣ်သ့ကိးဂၤသ့ၣ်ညါထွဲတၢ်ကတိၤလၢအမ့ၢ်ဒိၣ်ခါဒီးညီ န့ၣ်တၢ်ကျိးထံကွၢ်အီၤလၢ“မၤတီမၤလိ”မ့တမ့ၢ်“တၢ်ပာ်တီပာ်လီၤ,”ဒီးဘၣ်တၢ်သုအီၤလၢကျဲအါတီလၢလံာ်စီဆံၣ်အ သီတကကြူၣ်အပူၤလီၤ. ဒ်ပထံၣ်ဘၣ်တုၣ်လံလၢတၢ်မၤလိတခါအံၤအပူၤ, အဝဲအံၤဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ထံၣ်လၢအလီၤ

ဆီလိာ်သးခံမံၤလီၤ.လၢလံာ်ရိမ့ၤဒုး ၂၀အပူၤ,တၢ်ပာ်တီပာ်လီၤအံၤဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ပာ်တီပာ်လီၤပှၤဒီဖျါထဲတၢ်န့ၣ်, သန့က့ၤလၢလံာ်ယၢကိာ် ၂: ၂၄ အပူၤ,အဝဲအုၣ်အသးမ့ၢ်တမ့ၢ်ကရဲပွဲးတၢ်အံၤလၢတၢ်ပာ်တီပာ်လီၤလၢတၢ်န့ၣ် အံၤဟဲဒီဖျါလၢတၢ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပထံၣ်မ့ၢ်လၢတၢ်ကဲထီၣ်အသးဒ်လဲၣ်ဖဲပှၤမၤလိခံယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်စီတဖၣ်ညီန့ၢ်သူတၢ်ကတိၤတၢ် ပာ်တီပာ်လီၤလၢက့ၢ်ခံဘိလၢာ်အံၤအဂီၢ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ဘၣ်တၢ်သံကွၢ်အိၤ,“ပှၤတဂၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ပာ်တီပာ်လီၤ အိၤဒ်လဲၣ်?”ပှၤတဂၤကစံးဆာဝဲ,“ပှၤတဂၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ပာ်တီပာ်လီၤအိၤဒီဖျါလၢတၢ်န့ၣ်တမံၤဒီးတမ့ၢ်ဘၣ်လၢ တၢ်မၤဘၣ်.”ဘၣ်ဆၣ်ပှၤအဂၤတဂၤကတဲဝဲ,“ပှၤတဂၤလၢလၢအဘၣ်တၢ်ပာ်တီပာ်လီၤအိၤန့ၣ်ကဲအသးဒီဖျါ အတၢ်မၤဒၣ်ဝဲဒီးတမ့ၢ်ဘၣ်ထဲတၢ်န့ၣ်ဒီးဘၣ်.”ယုၤဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်ကတိၤသကိးဒ်အံၤတကလုာ်တယံာ်ဘၣ်ကကဲ ထီၣ်တၢ်လၢအမၤဘၣ်ပတၢ်ဆိကမိၣ်ဆိကမးလီၤ.

ကျဲတဘိလၢပှၤမၤလိခံယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်စီတဖၣ်ဟးဆူးတၢ်လၢအမၤဘၣ်ပတၢ်အံၤမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်တရံး ဃီဆူတၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢအမ့ၢ်“တၢ်ပာ်တီပာ်လီၤ”ဒီဖျါတၢ်ပာ်သးလၢလံာ်စီဆံၣ်အိၤပညီတဖၣ်လၢတၢ်ကတိၤ ဒံၣ်ခါဒီးလၢတၢ်အိၤပညီအဂၤအဖီခိၣ်လီၤ.လၢပကစံးဆာက့ၤတၢ်သံကွၢ်လၢအကမၣ်လၢရိမဲခဲးသလုးအတၢ် သိၣ်လိအပူၤအဂီၢ်,ပှၤထီၣ်ဒဲးသလုးတဖၣ်ဟ့ၣ်အတၢ်သးစၢ်ဆၢလၢတၢ်ပာ်တီပာ်လီၤအိၤပညီလၢအမ့ၢ်ဝဲ“တၢ် အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်တၢ်ပာ်တီပာ်လီၤပှၤ”လီၤ.တၢ်ပာ်တီပာ်လီၤအံၤဟံးန့ၢ်အလီၢ်လၢတၢ်ဘျူးတၢ်ဖျိာ်ထဲတမံၤဒီး အပူၤ,ဒီဖျါတၢ်န့ၣ်ဒီးတပာ်ဃုာ်ဒီးတၢ်မၤဘၣ်လီၤ.အဃိသတးဒီး,ဖဲပှၤဟဲလီၤစၢၤလၢပှၤထီၣ်ဒဲးကလုးဖိတဖၣ်သူ တၢ်ကတိၤ“တၢ်ပာ်တီပာ်လီၤ”လၢအပာ်ဃုာ်ဒီးတၢ်အကံၢ်အလဲန့ၣ်,အဝဲအံၤပာ်ဝဲအိၤပညီဒ်န့ၣ်လီၤ.

အဃိဒီးပထံၣ်လၢပှၤမၤလိခံယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်စီတဖၣ်မၤနၤကွံာ်တၢ်သဘံၣ်ဘၣ်အံၤဒီဖျါလၢတၢ်အ ခိပညီလၢအတၢ်သးလိာ်သးလၢလံာ်စီဆံၣ်အိၤပညီအကျါ,အဝဲသ့ၣ်ဟ့ၣ်အတၢ်သးစၢ်ဆၢထဲဆူတၢ်အိၤပညီထဲတ ခါဒီးလၢတၢ်ကတိၤတဖျါအဖီခိၣ်အဃိလီၤ.တၢ်ဃုထၢအံၤဟ့ၣ်တၢ်အလုာ်အပှၤလၢတၢ်ကတိၤလီၤဆီအပူၤ လီၤ.

အါန့ၢ်တၢ်ပာ်သးလၢတၢ်ကတိၤတဖျါမ့တမ့ၢ်အိၤပညီတခါန့ၣ်,ပှၤမၤလိခံယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်စီတဖၣ် ဒုးကဲထီၣ်တၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢလံာ်စီဆံၣ်အတၢ်ကတိၤအပူၤဒီဖျါတၢ်ဒုးကဲထီၣ်တၢ်အိၤပညီအသိလၢလံာ်စီဆံၣ်အ တၢ်ကတိၤအပူၤလီၤ.လၢတၢ်ကတိၤအဂၤတဖျါန့ၣ်,အဝဲသ့ၣ်သူလံာ်စီဆံၣ်အတၢ်ကတိၤတဖၣ်လၢအတဘၣ်တၢ် သူအိၤလၢလံာ်စီဆံၣ်အပူၤနီတဘျီဘၣ်လီၤ.

ဒုးကဲထီၣ်တၢ်အိၤပညီအသိတဖၣ် Creating New Meaning

တၢ်အဒိလၢပှၤအါကသ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးတၢ်ဒုးကဲထီၣ်တၢ်အိၤပညီအသိလၢလံာ်စီဆံၣ်အတၢ်ကတိၤမ့ၢ်ယုၤ ဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢအမ့ၢ်,“တၢ်ဘျူးတၢ်ဖျိာ်အတၢ်အၢၣ်လီၤအိၤလီၤ”လီၤ.တၢ်ကတိၤအံၤဘၣ်တၢ်သူ အိၤလၢပှၤထီၣ်ဒဲးသလုးဖိအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤလၢအတဲဖျါထီၣ်ယုၤအတၢ်ရုလိာ်မုာ်လိာ်ဒီးအပှၤဂီၢ်မုာ်,တမ့ၢ်ထဲလၢ လံာ်စီဆံၣ်အသိတကကြူၢ်အပူၤဘၣ်, မ့မ့ၢ်တခါလၢလံာ်စီဆံၣ်အတၢ်စံၣ်စါတဲစါခဲလၢာ်အပူၤ, စးထီၣ်လၢတၢ်လီၤ ကမၣ်တုၤလၢခရံၣ်အတၢ်ဟဲက့ၤကဒီးတဘျီပဲဒီးအလၢကပီၤလီၤ.အဝဲအံၤမ့ၢ်သဒၢမုာ်လၢအကၤဃာ်တၢ်ထံၣ် တဖၣ်လၢယုၤအတၢ်အၢၣ်လီၤအိၤလီၤ.စးထီၣ်လၢတၢ်လီၤလၢတၢ်ဒဲးဘးအပူၤ,ယုၤအတၢ်အၢၣ်လီၤဒီးစီနီအၢ, စီအၢကြၢဟ့ၣ်,စီမိၤရှု,စီအဝံးဒီးကစၢ်ခရံၣ်လီၤ. ပကကန့ၣ်သကိးဝဲးစံမ့ထၢၣ်အတၢ်အၢၣ်လီၤဘၣ်ဃးတၢ်န့ၣ် အတၢ်ကတိၤဘၣ်ဃးတၢ်ဘျူးတၢ်ဖျိာ်လၢအဖျါဖဲအဆၢဒိၣ် ၇:၃-

ပုၤကညီလၢအတၢ်လီၤကမၢၢ်,ဒုးကဲထီၣ်အနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲလၢမူတသ့ခီဖျိတၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤလၢအဘၣ်
ဃးဒီးတၢ်မၤတဖၣ်,ကစၢ်အနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲလၢတၢ်သ့ၣ်မံသးမုၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤခံခါတခါ,ပညီ
န့ၢ်ကိးအီၤလၢတၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤဘၣ်ဃးတၢ်ဘျူးတၢ်ဖျိ,ဖဲအဝဲဟ့ၣ်သးကညီတၢ်မူဆူပုၤတၢ်ဒီးဘး
ဖိလၢတၢ်သဘျုအပူၤဒီးတၢ်အုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤလၢယုၣ်ရှူးခရံၣ်အပူၤလီၤ.

ပကပၢ်သ့ၣ်ပၢ်သးလၢတၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤအံၤတတဲပုၤလၢတၢ်တီတၢ်လီၤလီၤလီၤဆီဆီ“တၢ်အၢၣ်လီၤ
အီၤလီၤဘၣ်ဃးတၢ်ဘျူးတၢ်ဖျိ”အံၤအိၣ်လၢလံာ်စီဆံအပူၤဘၣ်လီၤ.ခဲအံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအဖျါရဲရဲလၢတၢ်ကတိၤတ
ဖၣ်ဒ်“တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤ”ဒီး“တၢ်ဘျူးတၢ်ဖျိ”မ့ၢ်လံာ်စီဆံအတၢ်ကတိၤ,ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်ကတိၤ
လၢပပၢ်ဖျိအီၤတဖျါဃီအိၣ်ဒီးအနီၣ်ပညီဒၣ်ဝဲလၢလံာ်စီဆံအပူၤဘၣ်.လၢတၢ်န့ၢ်အဃိ,တၢ်အၢၣ်လီၤအံၤတဝဲ
လၢတၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤလၢအဘၣ်တၢ်ရဲၣ်လီၤအံၤ,“ညီန့ၢ်တၢ်ကိးအီၤလၢတၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤဘၣ်ဃးတၢ်ဘျူး
တၢ်ဖျိ”လီၤ.တၢ်ရူလိာ်မုၢ်လိာ်လၢပၢ်ကစၢ်ယူၤဒီးဖိကစၢ်လၢအဖျါထီၣ်လၢလံာ်စီဆံအတၢ်စံာ်စိတဲစိအပူၤညီ
န့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကိးအီၤလၢပုၤမၤလိယူၤဂ့ၢ်ပိညါတဖၣ်,ဘၣ်ဆၣ်ဒီးတၢ်အနီၣ်ပညီအံၤတအိၣ်လၢလံာ်စီဆံအပူၤဘၣ်.ပုၤ
မၤလိယူၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်အံၤတဘျီဃီသ့ဝဲလံာ်စီဆံအတၢ်ပၢ်ဖျါလၢကျဲ
အသီတဖၣ်လီၤ.ဒ်သိးကလီၤတံၢ်အဂီၢ်,တၢ်ထံၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ကတိၤ,“တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤဘၣ်ဃးတၢ်ဘျူးတၢ်
ဖျိ”,အံၤမ့ၢ်လံာ်စီဆံအတၢ်ထံၣ်လီၤ.ပကထံၣ်ဘၣ်တၢ်ထံၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ပၢ်ဖျိအီၤတမံၤဃီလၢယူၤအတၢ်
အုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤအတၢ်မၤလၢလံာ်စီဆံအပူၤ,ဒီးတၢ်ပၢ်ဖျိတမံၤဃီအံၤအိၣ်ဒီးတၢ်ဘျူးတၢ်ဖျိဒီးအတၢ်အၢၣ်လီၤ
အီၤလီၤလီၤ.သန့က့ၤလံာ်စီဆံတအိၣ်ဒီးတၢ်ကတိၤလၢတၢ်ထံၣ်အံၤအဖိခိၣ်,အဃိဒီးပုၤမၤလိယူၤဂ့ၢ်ပိညါတဖၣ်ဒုး
ကဲထီၣ်တၢ်ကတိၤတဖျါအံၤလၢကပၢ်ဖျါထီၣ်တၢ်ထံၣ်တမံၤအံၤလီၤ.အဃိဒီး,ပထံၣ်လၢပုၤမၤလိယူၤဂ့ၢ်ပိညါဒုး
ကဲထီၣ်တၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်သ့ဝဲလံာ်စီဆံအတၢ်ကတိၤလၢကျဲသဘီလီၤ.အဝဲသ့ၣ်ပၢ်အသးစၢ်ဆၢလၢလံာ်
စီဆံအတၢ်ကတိၤတဖျါလၢတၢ်ကတိၤအဂၤတဖၣ်အဖိခိၣ်;အဝဲသ့ၣ်ပၢ်အသးစၢ်ဆၢလၢတၢ်အနီၣ်ပညီလၢ
တၢ်ကတိၤတဖျါအဖိခိၣ်လၢတၢ်ကတိၤအနီၣ်ပညီအဂၤတဖၣ်အဖိခိၣ်;ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဟ့ၣ်တၢ်အနီၣ်ပညီအသီလၢ
လံာ်စီဆံအတၢ်ကတိၤအဂီၢ်လီၤ.လၢတၢ်အံၤအဃိ,ပုၤမၤလိယူၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီတဖၣ်ဃုထံၣ်န့ၢ်တၢ်လၢအ
ဖျါရဲရဲလၢအတၢ်ကတိၤသကိးဘၣ်ဃးခရံၣ်ဖိအတၢ်န့ၢ်အပူၤလီၤ.

ခဲအံၤပထံၣ်ယူၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီဒုးကဲထီၣ်တၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢလံာ်စီဆံအပူၤဝံၤအလီၢ်ခံ,ပကတ
ရံးဃီဆူကျဲခံဘိတဘိလၢအမ့ၢ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ယူၤဂ့ၢ်ပိညါအလံာ်မဲာ်ဖျါဖးဒိၣ်တဖၣ်လီၤ.ပုၤမၤလိယူၤဂ့ၢ်ပိညါ
ဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီတဖၣ်ဟံးန့ၢ်စ့ၢ်ကိးအတၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်လၢလံာ်အဂၤတဖၣ်အအိၣ်လၢတမ့ၢ်လံာ်စီဆံဘၣ်
လီၤ.

အါန့ၢ်လံာ်စီဆံအကျိၣ် Extra-Biblical Language

ထီဘိပကြးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်လၢဒ်သိးပကမၤလၢပုၤတၢ်မၤလိာ်ဖးဒိၣ်အဂီၢ်,ခရံၣ်ဖိအပုၤမၤလိယူၤဂ့ၢ်ပိညါ
တဖၣ်ဘၣ်မၤလိန့ၢ်လၢကဘၣ်ကတိၤသကိးတၢ်ဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်လၢလၢအလီၤဆီလိာ်သးတဖၣ်ဖဲအသိၣ်လိခရံၣ်ဖိ
အတၢ်မၤလိတဖၣ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်အိၣ်တပူၤလၢလၢလီၤ.လၢတၢ်အံၤအဃိပၢ်လၢပျါတဖၣ်ညီန့ၢ်ပၢ်ဖျါအတၢ်ထံၣ်ဒ်
ဖျိထီၣ်အတၢ်ကတိၤတၢ်န့ၢ်ပၢ်အသိး,ဒီးလၢတၢ်န့ၢ်အဃိပုၤက့ၣ်ဘၣ်က့ၣ်သ့ညီန့ၢ်ပၢ်ဖျါအနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်
ထံၣ်လၢအန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကတိၤလၢအန့ၢ်ရံးစံထီၣ်ထဲလ်အအိၣ်လီၤ.ပုၤထီဒါခဲးသလုးလၢအမၤလိယူၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်
ဘၣ်ဝီတဖၣ်စ့ၢ်ကိးပိာ်ဝဲကစၢ်ခရံၣ်အတၢ်မၤလိာ်တဘျီဃီသ့စ့ၢ်ကိးတၢ်ကတိၤလၢအအါန့ၢ်လံာ်စီဆံအတၢ်ကတိၤ

တဖၣ်,ခီဖျါလၢအသုဝဲတၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢအမ့ၢ်တၢ်ကတိၤလၢအပူၤကွံာ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်ဒီးဃုလိၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်ကတိၤလၢပ ထံၣ်လၢမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤအတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအပူၤလီၤ.

ပကထံၣ်ဘၣ်တၢ်ကတိၤလၢအအါန့ၢ်လံာ်စီဆုံအတၢ်ကတိၤလၢအပဲဖျါထီၣ်လၢယူဂ်ဝီညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ် ပီၤအပူၤလၢကျဲအါဘိလီၤ,ဘၣ်ဆၣ်ဂ့ၢ်လၢပကကွၢ်သကိးတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်ထဲသၢမံၤလီၤ.တၢ်,ပှၤမၤလိယူဂ်ဝီညါ ဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီတဖၣ်လုၢ်ဖိဝဲတၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢအဝဲသ့ၣ်န့ၢ်ဘၣ်ဝဲသ့တဖၣ်လီၤ.ခံ,ပှၤမၤလိယူဂ်ဝီညါဘၣ်ဂ့ၢ် ဘၣ်ဝီတဖၣ်ဒုးကဲထီၣ်တၢ်အဒိပညီအသီတဖၣ်ဆူလံာ်စီဆုံအတၢ်ကတိၤအဒိအယိာ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဘျီတၢ်ဘါအ တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်အတၢ်ကတိၤတဖၣ်လၢအအါန့ၢ်လံာ်စီဆုံတက့ၢ်လီၤ.သၢ,အဝဲသ့ၣ်ညီန့ၢ်ပာ်ဖိၣ်လံာ်စီဆုံအတၢ်က တိၤအါန့ၢ်လံာ်စီဆုံတဲဘၣ်ဆၣ်ဃုာ်ဒီးလံာ်စီဆုံအတၢ်ပာ်သးလီၤ.ပကကွၢ်အဆိကတၢ်ပှၤမၤလိယူဂ်ဝီညါ ဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီတဖၣ်သုက့ၢ်ညီန့ၢ်လၢတၢ်ကတိၤလၢအဝဲသ့ၣ်တဲဘဲလၢအတအိၣ်လၢလံာ်စီဆုံအပူၤဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ် လီၤ.

တၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢပညီန့ၢ်တဲအိၣ် Common Terminology

ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကျဲအယိယိဖိလၢပှၤမၤလိယူဂ်ဝီညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီတဖၣ်ဟံးန့ၢ်တၢ်ကတိၤလၢလံာ်စီဆုံအ ချၢဒ်အဝဲသ့ၣ်ဂ့ၢ်ပှၤလံာ်စီဆုံအတၢ်သိၣ်လိတဖၣ်ခီဖျါတၢ်လုၢ်ဖိန့ၢ်တၢ်ကတိၤလၢတၢ်လီၤတၢ်ဆဲးတၢ်လၢလၢအ အိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အကျါလီၤ.ခဲအံၤ,ဖဲပၢ်သ့ၣ်လၢပျၢအစါန့ၢ်,တၢ်ကတိၤတဖၣ်အံၤဒီးအလံာ်ကျိၤတဖၣ်အံၤအါ တက့ၢ်ဖဲလၢဟ့းလ့ၣ်အကျိၢ်,မ့ၢ်ကျိၢ်အခိၣ်သ့ၣ်လၢခရံၣ်ဖိက့ၢ်ဘၣ်က့ၢ်သ့တဖၣ်သုဝဲဖဲမဲာ်ဒံၤထၢၣ်ရုနယူဂ်အ တၢ်လီၤတဖၣ်ဖဲဆၢကတိၤအဝဲန့ၢ်လီၤ.ဖဲခဲးသလုးလၢပျၢအစါန့ၢ်,ကျိၢ်အခိၣ်သ့ၣ်လၢပှၤခရံၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်သုဝဲ မ့ၢ်လးတံၣ်အကျိၢ်လီၤ.လၢမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤတခီ,ခရံၣ်ဖိတဖၣ်သုတၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢအပဲလၢကျိၢ်အါကျိၢ်ဒီး တၢ်ဆဲးတၢ်လၢအါကလုာ်လၢခရံၣ်ဖိအတၢ်ဘျီတၢ်ဘါဒိၣ်စိအလီၤလီၤ.

တၢ်အရ့ဒိၣ်ကတၢ်လၢပသုတၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢအအိၣ်လၢလံာ်စီဆုံအချၢမ့ၢ်ဝဲတၢ်ကတိၤ“ယူဂ်ဝီညါ သၢဂၤတဂၤဃီ”လီၤ.တၢ်ကတိၤ“ယူဂ်ဝီညါသၢဂၤတဂၤဃီ”ဖဲဖျါထီၣ်အဆိကတၢ်ဖဲခ.န.၁၈၀အကပိာ်ကပၤဖဲသံၣ်ဒီးဖဲ လံးစံလၢအာ်တံာ်အိၣ်သုဟ့းလ့ၣ်အတၢ်ကတိၤလၢအမ့ၢ်ဝဲထီၣ်ယးစံလၢကတဲဖျါယူဂ်ဝီညါသၢဂၤတဂၤဃီ မ့ၢ်ယူဂ်ဝီညါလီၤ.တၢ်ကတိၤအံၤလၢခံဘၣ်တၢ်ကျိးထံအိၣ်လၢလးတုၣ်အကျိၢ်ဒ်ထီၣ်န့ၢ်ထးစံအဒိပညီ “တၢ်ပာ်ဖိၣ် သၢဂၤမ့ၢ်တမ့ၢ်သၢခါ”လီၤ.ခဲအံၤတၢ်ကတိၤယူဂ်ဝီညါသၢဂၤတဂၤဃီန့ၢ်တဖျါလၢလံာ်စီဆုံအပူၤနီတတီၤဘၣ်.တၢ်က တိၤအံၤတမ့ၢ်စ့ၢ်ကိးတၢ်ကတိၤလၢအကီတလၢ,က့ၢ်ဘၣ်က့ၢ်သ့ယိာ်ဒီးတၢ်ဘျီတၢ်ဘါအတၢ်ပာ်ဖျါစ့ၢ်ကိးဘၣ်. အဝဲအံၤမ့ၢ်ထဲတၢ်ကတိၤဖိလၢအမ့ၢ်တၢ်ယိယိဖိလၢအပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်ကတိၤသၢလီၤ. တဆိတဆီန့ၢ်တၢ်ကတိၤ လၢအအိၣ်လၢလံာ်စီဆုံအချၢတဖျါအံၤကဲထီၣ်တၢ်ဘျီအခိၣ်တီလၢပှၤမၤလိယူဂ်ဝီညါတဖၣ်သုဝဲတၢ်မ့ၢ်တၢ် တီအတၢ်ကတိၤတဖျါအံၤလၢကတဲဖျါထီၣ်လံာ်စီဆုံတဘျီတခိၣ်ပာ်ဖျါယူဂ်ဝီညါဒီးတဘျီတခိၣ်ပာ်ဖျါယူဂ်ဝီညါတဂၤ အယိလီၤ.ဒ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်ခိၣ်န့ၢ်လၢဘံးဂျိးလၢခိၣ်စထဲးထံနိးဘၢလဲတဲဘဲလၢ ခ.န ၃၈၁ အသိး-

ပာ်,ဖိခါ,ဒီးသးစီဆုံမ့ၢ်ယူဂ်ဝီညါသၢဂၤတဂၤဃီအိၣ်ဒီးအစိကမီၤဒီးအကံာ်အစိ,အသုးအသ့ၣ်လၢအကြားဒီးန့ၢ်တၢ် လၢကပီၤထဲသိးသိးဒီးအစိကမီၤဒိၣ်တုာ်ပံးသိးသိးလၢအအိၣ်လီၤစါလီၤဃုာ်,လၢသၢဂၤအပူၤလၢပဲာ်ဝဲ, မ့ၢ်တမ့ၢ်လၢပဲာ်လၢသၢဂၤအပူၤလီၤ.

အပူၤကွံာ်ဒီးခဲအံၤ,တၢ်အိၣ်ဖိၣ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်တၢ်သိၣ်လိသီလိလၢအကမၣ်/တၢ်စ့ၢ်ကမၣ်န့ၢ်ကမၣ် ဘၣ်ဃးတၢ်ရုလိာ်မုာ်လိာ်လၢပာ်,ဖိ,ဒီးသးစီဆုံအပူၤလီၤ.ပကပာ်ယိယိဖိ,ပှၤကရုၢ်ကရၢတနီၤပာ်အသးစၢၢ်ဆၢအါ

တလၢပၤဖိ,ဒီးသးစီဆုံဒ်အမ့ၢ်တၢ်တမံၤဃီ,ဖဲပှၤအဂၤတနီၤပၤအသးစၢၢ်ဆၢတလၢလၢအတၢ်လီၤဆီလိာ်အသးလီၤ.

ဒ်သိးပကထံၣ်ဘၣ်လံာ်စီဆုံအတၢ်သိၣ်လိခဲလၢာ်ဘၣ်ဃးတၢ်တမံၤဃီဒီးတၢ်လီၤဆီလၢယူၤန့ၣ်,ခရံၣ်ဖိအိၣ်သိၣ်ဒီးစံတဖၣ်သုတၢ်ကတိၤ“ယူၤသၢဂၤတဂၤဃီ”လၢအအိၣ်လၢလံာ်စီဆုံအချၢဒ်အမ့ၢ်တၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢကဒုးသ့ၣ်ညါယူၤမ့ၢ်“သၢဂၤလၢအလၢပှၤ”သန့က့ၢ်“တဂၤဃီလၢတၢ်စိကမိၤဒီးအကံၢ်အစီ”လီၤ.ပသုတၢ်ကတိၤလၢလံာ်စီဆုံအချၢအံၤမၤစၢၤပှၤဒ်သိးပကထံၣ်တၢ်လၢအဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်ပှၤတၢ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်လီၤ.ယူၤမ့ၢ်ယူၤသၢဂၤတဂၤဃီလီၤ.

လၢအံၤတတီၤ,ပှၤမၤလိယူၤဂိုပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်စီတဖၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်အဒိပညီလၢအသီလၢအမ့ၢ်တၢ်ကတိၤလၢလံာ်စီဆုံအချၢလၢဘၣ်တၢ်သုအိၤလၢပှၤကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢအတမ့ၢ်ခရံၣ်ဖိတဖၣ်ဒီးတဘၣ်ဃးဒီးတၢ်စ့ၢ်တၢ်နာ်အတၢ်ကတိၤသကိးတဖၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်လုၢ်ဖိတၢ်ကတိၤတဖၣ်အံၤဒီးမၤသီထီၣ်အဒိပညီတဖၣ်ဒ်သိးအဝဲသ့ၣ်ကမၤဘၣ်လိာ်ဖိဒုးအတၢ်ထံၣ်ဒီးရဲပှၤခရံၣ်ဖိအတၢ်သိၣ်လိသီလိလီၤ.

တၢ်ကူၣ်သ့လၢအဒိအယိာ်ပိညါအတၢ်ကတိၤ Philosophical Terminology

ခရံၣ်ဖိလၢအအိၣ်ဖျါကဒီးတစုတဖၣ်ညီန့ၢ်ထီၣ်ဒါတၢ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်ပလၢာ်ဘၣ်လၢတၢ်ကတိၤအါဖျါလၢယူၤဂိုပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်စီဖဲလီၤစၢၤလၢတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အလံာ်လၢအတမ့ၢ်လံာ်စီဆုံတဖၣ်လီၤ.အသိးဒီး,ပကြးပတုၢ်ဒီးဟ့ၣ်ထီၣ်ပတၢ်ထံၣ်တခါမ့ၢ်ခါလီၤ.ပမ့ၢ်ပျံၤလၢပှၤကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တဖၣ်ကဆၢကမၣ်ပှၤလၢကျဲလၢအတဘၣ်ဖဲအသုတၢ်ကတိၤအဖျါလၢအတအိၣ်လၢလံာ်စီဆုံအပူၤန့ၣ်,ပတၢ်ပျံၤဘၣ်ဝဲလီၤ.အနီၣ်ကိၢ်န့ၣ်,ထီၣ်ပဘၣ်ပလီၤပသးလၢတၢ်သိၣ်လိကမၣ်လၢအတမ့ၢ်ခရံၣ်တၢ်သိၣ်လိတဖၣ်ဒ်သိးအသုတအိၣ်လၢခရံၣ်ဖိအယူၤဂိုပိညါအပူၤတဂ့ၢ်လီၤ.သန့က့ၢ်,တကတီၢ်ဃီ,ပှၤမၤလိယူၤဂိုပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်စီတဖၣ်ပၤလံာ်စီဆုံဒ်စံၣ်ညီၣ်ကိၢ်ဒ်တုၢ်အသိးဒီး,တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်ထံၣ်လၢအထီလၢအိၣ်လၢလံာ်စီဆုံအချၢတဖၣ်ကဲထီၣ်တၢ်ဘျးတၢ်ဖျိၣ်သ့လီၤ.

တၢ်အဒိတမံၤလၢအဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤန့ၣ်ပကထံၣ်ဘၣ်လၢလံာ်မၤတၢ် ၁၇ အပူၤလီၤ. အဝဲအံၤမ့ၢ်လံာ်စီဆုံအဆၢလၢပှၤအါဂၤသ့ၣ်ညါဖဲစီပီလူးကတိၤတၢ်ဒီးပှၤဂီၢ်မုၢ်လၢအအိၣ်လၢအံၤပံၤကူၤရူၤလၢဂ့ၢ်အၢသ့ၣ်အပူၤလီၤ.လၢအတၢ်ကတိၤတတီၤအပူၤ,စီပီလူးသ့ဝဲဟ့ၣ်လ့ၣ်အပှၤကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢအကွဲးထီတဖၣ်အတၢ်ကတိၤလီၤ.ပကကနာ်သကိးဖဲအဝဲတဲလၢလံာ်မၤတၢ်အပူၤ၁၇: ၂၈- ၂၉-

ဒ်ပှၤမၤထီလၢသုကျဲတနီၤနီၤစံးဝဲအသိး, “အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ, အစၢၤအသ့ၣ်, မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးပှၤသ့ၣ်အံၤ, ပဝဲ. မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီး, မ့ၢ်ပမ့ၢ်ယူၤအစၢၤအသ့ၣ်ဒီး, တဂ့ၢ်ဆိကမိၣ်လၢယူၤလီၤဂၢ်ထုၤလဲၤလဲၤ, ဒီးလၢဂီၢ်လဲၤလဲၤလၢပှၤကညီစိးပှၤဝဲလၢအစုသ့ဒီးအကူၣ်တၢ်သ့အသိးန့ၣ်ဘၣ်- (မၤတၢ် ၁၇: ၂၈- ၂၉)

တၢ်ကတိၤလၢအဖျါဖဲအံၤ “အစၢၤအသ့ၣ်မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးပှၤ, ပဝဲ” ဘၣ်တၢ်သုတၢ်လံာ်အိၤလၢဟ့ၣ်လ့ၣ်အပှၤကွဲးထီခံၤလၢအကွဲးလံာ်လၢဆၢကတီၢ်တဒ်သိးလိာ်အသးဘၣ်လီၤ. -ချံသံးစံဒီးအာ်ရၣ်ထးစံလီၤ. သန့က့ၢ်စီပီလူးကတိၤဝဲလံာ်တၢ်ကတိၤဒ်အနီၣ်ကစၢ်အတၢ်ကတိၤအသိးလၢတၢ်သးခူတလ့ၣ်, ဖဲအဆၢဖိ ၂၉- “မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီး, မ့ၢ်ပမ့ၢ်ယူၤအစၢၤအသ့ၣ်ဒီး...” ခဲအံၤ, ပကထံၣ်ဘၣ်လၢချံသံးစံဒီးအာ်ရၣ်ထးစံကတိၤတၢ်ဘၣ်ဃးကစၢ်စူၤအာ်စံအဂ့ၢ်, လၢအမ့ၢ်ဟ့ၣ်လ့ၣ်အကစၢ်လၢအမံၤဟူသ့ၣ်ဖျါ, လၢအတမ့ၢ်ယူၤလၢပလံာ်စီဆုံအပူၤဘၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီး

စီၤပီလူးဟ့ၣ်တၢ်ကတိၤလၢဟ့ၣ်လ့ၣ်အပူၤကွဲးထီတဖၣ်သုၣ်ဒဲအကဲခရံၣ်ဖိအခီပညီအသိး,အခီပညီပာ်ဝဲဒဲခရံၣ်ဖိအကစၢ်ယုၤဒီးတမ့ၢ်စူၤအာၤစံဘၣ်,မ့ၢ်တခီကစၢ်ယုၤလၢအတုၤလီၤပုၤကညီလီၤ.

ပိာ်ထွဲထီၣ်စီၤပီလူးအဒိအတဲာ်န့ၣ်,ပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီတဖၣ်လုၢ်ဖိစ့ၢ်ကိးပုၤလၢအတမ့ၢ်ခရံၣ်ဖိတဖၣ်အတၢ်ကတိၤလၢပထံၣ်ဘၣ်လၢတၢ်ဘျီတၢ်ဘါဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢအထီတဖၣ်အပူၤ,ဖဲအဝဲသ့ၣ်ပာ်ကဲဒဲအမ့ၢ်လံာ်စီဆုံအတၢ်ကတိၤတခါလီၤ.

တၢ်အကတိၤလၢပတီၢ်နီၣ်အိၤဖဲပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါတဖၣ်မၤဒ်စီၤပီလူးအသိးန့ၣ်ဖျါဖဲတၢ်သိၣ်လိဘၣ်ဃးခရံၣ်အဂ့ၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်“ခရံၣ်ထီၣ်လိၣ်ကွဲၣ်”လီၤ.ပကန့ၣ်သကိးတၢ်အိၣ်ဖျါအတၢ်စံးဆၢက့ၤတၢ်တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘၣ်ဃးခရံၣ်ဖဲတၢ်အိၣ်ဖျါသကိးဖဲခွဲလဲစံၣ်ဒီဖဲခ.န.၄၅၁န့ၣ်လီၤ.ဖဲန့ၣ်ပဖးဘၣ်ဒ်အံၤ-

(ခရံၣ်မ့ၢ်)ယုၤနီၣ်နီၣ်,ဒီးပုၤကညီနီၣ်နီၣ်...လၢအဘၣ်တၢ်တၢ်နီၣ်အိၤလၢန့ၣ်ဆၢၣ်ခါ,လၢပတလိၣ်သးဒုဒီလၢအပူၤ,လၢအတဆီသလဲ,လၢအတလီၤမုၢ်လီၤဖး,လၢအတအိၣ်လီၤဖးဘၣ်;တၢ်လီၤဆီလိာ်သးလၢန့ၣ်ဆၢၣ်အံၤကျဲလၢအကမၤလီၤဖးတၢ်တမံၤဃီန့ၣ်တအိၣ်နီတမံၤ,သန့က့ၤအသကဲးပဝးလီၤဆီလၢန့ၣ်ဆၢၣ်အံၤဟံးဃာ်ဒီးဟဲကဲတၢ်တမံၤဃီလၢအမ့ၢ်ပုၤတကဃီဒီးတၢ်မူတခါဃီ,တမ့ၢ်ဒ်တၢ်အက့ၤအခီမ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်လီၤဖးလိာ်လၢခံၤဘၣ်လီၤ.

တၢ်ကွဲးတခါအံၤရဲပူၤပုၤလၢခရံၣ်လၢတၢ်ကတိၤအပူၤလီၤဆီဒီးတၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢအအိၣ်လၢလံာ်စီဆုံအပူၤလီၤ.တၢ်ထံၣ်လိာ်တဘျီအံၤဟဲစိာ်န့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢအအိၣ်လၢလံာ်စီဆုံအချၢဒီးတဲဘၣ်ဃးခရံၣ်အန့ၣ်ဆၢၣ်တဖၣ်လီၤ.တၢ်ထံၣ်လိာ်အံၤတဲစ့ၢ်ကိးဝဲလၢခရံၣ်အန့ၣ်ဆၢၣ်လီၤဆီ,မ့ၢ်“တၢ်လၢအတဘၣ်ဘျီဘၣ်”အဝဲသ့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤဆီလိာ်အသး,မ့ၢ်“တၢ်လၢအတဆီသလဲ,”ဘၣ်ဆၢၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢခရံၣ်အပူၤမ့ၢ်“နီၣ်တကဃီ,မ့ၢ်“တၢ်လၢအတလီၤဖးလိာ်အသး,လၢအတဘၣ်တၢ်ထုးဖးအိၤဘၣ်”လီၤ.အနီၣ်ကိာ်န့ၣ်,တၢ်ကတိၤ“နီၣ်ကစၢ်”လၢအဘၣ်တၢ်သ့အိၤလၢတၢ်အိၣ်သးဖဲအံၤ,ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်ကတိၤန့ၣ်ဆီအိၤတၢ်ကတိၤလၢအဘၣ်ဃးဒီးထံကိာ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဆၢကတိၤဖဲန့ၣ်လၢအသ့“နီၣ်ကစၢ်”တကဃီပုၤတကဃီ.တကဃီအထံဖိကိာ်ဖိလံာ်အုၣ်သးအပူၤလီၤ.

တၢ်ကတိၤဒ်အံၤအသိးတမ့ၢ်အဟဲလၢလံာ်စီဆုံအပူၤဘၣ်,သန့က့ၤမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီလၢအအိၣ်လၢလံာ်စီဆုံအပူၤလီၤ.ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤအိၣ်လၢပကတဲသကိးဒီးတၢ်အိၣ်ဖျါအတၢ်သိၣ်လိဘၣ်ဃးဒီးခရံၣ်လၢအဘၣ်လၢအတီဝဲလီၤဝဲလီၤ.

လၢသၢတီၤတတီၤန့ၣ်,ပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီတဖၣ်ပာ်ဖျါလံာ်စီဆုံဒီးတၢ်ကတိၤလၢအအိၣ်လၢလံာ်စီဆုံအပူၤတဖၣ်ဒ်သိးကဒုးကဲထီၣ်အတၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်လီၤ.

တၢ်ပာ်ဖျါဘျီတၢ်ကတိၤ Combined Terminology

တၢ်ပာ်ဖျါဘျီတၢ်ကတိၤဒ်အံၤတကလုာ်ဟဲကဲထီၣ်အသးလၢကျဲအါတီ,တနီၤနီၤဖျါလီၤတံာ်ဒိၣ်န့ၣ်အဂၤတက့ၢ်,ဘၣ်ဆၢၣ်တၢ်အဒိလၢအဖျါရဲပကထံၣ်န့ၣ်အိၤလၢတၢ်သိၣ်လိဘၣ်ဃးတၢ်မၤစီဆုံထီၣ်န့ၣ်လီၤ.ဒ်ပကထံၣ်ဘၣ်တုၢ်လံာ်တၢ်မၤလိအံၤအပူၤ,တၢ်ကတိၤတၢ်မၤစီဆုံထီၣ်န့ၣ်တၢ်သ့အိၤလၢကျဲအါတီလၢလံာ်စီဆုံအသိတကကြၢ်အပူၤလီၤ. တၢ်သ့အိၤကျဲတဖၣ်အံၤဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အခွဲးလၢကပာ်ဖျါတၢ်ကတိၤတၢ်မၤစီဆုံထီၣ်လၢအအိၣ်လၢလံာ်စီဆုံအပူၤဒီးတၢ်ကတိၤလၢအတဲဖျါအါထီၣ်တၢ်အမံၤလၢအတအိၣ်လၢလံာ်စီဆုံအပူၤဘၣ်လီၤ.

လၢအဆိကတၢ်တတိၤန့ၣ်,ပထံၣ်န့ၣ်လၢဝကရံၣ်သူးဖိးသတၢ်ကတိၤလၢအမၤတၢ်ဟၣ်ကံၣ်ယၢစၢ်လၢအခိပညီ တဲဖျါတၢ်ဆိသလဲလၢအဟဲလၢပုၤတကၤအအိၣ်ဖဲအဝဲစ့ၢ်က့ၤန့ၣ်က့ၤခရံၣ်အခါလီၤ.လၢခံတိၤတတိၤ,ပထံၣ် န့ၣ်လၢဝသူးစၢလနံၣ်ဒုးသ့ဝဲတၢ်ကတိၤမၤတၢ်ဟၣ်ကံၣ်ယၢစၢ်လၢအခိပညီမ့ၢ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်တပယုၣ်ဃီလၢတၢ်စီ ဆံၣ်အပူၤဒ်ခရံၣ်ဖိတဖၣ်ကဘၣ်လဲၤနီဖျါလၢအတၢ်အိၣ်မူကိးနံၣ်ဒဲးအပူၤလီၤ.

ပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီတဖၣ်တဲရဲပူးအါထီၣ်ပုၤလၢတၢ်ကတိၤတၢ်မၤစီမၤဆံၣ်ထီၣ်ဒီဖျါအတၢ်တဲ ဘၣ်ဃးတၢ်မၤစီဆံၣ်ထီၣ်အကလုာ်တဖၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်တဲဝဲလၢတၢ်မၤစီဆံၣ်ထီၣ်ဟဲကဲထီၣ်အသးဖဲပုၤတကၤစ့ၢ်က့ၤ န့ၣ်က့ၤတၢ်သီသီအခါန့ၣ်တၢ်ကိးအီၤလၢ“တၢ်မၤစီဆံၣ်ထီၣ်လၢအလီၤတံၢ်ဂၢၢ်ကျၢၤ”, လၢအပာ်ဖျါဃုာ်တၢ်က တိၤလၢလံာ်စီဆံၣ်အပူၤလၢအမ့ၢ်“တၢ်လီၤတံၢ်ဂၢၢ်ကျၢၤ”ဃုာ်ဒီးလံာ်စီဆံၣ်အတၢ်ကတိၤ,“တၢ်မၤစီဆံၣ်ထီၣ်”လၢက ဒုးန့ၣ်ပၢၢ်ပုၤလၢတၢ်မၤစီဆံၣ်ထီၣ်ဒ်အံၤတကလုာ်ကဲအသးထဲတဘျီဒီးလၢကိးကတိၤဒဲးအဂီၢ်,ဒီးတၢ်အံၤသုးပုၤတ ကၤလၢကအိၣ်လၢလံာ်စီဆံၣ်အပူၤ,လၢအလီၤဖးဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဒီးတၢ်မၤစီဆံၣ်အီၤလၢယုၤလီၤ.တၢ်ကတိၤ,“တၢ်မၤစီမၤ ဆံၣ်လၢအဒိၣ်ထီၣ်တပယုၣ်ဃီ”ဘၣ်တၢ်သူအီၤလၢကတဲဖျါ,တၢ်လဲၤနီဖျါတပယုၣ်ဃီလၢတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်လၢတၢ်စီဆံၣ် အပူၤ,ဒိၣ်ထီၣ်လၢတၢ်လီၤဖးဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဒီးတၢ်မၤစီဆံၣ်ဟဲလၢယုၤလၢအမၤအသးလၢတၢ်အိၣ်မူဒီတစၢ်လီၤ.လၢ တၢ်ဂ့ၢ်အံၤအဖီခိၣ်,တၢ်ကတိၤ,“တၢ်မၤစီဆံၣ်ထီၣ်”ဟဲလၢလံာ်စီဆံၣ်အပူၤဘၣ်ဆၣ်,တၢ်ကတိၤ,“တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်လဲၤထီ ”လၢအတအိၣ်လၢလံာ်စီဆံၣ်အပူၤဘၣ်.ဒ်ပဆိကမိၣ်ထံၣ်မံၣ်သ့အသိး,တၢ်ပာ်ဖျါဃုာ်တၢ်ကတိၤတဖၣ်အံၤကဲထီၣ် တၢ်ဘျးတၢ်ဖျါဒိၣ်မးလီၤ.လၢပကတဲတၢ်ကတိၤတၢ်မၤစီမၤဆံၣ်ထီၣ်အလီၤတၢ်အကံၢ်အလဲဒ်အမ့ၢ်တၢ်ကတိၤ လၢပတဲတ့ၢ်တဖၣ်မၤစၢၤပုၤဒ်သိးပကန့ၢ်ပၢၢ်ဂဲၤထီၣ်တၢ်လၢပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါတဖၣ်ပာ်အခိပညီဒ်လဲၣ်လီၤ.တၢ် ကတိၤတဖၣ်အံၤမၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်ဒ်သိးကနီၤဖးတၢ်သူတၢ်ကတိၤ“တၢ်မၤစီဆံၣ်ထီၣ်”လၢကျဲအါဘိလၢလံာ်စီဆံၣ်အ ပူၤလီၤ.

အသိးဒီးပထံၣ်လၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီဒုးကဲထီၣ်တၢ်ကတိၤလီၤဆိတဖၣ်လၢကျဲခံဘိလီၤ.အဝဲသ့ၣ် ဟံးန့ၣ်တၢ်ကတိၤတဖၣ်အံၤလၢလံာ်စီဆံၣ်အပူၤ,ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဟံးန့ၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်ကတိၤတဖၣ်လၢလံာ်စီဆံၣ်အပူၤလီၤ. လၢတၢ်အံၤအသိးပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီတဖၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကတိၤလီၤဆိတဖၣ်လၢကရဲပူးအတၢ် ကတိၤသကိးဒီးကဲထီၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်သူထီၣ်အခိၣ်ထံးလၢကဘျီထီၣ်ယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီလီၤ.

ခဲအံၤပထံၣ်န့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဆိဘၣ်ဃးတၢ်ကတိၤလီၤဆိလၢတၢ်မၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီအပူၤ,ဒီးပ ထံၣ်ဘၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤဒ်လဲၣ်ဝံၤ,ပကတရံးဃီဆူပတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီသါခါတခါတၢ်အလုၢ်အပူၤဒီးတၢ် ဘၣ်ယိာ်တဖၣ်လၢတၢ်သူတၢ်ကတိၤလီၤဆိတဖၣ်အံၤအပူၤလီၤ.

အလုၢ်အပူၤဒီးတၢ်လီၤဘၣ်ယိာ်တဖၣ် Values and Dangers

တၢ်ကတိၤအဖျါၣ်လီၤဆိဒီးအတၢ်အကျါလၢပထံၣ်လၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီတဖၣ်အိၣ်ဒီးအတၢ်ကဲ ဘျးကဲဖျါဒီးအတၢ်တကဲဘျးကဲဖျါလီၤ.တကတီၢ်အံၤလၢပတၢ်မၤလိအပူၤ,ယန့ၣ်လၢသုဝဲအါကလုာ်အိၣ်ဒီးသု တၢ်ထံၣ်တၢ်ပလၢၢ်ဘၣ်လၢအဒ်သိးလိာ်အသးဘၣ်ဃးတၢ်ကတိၤအဖျါၣ်လီၤဆိတဖၣ်လီၤ.သုဝဲတနီၤနီၤဘၣ် သ့ၣ်သ့ၣ်သုကတဲာ်ကတိၤသုသးလၢသုကမၤလိန့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အံၤအါအါ,ဘၣ်ဆၣ်သုဝဲတနီၤဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်သုကထံၣ် ဘၣ်တၢ်ကတိၤလၢအလီၤဆိတဖၣ်အံၤဘံဘူစၢၤသၢတုၤဒၣ်လဲာ်ပမၤလိအီၤအဘျးကအိၣ်တအိၣ်ဒၣ်လဲာ်န့ၣ် လီၤ.ဂ့ၢ်လံာ်,ဒ်ပကထံၣ်အသိး,မ့ၢ်တၢ်လၢအရူဒိၣ်လၢပတကြၢးထံၣ်ဒိၣ်မ့တမ့ၢ်ထံၣ်ဆံးတလၢတၢ်ကတိၤလီၤဆိအ ကျဲလၢအအိၣ်လၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီအပူၤမၤစၢၤပုၤကသုဒ်လဲာ်.တၢ်ထံၣ်လၢအဘၣ်ဘျးဘၣ်ဒါမ့ၢ်တၢ်

ထံၣ်လၢတၢ်ကတိၤလီၤဆီအံၤအိၣ်ဒီးအတၢ်ဂ့ၢ်ဒီးအတၢ်လီၤတူၣ်လီၤကၢ်ဒီဖျါလၢအဝဲသ့ၣ်ဒုးန့ၣ်ဖျါတၢ်ကဲဘျးကဲ ဖျါဒီးတၢ်တကဲဘျးကဲဖျါလၢအဒုၣ်တဖၣ်လီၤ.

လၢပကဃုၤထံတၢ်ဂ့ၢ်အံၤ,ပကွၢ်သကိးတၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒီအပူၤ,တၢ်လၢ အဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ဖးဒိၣ်သၢမံၤလၢတၢ်သျှင်ထီၣ်ခရံၣ်ဖိအဂီၢ်ပိညါအဂီၢ်လီၤ.လၢတၢ်မၤလိခံအကအပူၤပဟ့ၣ် ကူၣ်လၢကစၢ်ယုၤဟ့ၣ်လီၤပုၤကျဲသဘိလၢပုၤခရံၣ်ဖိအဂီၢ်လၢတၢ်သျှင်ထီၣ်လီၤဖျါလီၤဆီဒီးတၢ်လီၤဖျါလၢ ပုၤအါဂၤသ့ၣ်ညါသ့ၣ်လီၤ.ပနၢ်ပၢ်တၢ်လီၤဖျါလီၤဆီဖျါတၢ်မၤလိခံစိဆံၣ်တဆၢဘၣ်တဆၢတဖျါဘၣ်တဖျါဘၣ် လီၤတံၢ်လီၤဆဲး,မ့ၢ်တၢ်မၤစၤလၢအဒုၣ်လၢပကသျှင်ထီၣ်ခရံၣ်ဖိအယုၤဂ့ၢ်ပိညါလီၤ.အါန့ၣ်အအံၤကစၢ်ယုၤကိး ပုၤလၢပကဃုၤန့ၣ်တၢ်ကဲဘျးလၢတၢ်လီၤဖျါလၢပုၤအါဂၤထံၣ်သ့ၣ်ဖျါတၢ်မၤခံခါလီၤ.ပဟ့ၣ်တၢ်သးစၢ်ဆၢဆူတၢ် လီၤဖျါလၢပုၤအါဂၤထံၣ်သ့ၣ်ဖျါတၢ်ရုၤလိာ်မုၢ်လိာ်ဒီးပပုၤတဝၢ,တၢ်မၤလိခံတၢ်လၢတကဒီးတကအအိၣ်, လီၤဆီ ဒၣ်တၢ်လၢခရံၣ်ဖိအကတဖၣ်အအိၣ်လီၤ.ဒီးပဟ့ၣ်တၢ်သးစၢ်ဆၢဆူတၢ်ထံၣ်အဒုၣ်လၢအကတခါလၢအမ့ၢ် တၢ်လီၤဖျါလၢပုၤအါဂၤထံၣ်သ့ၣ်ဖျါတၢ်သးစၢ်ဆၢလၢခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူ,ပနီၢ်ကစၢ်အတၢ်လဲၤဒီဖျါလၢတၢ်အိၣ် မူလၢခရံၣ်အဂီၢ်ဖဲပဃုထံၣ်န့ၣ်ကျဲလၢပကဒိၣ်ထီၣ်လၢပနီၢ်ကစၢ်အတၢ်မၤစိမၤဆံၣ်ထီၣ်အသးအဂီၢ်လီၤ.

တၢ်ဃုၤထံတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အံၤဖဲအဝဲသ့ၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါပုၤတၢ်ဂ့ၢ်တခါလၢလၢန့ၣ်မၤစၤပုၤလၢပကသျှင်ထီၣ် ခရံၣ်အယုၤဂ့ၢ်ပိညါလၢပနၢ်န့ၣ်သ့ၣ်လီၤ.ဒ်ပအုၣ်ပသးလၢတၢ်ဃုၤလံာ်အဒိပညိန့ၣ်,တၢ်ရုၤလိာ်ဘၣ်ထွဲဒီးပုၤတဝၢ,ဒီးခ ရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူမ့ၢ်တၢ်လၢအဖိမံလိာ်သးဒီးအတယၢ်ဃၢလၢတၢ်ဂ့ၢ်တခါခါအဖိခိၣ်,ပတၢ်န့ၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤ သးအပတီၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဂ့ၢ်တခါခါစ့ၢ်ကိးကဒိၣ်ထီၣ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ဝဲလီၤ.သန့ၣ်က့ဖဲပအုၣ်ပသးလၢတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အံၤတဖိး မံလိာ်သးဒီးအတယၢ်တဃၢဘၣ်န့ၣ်ပတန့ၣ်ဒီးပနၢ်န့ၣ်အိၣ်ကဘၣ်စ့ၢ်လီၤဒၣ်တၢ်လီၤ.တၢ်ဂ့ၢ်သၢမံၤလၢပအိၣ်သ ဘျးလၢပထံၣ်ဒိၣ်အိၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်ဃုၤန့ၣ်အဒိပညိ,တၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးပုၤတဝၢဒီးခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူမၤစၤပုၤလၢကျဲ အါဘိလၢပဂံၢ်တလၢာ်လၢတၢ်သျှင်ထီၣ်ခရံၣ်အယုၤဂ့ၢ်ပိညါအဂီၢ်လီၤ.

ဒီဖျါလၢတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ်အဃိပကဃုသ့ၣ်ညါအလုၢ်အပုၤဒီးတၢ်လီၤဘၣ်ယိာ်လၢ တၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢအအိၣ်လၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဒီအပူၤတခါဝံၤတခါလီၤ.ပကကွၢ်အဆိကတၢ်လၢတၢ် ကတိၤလီၤဆီဒီးခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူ,ခံ,ပကဃုသ့ၣ်ညါတၢ်ကတိၤလီၤဆီအတၢ်ဘၣ်ထွဲလၢပုၤတဝၢအပူၤဒီး,သၢ, ပကမၤကွၢ်အတၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဃုၤလံာ်စိဆံၣ်အဒိပညိလီၤ.အဆိကတၢ်ပကကွၢ်ယုၤဂ့ၢ်ပိညါအဂ့ၢ်လၢအဘၣ်ဃး ခရံၣ်ဖိအတၢ်အအိၣ်မူလီၤ.

ခရံၣ်ဖိတၢ်အိၣ်မူ Christian Living

နကသ့ၣ်နီၣ်လၢတၢ်မၤလိခံအပူၤကွံာ်တခါအပူၤလၢခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူမ့ၢ်နီၣ်ကစၢ်အတၢ်ပာ်စိဆံၣ်ထီၣ် သးတပယူၣ်ဃီလီၤ.နီၣ်ကစၢ်တၢ်မၤကဆီထီၣ်သးအံၤကြးကဲထီၣ်အသးလၢကျဲသပတီၢ် -တၢ်ထံၣ်တၢ်န့ၣ်ပၢ်, တၢ်ပာ်သျှင်ပာ်သးသကဲးပဝးဒီးတၢ်ပလၢာ်ဘၣ်လီၤ.မ့တမ့ၢ်ဒ်ပတဲတုၢ်အသိး,တၢ်မၤစိမၤဆံၣ်ထီၣ်ပသးပာ်ဃုာ်ဒီး တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်လၢအိၣ်သိၣ်ဒီးစံၣ်,အိၣ်သိၣ်ဖြၢ်စံးဒီးအိၣ်သိၣ်ဖဲသိးစံးလီၤ.ခဲအံၤပကတဲလၢခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူ တၢ်ကွၢ်အံၤအိၣ်သန့ၣ်လိာ်အသး,ဒုးအိၣ်ထီၣ်ကတိၤအယဲၤလၢအကကြးအါမးလီၤ. တၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဘၣ်- မ့တမ့ၢ်အိၣ်သိၣ်ဒီးစံၣ်-ဘၣ်ဃးဒီးပသကဲးပဝး(အိၣ်သိၣ်ဖြၢ်စံး)ဒီးပတၢ်ပလၢာ်ဘၣ်(အိၣ်သိၣ်ဖဲသိးစံး)လီၤ.ပတၢ်ပာ် သျှင်ပာ်သး(အိၣ်သိၣ်ဖြၢ်စံး)မၤဘၣ်ကူဘၣ်ကံပတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်(အိၣ်သိၣ်ဒီးစံၣ်)ဒီးပတၢ်ပလၢာ်ဘၣ်လၢအ

ဘၣ်ဃးဒီးအဝဲသ့ၣ်(အိၣ်သိၣ်ဖဲသိးစံ)လီၤ.ဒီးပတၢ်ပလၢၤဘၣ်(မ့တမ့ၢ်အိၣ်သိၣ်ဖဲသိးစံ)မၤဘၣ်ကူဘၣ်ကံပသကဲးပဝး(အိၣ်သိၣ်ဖြူစံး)ဒီးပတၢ်ဆိကမိၣ်ဆိကမး(အိၣ်သိၣ်ဒီးစံၣ်)လီၤ.

ပတၢ်ဆၢကတိၢ်တအိၣ်လၢပကဘၣ်ဃုသ့ၣ်ညါကျဲးဘိဒဲးလၢတၢ်ကတိၤလီၤဆိတဖၣ်အံၤမၤဟးဂီၤတၢ်သ့ခဲလၢၣ်ဘၣ်.အဃိဒီး,ပကကွၢ်သကိးကျဲးအမိၢ်ပုၤထဲတဘိလၢအမၤဆူၣ်ထီၣ်ကျဲးတဘိလၢအကြီဃာ်ခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူလီၤ.ပကကွၢ်အဆိတၢ်ကျဲးလၢတၢ်ကတိၤလီၤဆိတဖၣ်လၢအအိၣ်လၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီအပူၤကဲထီၣ်တၢ်အဂ့ၢ်လၢအမၤဆူၣ်ထီၣ်ခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူလီၤလဲၣ်လီၤ.

တၢ်လၢအမၤဆူၣ်ထီၣ်တၢ် Enhancement

တၢ်အဘျုးအဖျိၣ်လၢတၢ်မၤလိတၢ်ကတိၤလီၤဆိလၢခရံၣ်ဖိတၢ်အိၣ်မူအဂီၢ်အရ့ဒိၣ်ကတၢ်တခါမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်လံာ်အပျၢၣ်ယိယိလၢပဟံးန့ၢ်သ့အိၣ်လၢလံာ်စီဆံၣ်အတၢ်သိၣ်လိလၢအကီအခဲတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.အဆိကတၢ်န့ၢ်,လံာ်အပျၢၣ်လၢအတူၢ်ရဲၣ်လီၤအသးဖးအါလၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီအပူၤန့ၢ်မၤပျံၤပုၤသ့လီၤ.အဝဲသ့ၣ်အါတုၤဒၣ်လဲၣ်ပကတိၢ်နီၣ်အဂီၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကီဘၣ်ပုၤလီၤ.သန့က့ပမ့ၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်တတိၤဖိဝံးဒီး,ပသ့ၣ်ညါဘၣ်လၢတၢ်ကတိၤလီၤဆိတဖၣ်အံၤအိၣ်ဒီးအဘျုးအါမးလၢအမၤညီန့ၢ်ပုၤတၢ်လီၤ.ဖဲပတဲလံာ်စီဆံၣ်အတၢ်သိၣ်လိလၢအတဲတၢ်ဂ့ၢ်အါမံၤပာ်ဖျိၣ်ထီၣ်အသးဃုာ်ဒီးတၢ်ကတိၤလီၤဆိလၢအတဲဘၣ်ဃးတၢ်ဂ့ၢ်အါမံၤပာ်ဖျိၣ်ထီၣ်အသးန့ၢ်ပဟံးဖျါအိၣ်ဆူပတၢ်ဆိကမိၣ်,ပသကဲးပဝးဒီးပတၢ်တူၢ်ဘၣ်လီၤ.

ဆိကမိၣ်မ့ၢ်ကွၢ်ကွၢ်ပုၤတကလၢအတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ်ဘၣ်ဃးယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီအတၢ်ကတိၤတဖၣ်ဆံးဝဲစ့ဝဲတက့ၢ်.အဒိန့ၢ်,ကမ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤကမၢကမၣ်ဝဲ,ပုၤခရံၣ်ဖိအသိတဖၣ်သံကွၢ်ယၤ,“ယုၣ်ဂ့ၢ်မ့ၢ်ယုၤမ့တမ့ၢ်ယုၤအဖိခါလဲၣ်?”တမ့ၢ်တၢ်လၢအကီလၢပုၤကန့ၢ်ပၢၢ်ဘၣ်မနုၤအဃိအဝဲသ့ၣ်န့ၢ်ပၢၢ်တၢ်အံၤကီလဲၣ်ဘၣ်.ဖဲအဝဲသ့ၣ်ဖးလံာ်စီဆံၣ်လၢအတပာ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ကတိၤလီၤဆိတဖၣ်အံၤအခါ,တၢ်ကတိၤလီၤဆိလၢကမၢစၢၤအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ထံၣ်တအိၣ်ဘၣ်.လၢလံာ်စီဆံၣ်တတိၤအပူၤန့ၢ်တဲဖျါလၢယုၣ်ဂ့ၢ်မ့ၢ်ယုၤလီၤ.လၢလံာ်စီဆံၣ်အဂၤတတိၤဒီးဖျါလၢအဝဲမ့ၢ်ယုၤအဖိခါလၢအတူၢ်လိာ်အးလီၤအသးလၢယုၤအအိၣ်လီၤ.

တမ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤကမၢကမၣ်ဖဲခရံၣ်ဖိတဖၣ်အိၣ်ဒီးအတၢ်သးဒုဒီးဖဲအဝဲသ့ၣ်သံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်အံၤ-“ယကဘၣ်ဃုဘါထုကဖၣ်ဆူမတၢ်အအိၣ်လဲၣ်?ယုၣ်ဂ့ၢ်မ့တမ့ၢ်ကစၢ်ယုၤလဲၣ်?ကစၢ်ယုၣ်ဂ့ၢ်မ့ၢ်သိၣ်လိပုၤလၢပကဘၣ်ဘါထုကဖၣ်ဆူပၢ်အအိၣ်ဒီးဘၣ်မနုၤအဃိပုၤခရံၣ်ဖိအါတဘါထုကဖၣ်ဆူယုၣ်ဂ့ၢ်အအိၣ်လဲၣ်?” တကတိၢ်ဃီ,“ယုၣ်ဂ့ၢ်မ့ၢ်သိၣ်လိပုၤလၢပကဘါထုကဖၣ်ဆူပၢ်အအိၣ်,ဒီးဘၣ်မနုၤအဃိပဝံးထီၣ်ပတြၢၤယုၤအသးစီဆံၣ်လဲၣ်?”

လၢပကစံးဆၢတၢ်သံကွၢ်ခဲလၢၣ်အံၤဆူပုၤတကလၢအတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ်ဘၣ်ဃးယုၤဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်ကတိၤလီၤဆိမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၢ်တၢ်ဆၢကတိၢ်ဒီးတၢ်ကျဲးစးကလၢၣ်ဝဲအါမးလီၤ.အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ဃုလံာ်စီဆံၣ်အတိၤအါတိၤဒီးပာ်ဖျိၣ်အိၣ်တပူၤဃီဒိးသိးကကဲထီၣ်တၢ်န့ၢ်ပၢၢ်လၢပုၤလၢပတူၢ်လိာ်သ့လီၤ.တၢ်မၤအဝဲအံၤဘၣ်ဒိၣ်မးတုၤဒၣ်လဲၣ်ပုၤစုၤက့ၢ်န့ၢ်က့ၢ်တၢ်သိအါတဟ့ၣ်အဂ့ၢ်ဒီးမၤပိာ်ပုၤခံဒ်ပုၤမၤအသိးလီၤ.

သန့က့ဆိကမိၣ်မ့တစဲးဖိလၢပုၤစုၤက့ၢ်န့ၢ်က့ၢ်တၢ်လၢအသ့ၣ်ညါယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီဒီးတၢ်ကတိၤလီၤဆိတက့ၢ်.အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်သံကွၢ်,“ယုၣ်ဂ့ၢ်မ့ၢ်ယုၤမ့တမ့ၢ်ယုၤအဖိခါလဲၣ်?”န့ၢ်ဒီးမ့တမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်သံကွၢ်,“မ့ၢ်ပဘါထုကဖၣ်ဆူပၢ်ကစၢ်မ့တမ့ၢ်ဖိကစၢ်မ့တမ့ၢ်သးစီဆံၣ်ကစၢ်အအိၣ်လဲၣ်?”န့ၢ်ဒီးပကစံးဆၢအဝဲ

သ့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်မၤလၢအကီၤထဲန့ၣ်ညါဘၣ်.အနီၣ်ကီၢ်န့ၣ်,ပုၤခရံၣ်ဖိလၢအသ့ၣ်ညါယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီၤအတၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်ဒၣ်လဲၣ်တသံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်အံၤဘၣ်ခိဖျိလၢတၢ်စံးဆၢကမ့ၢ်တၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢအမ့ၢ်-ယုၤသၢကတၢ်ဃီလီၤ.ပုၤတကလၢလၢလၢအသ့ၣ်ညါတၢ်ကတိၤအံၤအဒိပညီန့ၣ်,တၢ်သံကွၢ်ဒ်အံၤတဖၣ်ကဘၣ်တၢ်စံးဆၢအိၣ်တဘျီဃီ,ဒီးတကတိၢ်ဃီပပာ်ဖျါအိၣ်လၢပတၢ်ထံၣ်လၢအိၣ်သိၣ်ဒီးစံၣ်ဆူတၢ်မၤအိၣ်သိၣ်ဖြူစံးဒီးပတၢ်ပလၢၢ်ဘၣ်,အိၣ်သိၣ်ဖဲသိးစံအပူၤလီၤ.တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢကမၤညီထီၣ်တၢ်ဒီးတၢ်နီၣ်တၢ်ကတိၤကီၢ်ခဲမ့ၢ်တၢ်လၢအမၤဆူၣ်ထီၣ်ခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူလီၤ.

ယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီၤအတၢ်ကတိၤတဖၣ်မ့ၢ်မၤဆူၣ်ထီၣ်ခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူလၢကျဲအါဘိဘၣ်ဆၣ်,ပကြၢးပာ်သ့ၣ်ပာ်သးလၢတၢ်အံၤကဲထီၣ်တၢ်တြီပကျဲလၢပကမၤစီဆုံထီၣ်ပသးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

တၢ်တြီတၢ် Hindrance

ဖဲယကွၢ်ယနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲဒီးပုၤအကတဖၣ်လၢအသ့ၣ်ညါအါထီၣ်ယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီၤအတၢ်ကတိၤတဖၣ်ဒ်အါထီၣ်ဒီး,တၢ်လၢအတကဲဘျးကဲဖျိတဲဖျါထီၣ်လၢတၢ်မဲၣ်ညါတဝီၣ်တဝီၣ်လီၤ.တၢ်သ့ၣ်ညါတၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်အံၤဆူၣ်ပာ်ထီၣ်ထီသးလၢသ့ၣ်လၢသးတကပၤလီၤ.တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီလီၤဆီဒၣ်တၢ်လၢပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါသးစၢ်တဖၣ်အကျဲလီၤ.

ဖဲအံၤပကတဲပုၤတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲအံၤဟဲအသးလၢကျဲဒ်လဲၣ်.ပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါတဖၣ်မၤလိန့ၣ်တၢ်ကတိၤလီၤဆီအါမးတုၤဒၣ်လဲၣ်လၢအတၢ်ကျဲးစးအဃိမၤဝဲဘၣ်ဒီးသ့ၣ်တၢ်ကတိၤတဖၣ်အံၤသ့လီၤ.သန့ကတကတိၢ်ဃီ,ပုၤပတီၢ်မ့ၢ်အါကတအိၣ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဒ်အံၤ,အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်,အတၢ်ဆၢကတိၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်အတၢ်သးစဲလၢကမၤလိတၢ်ကတိၤတဖၣ်အံၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးတအိၣ်ဘၣ်.ဒီးညီန့ၣ်ပုၤကွဲဖိတဖၣ်လၢအမၤလိဘၣ်ယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါစးထီၣ်ဆိကမိၣ်ဒိၣ်လီၤအသးလၢအဂ့ၢ်န့ၣ်ပုၤကွဲဖိလၢအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါအလံာ်တၢ်ကတိၤတဖၣ်အဃိလီၤ.အဝဲသ့ၣ်ပာ်ဒိၣ်ပာ်ထီၣ်အသးတုၤလၢအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်ဝဲလၢအတၢ်ကတိၤအဖျါဒ်အါအတၢ်စီတၢ်ဆုံဒ်အါထီၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ်တၢ်အံၤတမ့ၢ်ကျဲဘၣ်.

ဒ်ပတဲတုၤလံအသိး,တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်လၢခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူအပူၤ,ဒိၣ်ထီၣ်လၢနီၣ်ကစၢ်အတၢ်စီဆုံထီၣ်,တဟဲလၢတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပာ်စီဆုံ(အိၣ်သိၣ်ဒီးစံၣ်)ဘၣ်.တၢ်အိၣ်မူဒ်ပတၢ်န့ၣ်ဒီးပတၢ်ပလၢၢ်ဘၣ်လၢအဘၣ်ဘျးဘၣ်ဒါမ့ၢ်တၢ်လၢအရ့ဒိၣ်ပွဲၤသိးသိးလီၤ.အနီၣ်ကီၢ်န့ၣ်,ပုၤစူၢ်က့ၤန့ၣ်က့ၤတၢ်အါကဒိၣ်ထီၣ်လၢတၢ်ဘျးတၢ်ဖျိအပူၤဖဲအဝဲသ့ၣ်တမၤလိဘၣ်ယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီၤအတၢ်ကတိၤအဖျါတဖၣ်အါဒၣ်လဲၣ်လီၤ.ပန့ၢ်ပာ်လံာ်စီဆုံဒီးအိၣ်မူထွဲအတၢ်မၤလိလၢပတၢ်အိၣ်မူပူၤသ့ဖဲပတအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပာ်တၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်ဒၣ်လဲၣ်လီၤ.

တၢ်လဲၤခိဖျိလၢတၢ်အိၣ်မူပူၤဒ်တၢ်မၤအၢမၤနး,တၢ်တူၢ်ဘၣ်,ဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါညီန့ၣ်မၤအါထီၣ်ပတၢ်စီတၢ်ဆုံဒိၣ်န့ၣ်ဒီးတၢ်မၤလိန့ၣ်တၢ်ကတိၤအသိလၢပတၢ်မၤလိမၤဒီးလၢပဘၣ်သ့ၣ်ခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်တက့ၢ်လီၤ.အဃိဒီးတၢ်မၤလိန့ၣ်တၢ်ကတိၤလီၤဆီအိၣ်အယိာ်တဖၣ်လၢယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီၤအတၢ်ကတိၤတဖၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအရ့ဒိၣ်ဒၣ်ကယၢ်,ပကြၢးပာ်သ့ၣ်ပာ်သးထီဘိလၢလၢအဝဲသ့ၣ်ကဲတၢ်တြီဃာ်ပုၤလၢခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူအပူၤဖဲအဝဲသ့ၣ်ဆူၣ်ပုၤလၢပကပာ်ထီၣ်ထီပသး,လၢအတဲပုၤလၢပဒိၣ်တုၤခိၣ်ပွဲၤလၢခရံၣ်အပူၤခိဖျိလၢပတၢ်သ့တၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်အဃိလီၤ.

အါန့ၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါလံာ်တၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်အံၤဟဲစိာ်တၢ်ဘျးတၢ်ဖျိဒီးတၢ်ကဲဘျးကဲဖျိလၢခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူအပူၤန့ၣ်,ပကြၢးသ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကီးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကံပတၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးပပုၤတဝၢဒ်လဲၣ်လီၤ.

တၢ်ဘၣ်ထွဲလၢပုၤတၢ်အပူၤ Interaction in Community

တၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးပုၤတၢ်မ့ၢ်တၢ်အလုၢ်အပူၤဖးဒိၣ်လၢတၢ်သျှင်ထီၣ်ခရံၣ်ဖိအယုၤဂ့ၢ်ပိညါဒီဖျါလၢအဝဲမၤစၢၤပုၤလၢတၢ်လၢခရံၣ်အနီၣ်ခိဟ့ၣ်ပုၤသ့တဖၣ်လီၤ.ပတဲသကိးတၢ်အကွၢ်အဂီၢ်သၢမံၤလၢတၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးပုၤတၢ်လီၤ.-ခရံၣ်ဖိအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤတၢ်န့ၢ်သါ,ခရံၣ်ဖိလၢမုၢ်မဆါတနံၤအံၤအပူၤတၢ်ဒီးနီၣ်ကစၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဆၢတဲာ်လီၤ.ခရံၣ်ဖိအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤတၢ်န့ၢ်သါတဲဘၣ်ဃးသးစီဆံၣ်အတၢ်အုၣ်သးဒီးတၢ်မၤလၢမုၢ်နံၤလၢညါတဖၣ်လီၤ.ပမၤလိန့ၢ်လၢအဝဲအတၢ်သိၣ်လိပနီၣ်သးမိၢ်ပၢ်ဖဲဖုလၢပျၢၤတဖၣ်လီၤ.ပဆၢကတိၢ်မုၢ်ပဆါတနံၤအံၤပုၤတၢ်တခီတဲဘၣ်ဃးတၢ်အုၣ်သးလၢခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူလၢမုၢ်မဆါတနံၤအံၤ,သးစီဆံၣ်သိၣ်လိခရံၣ်ဖိလၢပခိၣ်ပဃၢၤတဖၣ်မနုၤလဲၣ်လီၤ.ပနီၣ်ကစၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်တခီဒုးနဲၣ်ဖျါတၢ်အုၣ်သးလၢပနီၣ်ကစၢ်ဒဲအတၢ်ကတိၤကျၢၢ်တံၢ်ဒီးပတၢ်န့ၢ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အဖီခိၣ်,တၢ်လၢပဟဲစိၣ်ဆူပုၤဂၤအအိၣ်ဖဲသးစီဆံၣ်ဆူပုၤတၢ်ကတိၤတၢ်အခါလီၤ.တၢ်အကွၢ်အဂီၢ်တဖၣ်လၢအဘၣ်ဃးဒီးပုၤတၢ်အံၤလၢကျဲအါတီၢ်,ဒုးအိၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကိးကွၢ်ဂီၢ်ကပီၤအယဲၤတဖၣ်လၢအကကြၢၤအိၣ်အါမးလီၤ. ပတၢ်ဟဲလီၤစၢၤသိၣ်လိနဲၣ်ယုၤပုၤတၢ်ဝဲအံၤဒီးပနီၣ်ကစၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဆၢတဲာ်လီၤ.ပပုၤတၢ်လၢဆၢကတိၢ်ခဲအံၤကဲဝဲဒၣ်ပုၤခၢၣ်သးလၢပတၢ်ဟဲလီၤစၢၤဒီးမၤဘၣ်ကူဘၣ်ကံၢ်ပနီၣ်ကစၢ်တၢ်ထံၣ်တဖၣ်လီၤ.ဒီးပနီၣ်ကစၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဆၢတဲာ်ကဲတၢ်ဘၣ် စၢၤလၢတၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကံၢ်လၢမိၢ်ပၢ်ဖဲဖုလၢပျၢၤဒီးမုၢ်မဆါတနံၤအံၤပုၤတၢ်အကျဲစ့ၢ်ကိးလီၤ.

ဃုာ်ဒီးတၢ်ထံၣ်လၢအဘၣ်ထွဲလိာ်သးကျၢၤကျၢၤအံၤ,ပကြၢၤဃုာ်ထံၣ်ကျဲတဖၣ်လၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီအတၢ်ကတိၤလၢအမၤဆူၣ်ထီၣ်မ့တမ့ၢ်တြီၤဃုာ်ပပုၤတၢ်အတၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်အသးလီၤ. ပကွၢ်သကိးအဆိကတၢ်ကျဲတဘိလၢတၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်အံၤမၤဆူၣ်ထီၣ်ပတၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သးလၢပုၤတၢ်ပူၤဒဲလဲၣ်လီၤ.

တၢ်လၢအမၤဆူၣ်ထီၣ်တၢ် Enhancement

ကျဲလၢအဂ့ၢ်ကတၢ်တဘိလၢတၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်အံၤမၤဆူၣ်ထီၣ်ပုၤတၢ်အတၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သးန့ၢ်ကဘၣ်တၢ်ပာ်ဖျိၣ်အိၣ်တၢ်ကတိၤဃုာ်တဖျၢၣ်ဃီလၢအမ့ၢ်-တၢ်ကတိၤသကိးတၢ်ဆဲးကျိးလိာ်သးလီၤ.ဖဲခရံၣ်ဖိတဖၣ်သ့ၣ်ညါဒီးသူတၢ်ကတိၤလၢပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီတဖၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၢ်,အဝဲသ့ၣ်ဆဲးကျိးလိာ်သး,ကတိၤသကိးတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ဝဲလီၤ.

လၢကျဲတဘိန့ၢ်,ပတၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးပခရံၣ်ဖိအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤဂ့ၢ်ထီၣ်ဝဲဖဲပသ့ၣ်ညါတၢ်ကတိၤလၢအအိၣ်လၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီအပူၤလီၤ.ယုၤဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်ကွဲးလၢပျၢၤတဖၣ်ဒဲအလံာ်တဖၣ်,အတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆံၣ်အခီပညီတဖၣ်,အတၢ်စုၢ်တၢ်န့ၢ်မိၢ်ပုၤတဖၣ်,အတၢ်အာၣ်လီၤအီၤလီၤတဖၣ်,ဒီးယုၤဂ့ၢ်ပိညါတၢ်ကွဲးတဖၣ်ညီန့ၢ်သူတၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်အံၤလၢအပာ်ဖျိၣ်ခရံၣ်ဖိအတၢ်စုၢ်တၢ်န့ၢ်တဖၣ်လီၤ.ဒီးလီၤလီၤဆီဆီ,ယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီမ့ၢ်တၢ်လၢအအိၣ်သ့ၣ်လီၤအသးယိာ်ယိာ်လၢတၢ်ဟဲလီၤစၢၤတဖၣ်အံၤအတၢ်ကွဲးတဖၣ်အပူၤလီၤ.အဃိဒီးတၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်မၤစၢၤပုၤဖးဒိၣ်လၢပတၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးခရံၣ်ဖိလၢအပူၤကွံာ်တဖၣ်လီၤ.

အဒိန့ၢ်,နမ့ၢ်သးစဲလၢနကသ့ၣ်ညါခရံၣ်ဖိတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ခိၣ်န့ၢ်ဒီးအိးကးစတံ,အာၣ်ခွဲးစံ,လူသၢၣ်,မ့တမ့ၢ်ခဲလံာ်သိၣ်လိတၢ်ဒီး,ဂ့ၢ်လၢနကသ့ၣ်ညါတၢ်ဟဲလီၤစၢၤတၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢပၢ်သ့ၣ်လၢပျၢၤသ့ဝဲတဖၣ်လီၤ.တၢ်

သွန်ညါတၢ်ကတိၤလီၤဆီအံၤကကဲဘျးတဆံးတစ့ၤဘၣ်.ဒ်သိးကလီၤတံၢ်အဂီၢ်,တၢ်ကတိၤလီၤဆီအါဖျၢၣ်ဘၣ် တၢ်ပာ်ဖျိၣ်ဃုာ်အိၤလၢပၢ်သွန်လၢပျၢၤအံၤအလီၢ်ခံ,ဘၣ်ဆၣ်သန့က့,တၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်အံၤဟ့ၣ်ပျၢၤကျဲ လၢပကမၤစဲဘျးပသးဒီးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ကွဲးဒ်သိးပကန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဘျးလၢကစၢ်ယုၤသိၣ်လိပုၤမနုၤလဲၣ်လီၤ.

လၢကျဲအဂၤတဘီ,တၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးပုၤတတၢ်လၢဆၢကတိၢ်ခဲအံၤကမၤစၢၤမၤဆူၣ်ထီၣ်ဖးဒိၣ်ဖဲပဝဲမ့ၢ်ဂ့ၢ်ပုၤ လၢပခိၣ်ပယၢၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်ဒိးယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါအတၢ်ကတိၤလၢပဝဲကိးဂၤပနၢ်ပၢ်သကိးဒ်သိးသိးအခါလီၤ.

လၢခံတဘျီဖဲန့ၣ်လၢတၢ်ပုၤမ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်န့ၣ်န့ၣ်,ကန့ၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးတၢ်ကတိၤလၢပုၤစူၢ် က့ၤန့ၣ်က့ၤတၢ်တဖၣ်ကတိၤသကိးဘၣ်ဃးယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါတက့ၢ်.တစီၢ်ဖိဒီးနကထံၣ်န့ၢ်တၢ်အုၣ်သးလၢတၢ်ဆဲးကျိး ဂ့ၤဝဲဖဲပုၤဟဲအိၣ်ဖျိၣ်တဖၣ်တူၢ်လိာ်တၢ်ကတိၤအခီပညီလၢအဝဲသ့ၣ်သ့ဝဲအခါလီၤ.ဖဲအဝဲသ့ၣ်တတူၢ်လိာ်လိာ်သး တၢ်ကတိၤလီၤဆီအခီပညီန့ၣ်,အတၢ်ဆဲးကျိးလိာ်သးန့ၣ်ဖျါဃံးဝဲလီၤ.

မ့ၢ်တၢ်လၢအဂ့ၢ်ဒိၣ်မးဖဲပုၤထီၣ်ဒဲးသလုးတဖၣ်သ့တၢ်ကတိၤ,“တၢ်ပာ်တီၢ်ပာ်လီၤ”လၢအခီပညီမ့ၢ်“တၢ် ပာ်တီၢ်ပာ်လီၤထဲတၢ်န့ၣ်ဇၢ”လီၤ.တဂ့ၤခါ?ပမ့ၢ်ဘၣ်သ့တၢ်ကတိၤတၢ်ပာ်တီၢ်ပာ်လီၤလၢကျဲအဂၤတဘီဒီးတၢ်ကီတၢ် ခဲကဟဲအိၣ်ထီၣ်ထဲလဲၣ်န့ၣ်မ့ၢ်န့ၣ်ပာ်သးစ့ၢ်ကိးခါ?တမ့ၢ်တၢ်လၢအဂ့ၢ်ဖဲပသ့တၢ်ကတိၤ, “တၢ်မၤစီဆံၣ်ထီၣ်”ဒီးသ့ၣ်ညါလၢတၢ်လၢပတဲန့ၣ်အခီပညီဒ်လဲၣ်န့ၣ်ဘၣ်ခါ?တမ့ၢ်တၢ်လၢအဂ့ၢ်ဘၣ်ခါ?ဖဲပသ့တၢ် ကတိၤ,“ခရံၣ်အတၢ်ဆိၣ်လီၤသးဒီး“ခရံၣ်ဘၣ်တၢ်ပာ်ထီၣ်ထီၣ်အိၤ”လၢပတလိၣ်ဂ့ၢ်ပုၤအခီပညီန့ၣ်ဘၣ်ခါ?ဒ်ပသ့ၣ် ညါတၢ်ကတိၤလီၤဆီအဖျၢၣ်ဒ်အါ,ပဆဲးကျိးဒီးပုၤတဂၤဘၣ်တဂၤဂ့ၢ်ထီၣ်စ့ၢ်လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်ညါတၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအမၤဆူၣ်ထီၣ်ပုၤတတၢ်အတၢ်ရူလိာ်သးလၢကျဲအါ ဘီဘၣ်ဆၣ်,တၢ်အံၤတြီၤစ့ၢ်ကိးပတၢ်ဘၣ်ထွဲလၢပုၤတတၢ်အပူၤလီၤ.

တၢ်တြီၤတၢ် Hindrance

တၢ်ကတိၤလီၤဆီအါဖျၢၣ်လၢယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီၤအပူၤတဖၣ်အသးပုၤဒီးဆၢကတိၢ်ခဲအံၤပဆဲးကျိး သ့တၢ်ကတိၤတဖၣ်အံၤပုၤန့ၢ်ပၢ်အိၤတညီဒ်သိးလၢညါလၢပဘၣ်.တၢ်ကတိၤအဖျၢၣ်တနီၤဟဲလၢပၢ်သ့ၣ်လၢ ပျၢၤအစါဒီးခဲးလုးလၢပျၢၤအစါလီၤ.တနီၤနီၤတဒိဟဲလၢန့ၣ်ကယၢၤအပူၤကွံာ်တဖၣ်လီၤ.တၢ်ကတိၤအဖျၢၣ်လီၤ ဆီတဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်ဒုးကဲထီၣ်အိၤလၢတၢ်ဆဲးကျိးန့ၢ်ပၢ်လိာ်သးဖဲဆၢကတိၢ်ဖဲန့ၣ်အဂီၢ်,အဃိတုၤလၢမုၢ်မဆါ တနံၤအံၤကဲထီၣ်လၢအခါတလၢကွံာ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.အဃိသတးဒီး,ပမၤလိန့ၢ်လၢတၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢပျၢၤတဖၣ် အံၤ,သန့က့ပုၤလၢအအိၣ်လၢပကပိာ်ကမၤအါဂၤတန့ၢ်ပၢ်ဝဲအဃိဒီး,ပတၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သးလၢပုၤတတၢ်ပူၤက ဆံးကစ့ၤဝဲလီၤ.

ယလဲၤဒီဖျိဘၣ်တၢ်ကီတၢ်ခဲအံၤတလီၢ်လီၢ်ဖဲပဂ့ၢ်ပုၤတၢ်န့ၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ပာ်ဖျိၣ်ဃုာ်တမံၤဃီ,လၢတၢ် ပာ်ဖျိၣ်ခရံၣ်လၢအအိၣ်ဒီးယုၤအနုဆၢၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဖိအနုဆၢၣ်လၢအမ့ၢ်နီၢ်တဂၤဃီလီၤ.ပုၤလၢအသ့ၣ်ညါကီၤလၢ ဝါအတၢ်ကတိၤပဘၣ်ဖိၣ်ထဲးစံးစံးကအိၣ်ပုၤဂၤလဲၣ်?တအါဘၣ်.ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ပကဆိကမိၣ်လၢပသ့ၣ်ညါတၢ်က တိၤအဖျၢၣ်“နုဆၢၣ်”ဒီး“နီၢ်ကစၢ်”အခီပညီ,ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ကတိၤတဖၣ်အံၤအခီပညီလၢပသ့ၣ်အိၤလၢမုၢ်မဆါတ နံၤအံၤလီၤဆီဒီးခရံၣ်ဖိလၢပျၢၤတဖၣ်အတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်ကတိၤတဖၣ်အံၤအခီပညီလီၤ.

အဃိဒီး,ဖဲပညီန့ၢ်ဒီးတၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်လၢအအိၣ်လၢယုၤဂ့ၢ်ပီၤညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီၤအပူၤအံၤပကဘၣ် တၢ်နီၣ်လၢတၢ်အံၤတြီၤဃာ်ပတၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျၢလၢပုၤတတၢ်အပူၤလီၤ.

ပထံၣ်ဘၣ်တၢ်လံာ်ကျဲလၢတၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်ဘၣ်ထွဲဒီးခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူဒ်လဲၣ်ဒီးဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ရူလိာ်ဒီးပှၤတတၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ, ပကြၢၤတရံးဃီၤဆူယူဂရိုပီညါအကံၢ်အစီအကတၢ်-တၢ်ထူးထိုက်လံာ်စီဆံ့အိၣ်ပညီလီၤ. မ့ၢ်တၢ်ကတိၤလီၤဆီအကျိၣ်လီၤဆီတဖၣ်အံၤမၤဘၣ်ကူဘၣ်ကံပတၢ်ကျိးထံလံာ်စီဆံ့ဒ်လဲၣ်?.

တၢ်ထူးထိုက်လံာ်စီဆံ့တဆၢဘၣ်တဆၢအိၣ်ပညီ Exegesis of Scripture

တၢ်ထူးထိုက်လံာ်စီဆံ့အိၣ်ပညီမ့ၢ်တၢ်လၢအရူဒ်ဖဲတၢ်သျှင်ထိုက်ခရံၣ်ဖိအယူဂရိုပီညါခဲလၢာ်ခီဖျိလၢကစၢ်ယူဂရိုပီတၢ်လိာ်ဖျါန့ၣ်ဖျါလီၤလီၤကတၢ်လၢလံာ်စီဆံ့အပူၤလီၤ. ပတၢ်ကူၣ်တၢ်လံာ်လၢတၢ်မၤလိလၢအကတၢ်အပူၤ, လၢကမ့ၢ်တၢ်လၢအကဲဘျးဖဲပဆိကမိၣ်ကျဲသၢဘိလၢယူဂရိုပီအသးစီဆံ့ဆူတၢ်အိၣ်ဖျိလၢကထူးထိုက်လံာ်စီဆံ့အိၣ်ပညီလီၤ. ပကိးကျဲတဖၣ်အံၤလၢ-တၢ်ဃုဃိထံလံာ်မဲာ်ဖျါ, တၢ်ဃုဃိထံလၢတၢ်စံာ်စီတဲစီ, ဒီးတၢ်ဃုဃိထံလၢလံာ်အိၣ်သ့ၣ်လီၤ. လၢအဆိကတၢ်တပတီၢ်, တၢ်ဃုဃိထံလံာ်မဲာ်ဖျါန့ၣ်လီၤကံဒီးပကွၢ်လံာ်စီဆံ့ဒ်ပကွၢ်တၢ်ဂီၤဃံလၢတဘျးအသးလၢအဘၣ်တၢ်ကွဲးဒီးလၢပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိလၢယူဂရိုပီအသးလၢကကွဲးဝဲဆူပှၤဖးဘၣ်လံာ်အဆိကတၢ်တဖၣ်ခီဖျါအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ကွဲးအကွၢ်အဂီၤလၢအလီၤဆီလီၤ. ခံပတီၢ်တပတီၢ်, တၢ်ဃုဃိထံလၢတၢ်စံာ်စီတဲစီမ့ၢ်တၢ်ကွၢ်လံာ်စီဆံ့ဒ်ပကြိလၢပထံၣ်စီစံာ်စီတဲစီ, ကျဲလၢပထံၣ်ဒီးမၤလိန့ၣ်တၢ်ကဲထီၣ်သးလၢပှၤလၢလံာ်စီဆံ့တဲဖျါလၢအမ့ၢ်အတီတကမူၤမ့ၢ်ဘၣ်လီၤ. ဒီးသၢပတီၢ်တပတီၢ်, တၢ်ဃုဃိထံလၢတၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်လံာ်စီဆံ့ဒ်မဲာ်ထံကလၢအသး, ကျဲတဘိလၢပကွၢ်ကဒါကတၢ်သံကွၢ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီလၢအထူးန့ၣ်ပသ့ၣ်ပသးလီၤ. တဘျီလၢလံာ်ဖဲပကျိးထံလံာ်စီဆံ့န့ၣ်, ပသ့ၣ်တၢ်အပတီၢ်သၢခါအံၤလၢပကွၢ်သကိးတခါဒီးတခါမ့ၢ်ဂ့ၢ်သၢခါလၢမ့ၢ်ဂ့ၢ်ခီဖျါလၢအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ထွဲလိာ်အသးအယီၤလီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဒုးကဲထီၣ်ကပီၤအယဲၤလၢအအိၣ်ဒီးအကကြၢၤတဖၣ်လီၤ. သန့က့, အဆၢကတီၢ်ကအိၣ်ဝဲဖဲပကသ့ၣ်တၢ်အပတီၢ်တခါလၢအကအမဲာ်ညါဒီးသန့အသးလၢပတၢ်လိာ်ဘၣ်ဒီးပတၢ်တီၢ်ပာ်လီၤ.

ယူဂရိုပီညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီသ့ၣ်တၢ်ဃုဃိထံခီဖျါတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်, ဖဲအဃုသ့ၣ်ညါလံာ်စီဆံ့အဆၢကတီၢ်, အါန့ၣ်ကျဲဃုဃိထံအကတဖၣ်တက့ၢ်လီၤ. ပှၤမၤလိယူဂရိုပီညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီတဖၣ်ဃုထံၣ်န့ၣ်တၢ်လၢလံာ်စီဆံ့သိၣ်လိဝဲဘၣ်ဃးတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်အိၣ်တီတဖၣ်လၢအထူးန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အသးလီၤ. လၢတၢ်ကတိၤအကတဖျါ, ပှၤမၤလိယူဂရိုပီညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီတဖၣ်ဃုသ့ၣ်ညါလံာ်စီဆံ့အဆၢတဖၣ်ခီဖျါတၢ်သံကွၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်အဂ့ၢ်မိၢ်ပှၤတဖၣ်လီၤ.

အဝဲသ့ၣ်သံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်ဒ်, “လံာ်စီဆံ့တဲဘၣ်ဃးယူၤဒ်လဲၣ်?” “လံာ်စီဆံ့တဲဘၣ်ဃးပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိအဂ့ၢ်ဒ်လဲၣ်?” “လံာ်စီဆံ့တဲဘၣ်ဃးတၢ်အုၣ်က့ၢ်ခိၣ်က့ၢ်အဂ့ၢ်ဒ်လဲၣ်?” အဝဲသ့ၣ်မၤကွၢ်လံာ်စီဆံ့အတီၤအါတီၤဒီးဟံၣ်ဖျိတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢလၢလံာ်စီဆံ့တတီၤအံၤဒီးတတီၤန့ၣ်လၢကဃုလံာ်စီဆံ့အတၢ်စံးဆၢလၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်သံကွၢ်အဂီၢ်လီၤ. တၢ်တၢ်အဒိၣ်ကတၢ်လၢပှၤမၤလိယူဂရိုပီညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီတဖၣ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢာ်မဲာ်အဒိၣ်ကတၢ်လၢတၢ်မၤဒ်အံၤအသးမ့ၢ်တၢ်ဆၢတဲာ်လၢလံာ်စီဆံ့ဖဲလဲၣ်တတီၤလၢအတဲဘၣ်ဃးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်သံကွၢ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. “မ့ၢ်လံာ်စီဆံ့တတီၤအံၤတဲတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်အဂ့ၢ်တခါအံၤကစီဒါ?” “မ့ၢ်လံာ်စီဆံ့တတီၤအံၤတဲတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တခါအံၤတခါန့ၣ်စ့ၢ်ကိးဒါ?” တဘျီတခိၣ်တၢ်ဃုထၢလံာ်တတီၤအံၤမ့ၢ်တမ့ၢ်တတီၤန့ၣ်ဖျါရဲဝဲ, ဘၣ်ဆၢာ်အါစုအါဘျီအဝဲသ့ၣ်တဖျါရဲဘၣ်. ဒီးတၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢယူဂရိုပီညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီအပူၤမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢသဘံၣ်ဘၣ်လၢတၢ်မၤဒ်အံၤတကလုာ်အပူၤလီၤ.

ဒ်သိးပကနၢ်ပၢၢ်တၢ်ဂ့ၢ်အံၤဟဲအသးဒ်လဲၣ်န့ၣ်,ပကြဲးသ့ၣ်နီၣ်လၢတၢ်ရူလိာ်မုာ်လိာ်တဖၣ်လၢတၢ်ကတိၤတဖၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်တဖၣ်အဘၣ်စၢၤလၢလံာ်စီဆံၣ်အပူၤမ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ဘူလီၤ.လၢအကျါ,လံာ်စီဆံၣ်အတၢ်ကတိၤအါဖျါၣ်လၢလံာ်စီဆံၣ်အပူၤပာ်ဖျါတၢ်ထံၣ်ထဲတခါလီၤ.ဒီးတၢ်ကတိၤတဖျါၣ်ပာ်ဖျါတၢ်ထံၣ်အါထံၣ်လီၤ.တၢ်ဘၣ်ထွဲဒ်အံၤအါတီၤလီၤဆီလိာ်သးလၢလံာ်တတီၤဆူအကတတီၤလၢလံာ်စီဆံၣ်ပူၤဒီးတဘျီတခါ,အဝဲသ့ၣ်မၤဘၣ်ဘူပတၢ်နၢ်ပၢၢ်လီၤ.လၢအထီဒါလိာ်သးဒီးတၢ်တဖၣ်အံၤ,ပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီတဖၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ယုၤဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်ဒ်သိးကဟးဆူးတၢ်အဒိပညီအါမံၤဒ်အံၤလီၤ.အဝဲသ့ၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကတိၤတဖၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်အဒိပညီလီၤလီၤဆီဆီထဲလၢကပာ်ဖျါယုၤဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်ထံၣ်ထဲတခါဒါလီၤ.လၢတၢ်အံၤအဃိ,လၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီအပူၤ,တၢ်ကတိၤတဖျါၣ်ဆူတၢ်ထံၣ်တခါတၢ်ကတိၤတဖျါၣ်ဆူတၢ်ထံၣ်တခါန့ၣ်ပထံၣ်ဘၣ်လီၤ.

ခဲအံၤတၢ်လီၤဆီလၢတၢ်ကတိၤတဖၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်တဖၣ်လၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီလၢလံာ်စီဆံၣ်အပူၤဆူပုၤဆူတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါလၢအရ့ဒိၣ်လီၤ.ဖဲပကွၢ်တၢ်ကတိၤအဖျါၣ်လီၤဆီတဖၣ်န့ၣ်,ပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီတဖၣ်အိၣ်ဒီးအတၢ်သဘျီဖဲအသုတၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်တမၤဘၣ်ဂီၢ်အယုၤဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်ပာ်ဖျါဒီးလံာ်စီဆံၣ်ဘၣ်.လၢအလီၢ်န့ၣ်,ပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီတဖၣ်သုလံာ်စီဆံၣ်အတၢ်ကတိၤဒ်အကျဲဒၣ်ဝဲအသိးလီၤ.အဝဲသ့ၣ်ဒုးပာ်ဃုာ်စ့ၢ်ကိးတၢ်ကတိၤလၢတအိၣ်လၢလံာ်စီဆံၣ်အပူၤဒီးပာ်ဖျါဃုာ်ဝဲလံာ်စီဆံၣ်အတၢ်ကတိၤဒီးတၢ်ကတိၤလၢအအိၣ်လၢလံာ်စီဆံၣ်အချၢတဖၣ်လီၤ.

တကတီၢ်ဃီန့ၣ်,ဖဲပကွၢ်တၢ်ထံၣ်တဖၣ်န့ၣ်,ယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီလၢပန့ၣ်န့ၣ်သ့တဖၣ်ထီၣ်ဃုာ်တၢ်ထံၣ်လၢအဘၣ်ဂီၢ်ဒီးလံာ်စီဆံၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်ဃုာ်ပၢၢ်တၢ်ထံၣ်တဖၣ်လၢလံာ်စီဆံၣ်သိၣ်လိဝဲဒီးဂုာ်ကျဲးစးဂွံပုၤဝဲလၢအတၢ်ကတိၤလီၤဆီဒၣ်ဝဲလီၤ.အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်သုတၢ်သဘျီလၢအတၢ်ကတိၤလီၤဆီအပူၤဒၣ်လဲၣ်ပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီတဖၣ်အိၣ်ဒီးအဖီတၢ်လၢအမၤဘၣ်ဂီၢ်အတၢ်ထံၣ်ဒီးလံာ်စီဆံၣ်လီၤ.

တၢ်လီၤဆီဒ်အံၤမၤစၢၤပုၤဒ်သိးပကထံၣ်ဘၣ်မနုၤအဃိတၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်လၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီအပူၤမၤဆူထီၣ်မ့တမ့ၢ်တြီဃာ်ပတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆံၣ်အဒိပညီလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်ကတိၤတဖျါၣ်န့ၣ်,ဖဲပသ့ၣ်ညါတၢ်လီၤဆီတၢ်ကတိၤလီၤဆီအတၢ်သဘျီဒီးတၢ်မၤဘၣ်ဂီၢ်အံၤဒီးလံာ်စီဆံၣ်အဘၣ်စၢၤန့ၣ်,ပတၢ်ဃုထၢလံာ်စီဆံၣ်လၢအဘၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီအပူၤကဆူထီၣ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ဝဲလီၤ.သန့က့ဖဲပသးပုၤနီၣ်တၢ်သ့ပဲာ်ဖးနီၤဖးအံၤန့ၣ်,ပတၢ်ဃုထၢန့ၣ်ကတြီဃာ်အသးလီၤ. ပကဆိကမိၣ်အဆိကတၢ်ဘၣ်ဃးကျဲတဘီလၢပကနၢ်ပၢၢ်တၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢတၢ်သဘျီအပူၤဒီးတၢ်မၤဘၣ်ဂီၢ်တၢ်ထံၣ်ဒီးလံာ်စီဆံၣ်လၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီအပူၤမၤစၢၤပုၤလၢတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆံၣ်အဒိပညီဒ်လဲၣ်လီၤ.

တၢ်လၢအမၤဆူထီၣ်တၢ် Enhancement

မ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤသးအုး,လၢပုၤကျိးထံလံာ်စီဆံၣ်အါဂၤညီန့ၣ်သုကျဲလၢပတဲသ့လၢအဖျါဆံးတလၢလီၤ.အဝဲသ့ၣ်ထံၣ်ကမၣ်ဝဲလၢလံာ်စီဆံၣ်တတီၤန့ၣ်တဲယုၤဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်ထံၣ်သ့ဖဲအသုတၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢအဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီလီၤ.အယုၤဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်ကတိၤလီၤဆီ,လၢအညီန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီအပူၤ,မ့ၢ်တဖျါထီၣ်လၢလံာ်စီဆံၣ်တတီၤအံၤအပူၤဒီး,အဝဲသ့ၣ်တပာ်ဃုာ်လံာ်စီဆံၣ်တတီၤအံၤလၢတၢ်ထံၣ်အပူၤဘၣ်.

လၢအနီၣ်ကီၢ်တခါ,ပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီတဖၣ်တကြၢးမၤဝဲဃံးတလၢဘၣ်မ့ၢ်တခါဃု
ထၢအလံာ်စီဆုံအဆၢလၢအဘၣ်ဘျီဘၣ်ဒါဖဲအဃုသ့ၣ်ညါလံာ်စီဆုံလီၤ.အဝဲသ့ၣ်မၤတၢ်အံၤသ့ဖဲအဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်
နီၣ်လၢပုၤကွဲးလံာ်စီဆုံတဖၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီလၢအပာ်ဃုၣ်ဒီးတၢ်ကတိၤအကလုာ်ကလုာ်လီၤ.ပုၤကွဲးလံာ်
စီဆုံတဖၣ်ညါန့ၣ်ပာ်ဖျါအတၢ်ထံၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတခါတခါအဖီခိၣ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ပာ်ဖျါတလီၤပလိာ်ဒီးတၢ်က
တိၤလီၤဆီလၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီအခါဒၣ်လဲာ်လီၤ.လၢတၢ်ဂ့ၢ်အဝဲအံၤအဃု,ဖဲပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်
ဘၣ်ဝီတဖၣ်ကွၢ်ဃီဆူလံာ်စီဆုံလၢကန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်,အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ပာ်
သ့ၣ်ပာ်သးလီၤတံၢ်လီၤဆဲးလၢအသုတဃံးတလၢဖဲအကွၢ်ဃုတၢ်ကတိၤအဖျါတဖၣ်အါတလၢတဂ့ၢ်လီၤ.လၢ
အလီၢ်န့ၣ်,အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ဃုဃီထံလံာ်စီဆုံအတိၤတဖၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ထံၣ်တဖၣ်လၢအအိၣ်လၢလံာ်စီ
ဆုံအပူၤလီၤ.

အဒိန့ၣ်လၢတၢ်မၤလိတခါအံၤအပူၤပထံၣ်လၢလံာ်စီဆုံသ့ၣ်တၢ်ကတိၤလီၤဆီအါထံၣ်လၢကတဲဖျါတၢ်ထံၣ်
မ့တမ့ၢ်တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်အတၢ်သိၣ်လိဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်ဖျါကဒီးတစု (Regeneration) အဂ့ၢ်လီၤ.

တၢ်ဆီတလဲလၢနီၣ်သးအတၢ်သံဒီးမူထီၣ်က့ၤလၢခရံၣ်အပူၤန့ၣ်တၢ်ကိးအိၤလၢ “တၢ်အိၣ်ဖျါကဒီးတစု”
(Regeneration) လၢဘၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၢ်အိၤလၢလံာ်တံတူး ၃:၅ အပူၤလီၤ.

သန့က့ပုၤမၤလိဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ပံးဃာ်သံဝဲလၢတၢ်ကတိၤတထံၣ်အံၤအခိပညါမ့ၢ်ဒ်အံၤထီၣ်န့ၣ်အဝဲ
သ့ၣ်တမၤလိန့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီအံၤဖဲအထူးထီၣ်လံာ်စီဆုံအခိပညါအါဘၣ်. လံာ်စီဆုံအတၢ်သိၣ်လိဘၣ်ဃး

နီၣ်သးအတၢ်ဆီတလဲဒီဖျါနီၣ်သးအတၢ်သံဒီးအတၢ်မူထီၣ်က့ၤလၢခရံၣ်အပူၤအံၤအတၢ်ကတိၤအိၣ်ဖျါကဒီးတစု
တမ့ၢ်တၢ်ကတိၤထဲတ ခါဇါဘၣ်. လံာ်စီဆုံတဲတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်အတၢ်သိၣ်လိတခါအံၤအဂ့ၢ်န့ၣ်သ့ဝဲတၢ်ကတိၤဒ်
“ပုၤအသီ” “အိၣ်ဖျါလၢထး” “အိၣ်ဖျါကဒီးတစု” ဒီးတၢ်ကတိၤအဂၤအါမးလီၤ.လံာ်စီဆုံအဆၢလၢအသ့

တၢ်ကတိၤပုၤအသီ တမ့ၢ်အတဲဖျါတၢ်စ့ၢ် တၢ်န့ၢ်မိၢ်ပုၤလၢအဂၤဘၣ်. ဒ်န့ၣ်အသိးတၢ်ကတိၤ “အိၣ်ဖျါလၢထး”
“အိၣ်ဖျါကဒီးတစု” တဖၣ်တမ့ၢ်အကတိၤတၢ် စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤအဂၤအဂ့ၢ်ဘၣ်.အဝဲသ့ၣ်အယုၤဂ့ၢ်

ပိညါမ့ၢ်တၢ်တခါဃီလီၤ. အနီၣ်ကီၢ်န့ၣ် လံာ်စီဆုံအဆၢအိၣ် ဝဲတနီၤလၢအတဲတၢ်ဂ့ၢ်အံၤဘၣ်ဆၣ်တသ့တၢ်
ကတိၤတဖၣ်အံၤဘၣ်. ဖဲပုၤမၤလိဂ့ၢ်ပိညါသ့ၣ်နီၣ်သ့ၣ်တၢ်ကတိၤ လီၤဆီလၢတၢ်သဘျီအပူၤ

ဒီဃုထံၣ်န့ၣ်အတၢ်ထံၣ်လၢလံာ်စီဆုံပူၤန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ကထံၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်ဖျါကဒီးတစုအဂ့ၢ်လၢလံာ်စီဆုံအါတိၤ
လီၤ.ကမ့ၢ်တၢ်လၢအမၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်ကွၢ်လံာ်စီဆုံအဆၢတဖၣ်လၢအသိၣ်လိဘၣ်ဃး:(Transfor
mation) တၢ်ဆီတလဲအဂ့ၢ်လၢအဘၣ်တၢ်ကွဲးအိၤလီၤဆီလၢလံာ်စီဆုံအပူၤဒ်လဲာ်ဂ့ၢ်ဒ်လဲာ်ဂ့ၢ် လီၤ.

တၢ်တြီတၢ် Hindrance

တၢ်ထံၣ်တၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢတၢ်သဘျီအပူၤဒီးတၢ်ထံၣ်လၢတၢ်သိၣ်တၢ်သီအပူၤမ့ၢ်တၢ်လၢအမၤဆူၣ်ထီၣ်ဂ့ၢ်
ဝီ ယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဆၣ်ပမ့ၢ်သးပုၤနီၣ်တၢ်အံၤ ကကဲတၢ်တြီလၢပတၢ်ကျိၣ်ထံလံာ်စီဆုံအခိပညါလီၤ.
အဝဲအံၤမ့ၢ်ဝဲတီဝဲလၢကျဲအါဘိ လၢအကျိၣ်န့ၣ်လံာ်တၢ်ကတိၤလၢအတြီတၢ်ထူးထီၣ်လံာ်စီဆုံ အခိပညါ

န့ၣ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါဒၣ်အီၤလၢတၢ်ထံၣ်ခဲလၢၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်တမံၤဃီ) လီၤ.တၢ်ထံၣ်တၢ်ခဲလၢၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်တမံၤဃီ မ့ၢ်တၢ်ကီၤတၢ်ခဲလၢၣ်တၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆုံအနီၤပညိၣ်ခိဖျါတၢ်သူတၢ်က တၢ်လီၤဆီလၢဂ့ၢ်ပိယုၤဂ့ၢ်ပိညါအပူၤန့ၣ်လီၤ. ညိၣ်န့ၣ်ကဲထီၣ်အသးလၢက့ၢ်ဒ်အံၤ - ဖဲပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ်မၤလိန့ၢ် တၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်န့ၣ်ကဲထီၣ်တၢ်မၤ စၢၤလၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်ဘၣ်ဆၣ်သန့က့ၢ်အဝဲသ့ၣ်စးထီၣ်သူတၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်အံၤလၢလံာ်စီဆုံအါတၢ်အ ပူၤဒ်အမ့ၢ်အနီၤပညိၣ်တခါဃီလီၤ.အဝဲသ့ၣ်ထံၣ်ကမၣ်ဝဲလၢလံာ်စီဆုံအနီၤပညိၣ်အိၣ် ထဲတခါဒီးဒဲးတဲတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ် မိၢ်ပုၤတခါအံၤအဂ့ၢ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်တခါဃီလီၤ.

သန့က့ၢ်ဖဲပသ့ၣ်နီၣ်လၢပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီတဖၣ်ဃုထၢတၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢတၢ်သဘျု အပူၤဒီးဃုထံၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်ထံၣ်လၢအဘၣ်ဘျိးဘၣ်ဒ်ဒီးလံာ်စီဆုံန့ၣ်,ပဟးဆွဲး“တၢ်ထံၣ်တၢ်ခဲလၢၣ်လၢအမ့ၢ်တမံၤ ဃီ”ဒီးဃုထၢတၢ်လၢအဘၣ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်လီၤ.လၢတၢ်ကတိၤအဂၤတဖျၢၣ်,ကမ့ၢ်တၢ်လၢအမၤစၢၤပုၤလၢပကဃုထၢ လံာ်စီဆုံအတီၤလၢအတဲတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီမ့တမ့ၢ်တၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်အတၢ်သိၣ်လိလၢအအိၣ်လၢပခိၣ်န့ၣ်အပူၤလီၤ.

ပကဟ်ကဲအဒိတၢ်လၢပထံၣ်ဘၣ်လၢတၢ်မၤလိတခါအံၤအပူၤဘၣ်ဃး“တၢ်ပာ်တီပာ်လီၤ”လီၤ.တၢ်က တီၤ“တၢ်တီတၢ်လီၤ”လၢပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီလၢအမ့ၢ်ပုၤထီၣ်ဒဲးသလုးအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤတဖၣ်အ ဂီၢ်,တၢ်ကတိၤအံၤပာ်ဖျါထီၣ်အနီၤပညိၣ်လၢတၢ်ပာ်တီပာ်လီၤအဆိကတၢ်လၢအဟဲဒိဖျါလၢတၢ်န့ၣ်,လၢအတပာ် ဃုာ်ဒီးတၢ်မၤဘၣ်.မ့ၢ်တခါဖဲခရံၣ်အတၢ်တီတၢ်လီၤဟဲလီၤဘၣ်လၢပုၤစူၢ်က့ၢ်န့ၣ်က့ၢ်တၢ်တဂၤန့ၣ်အါအခါလီၤ.ခဲ အံၤ,တၢ်ပာ်တီပာ်လီၤအနီၤပညိၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအရ့ၣ်ဒ်လၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီအပူၤအဃိဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢအညိၣ်က ဒ်လၢပဆိကမိၣ်လၢတၢ်ကတိၤ,“တၢ်ပာ်တီပာ်လီၤ”မ့တမ့ၢ်ဒ်ခဲယံၣ်ဒီး,န့ၣ်တဲတၢ်စူၢ်န့ၣ်အဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤအနီၤပညိၣ် ထဲတမံၤအံၤလီၤ.အဃိဒီးပုၤလၢအကျိးထံလံာ်စီဆုံတဖၣ်မၤဆူၣ်တၢ်ကတိၤတၢ်ပာ်တီပာ်လီၤအနီၤပညိၣ်လၢအဘၣ် ထွဲဒီးလံာ်စီဆုံအတီၤတဖၣ်ဖဲအနီၤပညိၣ်တမ့ၢ်ဒ်အံၤဘၣ်မ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်မၤသီထီၣ်တၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်လၢပုၤဘၣ်ဃးတၢ် ပာ်တီပာ်လီၤဒီးမၤဘၣ်ထွဲအါဒီးလံာ်စီဆုံအတီၤလၢအဃုထၢကမၣ်ဝဲတဖၣ်လီၤ.ပကထံၣ်ဘၣ်လၢလံာ်ယၤကိာ် ၂၂၄ သူတၢ်ကတိၤ“တၢ်ပာ်တီပာ်လီၤ”မ့တမ့ၢ်ဒ်ခဲဒီးလၢအလီၤဆီဒီးတၢ်ဟဲလီၤစၢၤအတၢ်ထံၣ်လၢယုၤဂ့ၢ်ပိ ညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီအပူၤလီၤ.မ့ၢ်တၢ်လီၤသးအုးလၢ,ပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီတနီၤနီၤသိၣ်လိဝဲဒိဖျါလၢတၢ်ကတိၤ“တၢ် ပာ်တီပာ်လီၤ” ဟဲဖျါထီၣ်လၢလံာ်စီဆုံတတီၤအံၤအဃိတၢ်တတီၤအံၤတဲဘၣ်ဃးတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်အဂ့ၢ် ဘၣ်ဃး တၢ်ပာ်တီပာ်လီၤလၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီအပူၤလီၤ.လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ,အဝဲသ့ၣ်မၤဘၣ်တၢ်ပာ်တီပာ်လီၤအ တၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်အတၢ်သိၣ်လိလၢအဘၣ်တၢ်သူအါအါမံၤလၢလံာ်စီဆုံအပူၤလီၤ.

ဘၣ်ဆၣ်ပဘၣ်န့ၢ်ပာ်လၢစီယၤကိာ်ဒ်တၢ်သ့ၣ်ညါအပတီၢ်ဒီးတမ့ၢ်ထဲတၢ်ကတိၤအပတီၢ်ဘၣ်လီၤ.ဘၣ် မန့ၢ်အဃိလဲၣ်န့ၣ်တၢ်ကတိၤ“တၢ်ပာ်တီပာ်လီၤ”ဟဲဖျါထီၣ်လၢဖဲအံၤဒီးမ့တမ့ၢ်လၢလံာ်စီဆုံအဂၤတတီၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်အ နီၤပညိၣ်တမ့ၢ်လၢပကဘၣ်ဟ့ၣ်အဝဲမၤဟးဂီၢ်ယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီအတၢ်သိၣ်လိဘၣ်ဃးတၢ်ပာ်တီပာ်လီၤအ ဂ့ၢ်ဘၣ်.

ဒိဖျါလၢပုၤမၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီတဖၣ်သူတၢ်ကတိၤလၢတၢ်သဘျုအပူၤဒီးဃုထံၣ်လၢအ ဘၣ်ဘျိးဘၣ်ဒ်ဒီးလံာ်စီဆုံအဃိ,ပကြးပလီၢ်ပသးလၢပသုတပာ်ဒိၣ်တၢ်သူတၢ်ကတိၤတဖၣ်လၢအလီၤဆီလိာ် သးလၢလံာ်စီဆုံအပူၤတဂ့ၢ်.ပမ့ၢ်မၤဒ်န့ၣ်ကတြီဃာ်ပတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆုံအနီၤပညိၣ်လီၤ.

အဃိဒီးတၢ်ကတိၤလီၤဆီလၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီအပူၤမၤဆူၣ်ထီၣ်ပုၤဒီးတြီဃာ်ပတၢ်သူယုၤဂ့ၢ် ညါအပီးအလီၤသမံၤလၢၣ်အံၤလီၤ.တၢ်ကတိၤလီၤဆီတဖၣ်မ့ၢ်တၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပုၤဒိၣ်လၢခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူအဂီၢ်, တၢ်ဘၣ်ထွဲလၢပုၤတဂ့ၢ်ဒီးတၢ်ထုးထီၣ်လံာ်စီဆုံအနီၤပညိၣ်,ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်အိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်ဘၣ်ယိာ်လီၤပျံၤ လၢပကြးပဟးဆွဲးဖဲပသုယုၤဂ့ၢ်ပိညါအပီးအလီၤတဖၣ်အံၤလီၤ.

တၢ်ကတိၤလၢခံ Conclusion

လၢတၢ်မၤလိခံအံၤအပူၤပဃုဃိထံတၢ်အက့ၢ်အဂီၢ်အါမံၤလၢတၢ်ကတိၤလိၤဆီလၢအအိၣ်လၢယွၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီအပူၤလိၤ.ပန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါဆီတၢ်ဂ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်မနုၤဒီးအဝဲသ့ၣ်အိၣ်လၢယွၤဂ့ၢ်ပိညါအပူၤသ့ၣ်လၢကျဲၣ်လဲၣ်လိၤ.ဒီးပထံၣ်ဘၣ်ပှၤမၤလိယွၤဂ့ၢ်ပိညါတဖၣ်ဒုးကဲထီၣ်တၢ်ကတိၤလိၤဆီတဖၣ်လၢကျဲၣ်လဲၣ်လိၤ.ဒီးပကွၢ်စ့ၢ်ကိးအတၢ်ကဲဘျးဒီးတၢ်ဘၣ်ယိာ်ဖဲပသ့တၢ်ကတိၤလိၤဆီတဖၣ်အံၤလိၤ.

ဖဲပဆဲးမၤလိတၢ်သျှင်ထီၣ်ယွၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီအံၤ,ပကထံၣ်တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ကတိၤလိၤဆီလၢပမၤလိတ့ၢ်လံအံၤတဖၣ်အံၤအါဘျီလိၤ.တၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်ကတိၤလိၤဆီလၢယွၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီအပူၤဒီးမၤလိန့ၢ်တၢ်ကူၣ်သ့အကျဲလၢပကသ့အိၣ်လဲၣ်န့ၢ်မ့ၢ်ကျဲလၢအမၤစၢၤပှၤမၤလိယွၤဂ့ၢ်ပိညါတဖၣ်လိၤ.ဃုာ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ်လၢအအိၣ်ဒီးအကံၢ်အစီအံၤ,ပသျှင်ထီၣ်ယွၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ပီသ့ၣ်ဖျိတၢ်မၤလၢကတိၤကစၢ်ယွၤဒီးမၤဂ့ၢ်ထီၣ်အတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်လိၤ.